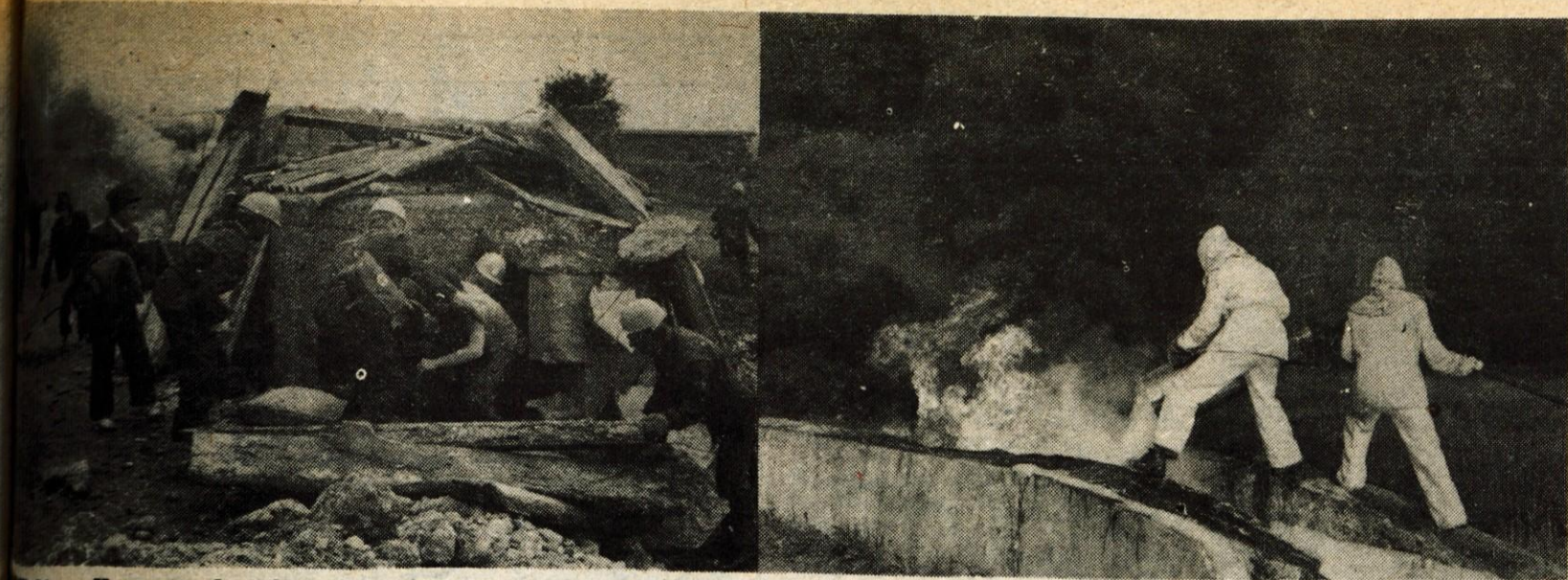

81 - Konec tedna bomo v vseh gorenjskih občinah v različnih aktivnostih preverjali našo pripravljenost in usposobljenost za SLO in DS v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela za delovanje v izjemnih razmerah.

XXXIV. Številka 36

Oblikovalci: občinska konferenca SZDL Kranj, Radovljica, Škofja Loka
Izdaja: Časopisno podjetje Kranj - Glavni urednik Igor Slavec
 odgovorni urednik v. d. Jože Košnjek

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Kranj, petek, 15. 5. 1981

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

KOLIKO NAS JE?

Na Gorenjskem so nas popisovalci prešteli - Prvi neuradni podatki: v petih občinah Gorenjske živi 170.752 prebivalcev, stanovanj je 57.778 in 57.356 gospodinjstev

Prvi, neuradni rezultati popisa na Gorenjskem so že znani.

Kranj ima 66.094 prebivalcev, 18.739 gospodinjstev, kar je več kot ob pred desetimi leti, kar pomeni za 1,8 odstotka povprečje rasti prebivalstva ali znatno več kot velja za Slovenijo. V Kranju živi 33.336 prebivalcev, kar pomeni 50,4 odstotka vseh prebivalcev na Gorenjskem. Število se je povečalo za 1,8 odstotka, naraščajo pa najhitreje v mestnih naseljih. Gostota prebivalstva v Kranju je 10,969 prebivalcev na enem kvadratnem metru, kar je 33,3 odstotka več kot v Sloveniji. V občinah Kranj, Jesenice, Radovljica in Škofja Loka so popisovalci našli 21.192 gospodinjstev, kar pomeni 3,1 povprečje statistična stanovanja na gospodinjstvo. Povprečno število članov gospodinjstva se je zmanj-

šalo. V občini Kranj je 20.921 stanovanj, kar je za 33,6 odstotka več kot pred desetimi leti. V zasebnih gospodarstvih redijo Kranjčani 331 konj, 18.062 govedi, 510 ovac, 2.479 prašičev in 38.412 perutnine, gospodarstva pa imajo 1.219 vodnjakov in 37 kombajnov.

Na Jesenicah živi 32.734 ljudi, od tega 30.925 stalnih prebivalcev. Iz občine je 1.216 oseb na začasnem delu v tujini ter 290 njihovih družinskih članov. V občini je 10.969 gospodinjstev, 10.965 stanovanj in 722 stanovanj - počitniških hiš. V občini Jesenice je 209 konj, 2.460 govedi, 2.595 ovac, 633 prašičev in 11.460 perutnine, 175 vodnjakov in kombajn.

V tržaški občini je stalno prijavljenih 13.915 ljudi, začasno

pa 396. Zdomcev je 167, otrok zdomcev 37, gospodinjstev 4.605, stanovanj 4.698, od tega vikendov 193. Konjev je 79, govedi 1.528, ovac 806, prašičev 465, perutnine 5.605, vodnjakov 261 in štirje kombajni.

V radovljiški občini živi 31.809 prebivalcev ali 3.196 več kot pred desetimi leti, 10.289 je gospodinjstev in 10.287 stanovanj. Počitniških stanovanj je 1.058, kar 402 več kot ob popisu leta 1971. V desetih letih se je iz tujine vrnilo 71 zdomcev, tako, da jih zdaj dela v tujini le še 490. Gostota naseljenosti je v desetih letih porasla od 44,6 ljudi na kvadratni meter na 49,6. Kaže se tudi neznatni trend zmanjšanja družin, saj pride na eno družino 3,1 član. Najbolj je v radovljiški občini porasla prireja ovac ter govedi, največji padec pa beležijo pri konjereji in prašičereji.

V škofjeloški občini je stalno prijavljenih 35.200 prebivalcev, 446 pa začasno. Gospodinjstev je 10.301, stanovanj pa 10.907. Konj je 425, govedi 13.700, ovac 607, prašičev 1.894, perutnine 38.155, vodnjakov 1928 in 14 kombajnov. D. S.

Danes odprt sejem malega gospodarstva

Kranj - Danes dopoldne bo v Kranju odprt sejem malega gospodarstva in razstava inovacij. Sejem, na katerem razstavlja svoje izdelke 158 razstavljavcev iz petih držav in daje poseben poudarek industrijski kooperaciji, bo odprl predsednik skupščine občine Jesenice ing. Ivo Arzenšek, razstavo inovacij pa predsednica Medobčinskega sveta ZSS za Gorenjsko Ivanka Šulgaj. Sejem bo odprt do vključno 21. maja.

Na Titovi poti - S plesom Na Titovi poti bo 410 fantov in deklet iz kranjskih šol, organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti sodelovalo na letošnji osrednji prireditvi ob dnevu mladosti v Beogradu. Z njim bodo izrazili svoje spoštovanje Titu, velikemu vzorniku, ter čvrsto odločenost vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, da nadaljujejo po poti, ki jo je on začel. V ponedeljek bodo mladi odpotovali v Beograd, kjer se bodo pripravljali do slovesnega nastopa. - Foto: H. Jelovčan

Iskra po novem

Družbenopolitični zbor in zbor združenega dela kranjske občinske skupščine sta v sredo obravnavala spremembe v organiziranosti Iskre Elektromehanike, obveščeni pa bosta tudi jeseniška in radovljiška skupščina, kjer ima Iskra temeljne organizacije

KRANJ - Predsednik kolegijskega poslovnega organa Iskre Elektromehanike iz Kranja Aleksander Mihev je v sredo delegate družbenopolitičnega zbora in zbora združenega dela kranjske občinske skupščine seznanil s predlogom nove organiziranosti delovne organizacije, ki združuje 10.000 zaposlenih v kranjski, jeseniški in radovljiški občini ter se po celotnem prihodku, izvozu in drugih merilih uvršča med največje delovne organizacije v Sloveniji in Jugoslaviji. Iskra Elektromehanika bo s predlogom organizacijskih sprememb seznanila tudi jeseniško in radovljiško občino, kjer so nekatere od 19 temeljnih organizacij združenega dela. Delegati zborov kranjske skupščine so soglašali z usmeritvijo, vendar so menili, da reorganizacija ne sme vplivati na uresničevanje ciljev letošnje in prihodnje gospodarske politike. Razprava pred referendumom o novi organiziranosti mora biti široka, odprta in odkrita. Vprašanja delavcev ne smejo ostajati brez odgovorov, zato je odgovornost družbenopolitičnih in poslovnih delavcev ter organizacij velika. Prav tako je razumljivo vključevanje organov in organizacij občinske skupnosti v razreševanje te problematike razumljivo, saj je Iskra povezana s Kranjem in Gorenjsko ter je pomemben člen gorenjskega gospodarstva ter naporov za spremembo njegove sestave.

Iskra Elektromehanika je postala raznovrsten in problemsko zelo kompleksen poslovni sistem, ugotavljajo v analizi vzrokov za idejo o novi organiziranosti. Prav tako je velika specializacija proizvodnje, pojavljajo se težave pri obvladovanju poslovnega sistema in pri oblikovanju dohodkovnih odnosov. Analiza je pokazala, da bi kazalo iz enotne delovne organizacije Elektromehanike oblikovati tri delovne organizacije: Telematiko (proizvodnja telekomunikacijskih naprav in računalniške opreme), Kibernetiko (proizvodnja profesionalnih naprav za meritve, krmilno tehniko, regulacije in stikalna tehnika) in Električno ročno orodje. Prva faza razprav o predlogu je zaključena. Druga faza naj bi bila končana okrog 20. maja, referendum o samoupravnem sporazumu o spremembah organiziranosti pa naj bi bil predvidoma 24. junija.

J. Košnjek

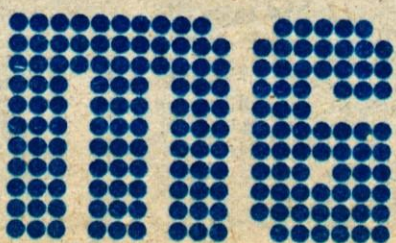

Na dan varnosti - v Poljčah je bila v sredo, 13. maja, ob prazniku varnosti svečanost, na kateri so gorenjskim varnostnikom podelili letošnje republiške plakete, državna odlikovanja ter zvezne in republiške plakete varnosti. Zbranim delavcem Uprave za notranje zadeve z vse Gorenjske upokojencem in gostom predstavnikom družbenopolitičnih skupnosti in organizacij iz gorenjskih občin je spregovoril Slavko Osredkar, predsednik Medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko. Svečanost so s kulturnim programom popestrili učenci OŠ T. Linharta iz Radovljice. Z gorenjske proslave ob prazniku varnosti je delegacija odnesla venec k spomeniku padlim vojskovanjem vasi. Na sliki: novoimenovani načelnik UNZ Kranj Ludvik Košnjek podeljuje priznanja varnostnikom. - Foto: L. M.

6. sejem malega gospodarstva

kranj 15.-21.5.'81

'81

razstava inovacij

- predstavitev drobnega gospodarstva
- kooperacije
- inovacije in ustvarjalnost v proizvodnji
- spremljajoče dejavnosti

PO JUGOSLAVIJI

Navdušen sprejem
v Sarajevu

Štafeta mladosti je v sredo prispela v Sarajevo. Glavno mesto republike Bosne in Hercegovine je simbol spoštovanja do tovariša Tita dočakalo svečano okrašeno z državnimi in partijskimi zastavami, transparenti in cvetjem. Pionirji, mladina in občani so s pesmijo spremljali nosilce štafete po vseh mestnih občinah in v delovnih kolektivih. Osrednja slovesnost je bila na stadionu »Grbavica«, kamor je štafeta prispela popoldne. Slavnostni govornik je bil predsednik skupščine BiH Niko Mihaljević, nad 3000 mladih pa je izvedlo umetniški program.

Proizvodnja manjša

Aprila je slovenska industrija izdelala za 0,9 odstotka manj kot aprila lani. Ker se je oskrba z domačimi in uvoženimi surovinami izboljšala, je nazadovanje presenetljivo. Vzrok za zmanjšanje je najbrž potrebno iskati v manjšem številu delovnih dni, saj je veliko delovnih kolektivov podaljšalo prvomajске praznike. V primerjavi letošnjih štirih mesecev z lanskimi je bila letos proizvodnja za 0,3 odstotka manjša. Po resoluciji pa naj bi se povečala za 2,5 odstotka. Izredno visok je bil marca tudi uvoz. Znašal je 7,48 milijarde dinarjev. Aprilski uvoz je bil za 13 odstotkov nižji. Res pa je, da je posledica večjega uvoza izboljšanje oskrbljenosti industrije s surovinami.

Gnojil je dovolj

Kljub pomanjkljivi oskrbi z gnojili in težavam, ki so jih imeli slovenski kmetje z nakupom gnojil še v začetku spomladanske setve, je sedaj oskrba dokaj dobra. Skoraj vsi jugoslovanski proizvajalci, ki oskrbujejo slovenski trg z umetnimi gnojili, so namreč v začetku maja skoraj zasuli naročnike s pošilkami tega reprodukcijskega materiala. Takšno oceno je bilo med drugim slišati na seji izvršnega odbora splošnega združenja kmetijstva, živilske industrije in prehrane Slovenije. Ugotovili so tudi, da pri setvi ni bilo večjih zapletov, saj bo koruza posejana na vseh načrtovanih površinah, le sladkorne pese so kmetovalci posejali za 30 odstotkov manj kot so planirali.

Kolj Shiroka
kandidat
za predsednika
ZK SZDL

Na seji koordinacijskega odbora zvezne konference SZDL Jugoslavije za kadrovske politike v federaciji so določili kandidata za predsednika zvezne konference SZDL Jugoslavije in za predsednico konference za družbeno aktivnost žensk Jugoslavije z enoletnim mandatnim obdobjem.

Za predsednika ZK SZDL Jugoslavije so predlagali dosedanjega člana predsedstva Kolja Shiroko. Predlog pokrajinske konference SZDL Kosovo so podprli v vseh republikah in pokrajinskih organizacijah. Na seji so tudi sprejeli predlog RK SZDL Slovenije, da za predsednico konference za družbeno aktivnost žensk predlagajo Zoro Tomič, dosedanje članice predsedstva ZK SZDL.

Gorenjska pred kongresom samoupravljalcev
Uspehi ustalitvenih
prizadevanj

Lidija Fornazarić

Tržič — Blizu šest tisoč tržiških delavcev bo na tretjem kongresu jugoslovanskih samoupravljalcev predstavljala delegatka Lidija Fornazarić, dolgoletna aktivna družbenopolitična delavka, zaposlena v Bombaržni predilnici in tkalnici pri izdelavi kalkulacij in formiranju cen.

»Naša delovna organizacija je sodelovala v tematski razpravi, katere nosilka je bila kranjska Iskra-Elektromehanika, z izkušnjami iz priprav in sprejemanja planov za to petletno obdobje. Ugotovili smo, da smo napredovali v primerjavi s prejšnjimi obdobji, da pa je celoten sistem še preveč zapleten in dolg. Pogoj gospodarjenja so se med pripravami planov namreč toliko spremenili, da so bistveno vplivali na osnovna izhodišča planiranja. Pogrešali smo tudi večjo aktivnost vseh zaposlenih ter sočasnost planiranja med gospodarstvom in bankami ter izvajalci družbenih dejavnosti. Dogovarjanje o naložbah v nove programe ter o prenosih programov na manj razvita območja in v zamejstvo je prepočasno. Delovne organizacije v okviru panoge pa tudi same panoge se med seboj premalo povezujejo. Na področju ekonomskih odnosov s

tujino pa je po našem mnenju potrebna večja ustaljenost in enotnost predpisov.«

V pripravah na tretji kongres samoupravljalcev v delovnih kolektivih ocenjujejo tudi dosežke poslovanja, samoupravljanja in stabilizacijskih prizadevanj.

»Pri nas smo tem vprašanjem posvetili veliko pozornost ob obravnavi trimesečnih rezultatov gospodarjenja, v družbenopolitičnih organizacijah pa smo posebej izpostavili uresničevanje stabilizacijskih ukrepov. Mislim, da smo na tem področju dokaj uspešni. Če je le mogoče, posegamo po domačih surovinah in s tem zmanjšujemo uvozne izdatke. Tare nas predvsem skokovita rast stroškov. Nekateri kooperanti nam cene storitev zaračunavajo celo dvakrat toliko kot lani, medtem ko naši izdelki niso prav nič dražji. Zahtevajo tudi devizno soudeležbo. Delna rešitev je mogoča. 65 odstotkov deviz, ki jih ustvarimo z izvozom, lahko sami uporabimo. Če bomo izvoz še povečali, bomo lahko kupili lasten stroj za tiskanje tkanin in z njim prihranili precej denarja. V primerjavi z lanskim prvim trimesečjem smo letos izvozili kar za 40 odstotkov več izdelkov, in to izključno na konvertibilni trg.

Izdelali smo tudi analizo o aktivnosti članov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Ugotovili smo, da je zares delavnih le okrog 40 odstotkov delegatov. Najbolj šepa delo v delegacijah za samoupravljanje interesne skupnosti. Pomanjkljivosti skušamo odpravljati, vendar je to zelo dolg in težaven proces.

Sodelovanje na tretjem kongresu samoupravljalcev je zame izraz velikega zaupanja tržiških delavcev in s tem seveda tudi odgovornosti. Pomeni mi spodbudo za delo naprej in priznanje za tisto, kar sem doslej naredila.«

H. Jelovčan

Zadruga
je kmetova organizacija

Zadružništvo je na Gorenjskem dobro organizirano in zadruga so organizacije združenih kmetov, saj je v vseh glavna dejavnost pridelava hrane — Druge dejavnosti dopolnjujejo glavno

Škofja Loka — Zadruga je organizacija združenih kmetov, zato ne moremo govoriti o zadrugi na eni in kmetih na drugi strani, je bila osnovna ugotovitev torkove tematske razprave pred III. kongresom samoupravljalcev Jugoslavije, na kateri so spregovorili o preobrazbi zadruge iz trgovskih v proizvodne organizacije združenih kmetov. Razpravljalci so poudarili, da je zadružništvo na Gorenjskem v primerjavi z republiko dobro organizirano in to zato, ker zadruga nikdar niso prenehale delovati in je sedanja organiziranost tudi rezultat dolgoletnih izkušenj.

Naloga zadruga je predvsem organizacija proizvodnje in odkupa kmetijskih pridelkov in izboljševanje socialnega položaja kmetov. Na prvem so gorenjske zadruga uspešne, saj so lani kmetje-kooperanti prodali 20 milijonov litrov mleka, 5,8 milijona kg klavnega goveda, 11 milijonov kg krompirja in 1,4 milijona kilogramov zelenjave.

Manj uspešno pa se uresničujejo naloge s tako imenovanega socialnega in družbenopolitičnega področja. Ze sama organizacija, pospeševanje in odkup proizvodnje je za kmete drago, saj v te namene združujejo v poprečju po 6 odstotkov od dohodka, zato ostala dejavnost ostaja ob strani. Kmetje sami ne zmorejo večjih bremen, družba pa zato premalo prispeva.

Tudi samouprava v zadrugah dobro dela, saj so kmetje v večini v vseh samoupravnih organih. To je razumljivo, saj je naprimer v škofjelški zadrugi združenih 2400 kmetov, delavcev pa je le 130. Čeprav je

zadruga organizirana kot enovita delovna organizacija, so kmetje združeni v 14 zadružnih enotah, kjer samoupravno odločajo o organizaciji pridelave hrane, investicijah, kreditih in podobno.

Nikakor pa za nobeno gorenjsko zadrugo ne bi mogli trditi, da je trgovska organizacija. V vseh je glavna dejavnost proizvodnja hrane in jo druge dejavnosti le dopolnjujejo. Tako ima škofjeljska zadruga lastno mlekarino, kjer predeluje mleko s svojega področja, ima dvanajst trgovskih prodajaln, ki izkoriščajo prostore zadružnih domov in preskrbujejo kmete z reprodromateriali in specerijo in zaključujejo krogotok denarja na vasi in tako pripomorejo k večji likvidnosti zadruga. Dopolnilni dejavnosti sta še transport za prevoz pridelkov in mehanična delavnica za popravilo kamionov ter kmetijske mehanizacije. Skratka, to so dejavnosti, ki prispevajo k boljši organizaciji proizvodnje in s tega stališča jih je potrebno ocenjevati.

L. Bogataj

Na sredino razpravo o zadružništvu so bili vabljeni predstavniki delovnih skupnosti vseh gorenjskih kmetijskih združenj, razen največje — Gorenjske kmetijske zadruga — in kmetov. Čeprav je bilo že na vabilu napisano, da bo govora predvsem o vlogi kmetov v zadrugah in kakšna organizacija kmetov lahko največ prispeva k večji proizvodnji hrane, je sklicatelj kot kaže pozabil, da o tem lahko največ povedo kmetje!

Invalidi

Društvo invalidov Kranj organizira 30. maja izlet v Goriško Brdo, 13. junija izlet v Istrske toplice in 27. junija izlet v Maribor. Cena je 500 dinarjev, v njej pa je vračunano kosilo, pijača, spominsko darilo in prevozni stroški.

Za prvi izlet se lahko prijavite pri društvu takoj, za druga dva pa do 30. maja.

Gorenjska društva invalidov sprejemajo do 20. maja prijave za izlet v Beograd, združen z obiskom Hise cvetja. Izlet bo 26. maja. Cena izleta je 1350 dinarjev. Društva nudijo podrobnejša pojasnila!

Svet v tem tednu

Streli na Petrovem trgu

Atentatorji so v sredo popoldne hudo ranili poglavarja rimskokatoliške Cerkve papeža Janeza Pavla II. — Presenetljiv razplet francoskih predsedniških volitev — Sirija in Izrael na robu spopada

RIM — Na vatikanskem trgu sv. Petra so v sredo popoldne odjeknile streli. Atentatorji so s streli v trebuh hudo ranili poglavarja rimskokatoliške Cerkve papeža Janeza Pavla II., ko je v odprtem avtomobilu odzdravljaval več desetstisoč glav množici vernikov, ki so se zbrali na trgu. Vsaj na dvoje je treba opozoriti ob dejanju, ki je naša država med prvimi obsodila: nasilje atentatorstva ne izbira več koga vzeti na muho, prav tako pa streli na Petrovem trgu v Rimu opozarjajo, da papež ni več le cerkveni poglavar, ampak tudi politična osebnost. Bolj kot slednje zaskrbljuje prvo. Mednarodni terorizem se bohoti. V tem stoletju so bili izvedeni atentati na nad 250 pomembnih političnih oseb, od katerih jih je moralo 69 umreti. Zaradi nasilja so morali prekmalu oditi pomembni možje, ki so imeli v dobro sveta le marsikaj storiti. Drami se sicer svet ob dejanjih atentatorjev. Vendar samo spoznanje, da je treba pomembne osebnosti bolje varovati, ni dovolj. Svetovnemu terorizmu bo nujno spodrežati korenine, če le-že niso pregloboko zrasle...

Atentat na Janeza Pavla II. je hipoma zasenčil še sveže nedeljske predsedniške volitve v Franciji. Presenetljivo so se končale. Voditelj francoskih socialistov Francois Mitterand, rojen leta 1916, pripadnik francoskega odporiškega gibanja, pobudnik sodelovanja s komunisti v združenju levice, ki se je po sporazumu leta 1972 skrhala, je postal 21. predsednik francoske republike in prvi socialistični voditelj Francije. Dober milijon več glasov je dobil od sedanjega predsednika Eostainga in to ob skoraj rekordni volilni udeležbi. Tudi člani francoske komunistične partije so v drugem krogu glasovali zanj in tudi ta je treba iskati vzroke socialistične zmage, čeprav nekateri menijo, da je Mitterandova zmaga predvsem posledica želje Francozov po spremembi politične oblasti. Obilo ugibanj povzroča na Zahodu vzhodu zmaga socialističnega prvaka. Oboji upajo na dobro sodelovanje, predvsem Zahod pa upa, da se bo moč NATA povečala. Pogosta pa so tudi vprašanja drugačne vrste: ali pomeni zmaga Mitteranda zeleno luč za vstop komunistov v vlado. Ali se bo poskušala Italija, ko je Zahod z ZDA na čelu preprečil komunistom vstop v vlado. Socialistična zmaga je povzročila tudi prepire v tujini. Eostainga. Menda sedaj sedanji predsednik, ki se bo poslovil 25. maja, že snuje novo stranko »fronto liberalcev« in obtožuje svoje zaveznike da so ga izdali. Vse torej kaže, da prenos oblasti v Franciji ne bo brez pretresov.

J. Kolšek

Slovinci na Koroškem

Ogorčenje ob obletnicah

CELOVEC — Osrednji organizaciji Slovencev na Koroškem, Zveza slovenskih organizacij in Narodni svet koroških Slovencev, sta v soboto priredila osrednjo slovesnost v počastitev 40. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda, 36. obletnice zmage nad fašizmom in 26. obletnice podpisa avstrijske državne pogodbe, katere 7. člen govori izključno o pravicah slovenske in hrvatske narodnostne skupnosti v Avstriji. Govornika sta bila predsednika obeh organizacij: dr. Franci Zwitter in dr. Matjež Grilc. Poudarila sta, da slovenska narodnostna skupnost na Koroškem iz dneva v dan potrjuje voljo po popolni nacionalni in socialni enakopravnosti na avtohtoni domači zemlji. Zadnjih pet let opozarja na neučinkovitost zakona o narodnostnih skupnostih in na kvarne vplive najrazličnejših nazadnjaških sil, zato bi pričakovali smelejše korake pri razreševanju te problematike. Opaziti je znake pozitivnejšega odnosa do Slovencev, prav tako pa so zahteve Slovencev, enotno izražene v operativnem koledarju, zmerne in uresničljive. Aprila 1941 so se zbrali tudi na Koroškem ljudje različnih svetovnih nazorov, vendar je bil njihov cilj isti: osvoboditev Slovencev izpod velenemškega jar-

ma. Velik je bil priprave Slovencev k osvoboditvi strije, zato je tudi sedmi člen državne pogodbe Vendar njegova dolžnost uresničena. Slovenci najo zakon o narodni skupnostih. Nikdar bodo sprejeli, saj pozostojimo. Germanizacija. Spomin na jubileje pa je bil v Avstriji izvirno prebivalstva, katerega tate v vsaki državi upajo jo izključno za statistične mene. Slovenci na Koroški imajo s popisi takšno slabe izkušnje, saj je vsaj speval k zmanjševanju no priznanega dvojezičnega ozemlja in hkrati k pravic slovenske narodne skupnosti, čeprav nam je no zagotovilo da pravilno rodnostne skupnosti ne biti odvisne od njene vilčnosti. Tokrat je Avstrija kljub protestom in dvojezičnost. Popolnoma ključno nemake (meseč bile tudi slovenake, pa zgubile), med jeziki paščina ni omenjena. Obe nji organizaciji sta pripadnaše narodnostne skupnosti pozvali, naj na popisnem jo med jeziki slovenski Organizaciji sta torkov obsodili tudi s posebno

J. Kolšek

Kranj — V ponedeljek, 11. maja, je bil v Kranju prvi skupni sestanek delegatov za III. kongres samoupravljalcev, na katerem so določili koordinacijskega odbora za pripravo III. kongresa delegatov seznanili o izvedenih tematskih razpravah po posameznih tematskih področjih in s pripravami na obravnavo resolucije III. kongresa. Ta skupna seja je bila še posebno pomembna za delegate, ki bodo morali biti nosilci aktivnosti. — Foto: D. Dolenc

Dolgčas v delegatskih klopeh

sindikalnem svetu na Jesenicah so skupaj z avstrijsko univerzo pripravili zanimivo analizo o delovanju delegatskega sistema – Delegati molčijo na skupščinah posvetijo tretjino časa oblikovanju normativnih aktov

JESENICE – V okviru priprave na III. kongres samoupravnih svetov sta jeseniška Delavska unija in klub samoupravičev pripravila tematsko študijo o delovanju delegatskega sistema v občini. Ocena je, da na osnovi odgovorov na vprašanja, ki ga je občinski sindikalni svet poslal 58 organizacijam združenega dela in na javni razpravi, ki jo je predložil na tematske razprave, da delegati in delegacije

Jeseničani a samoprispevek

delovnih ljudi in občanov jeseniške občine, da bi z drugim občinskim samoprispevkom zgradili novo šolo na Beli in obnovili šolo v Mojstrani – Zakaj je bila gradnja strehe nad jeseniško šolo nesolidna?

Na minuli seji predstojatelja občinske konference Socialističnega delovnega ljudstva Jesenic so razpravljali o razpisu in drugi občinski samoprispevki. V občini se že nekaj časa pripravlja, da bi po prvem samoprispevku, ki so ga namenili za izgradnjo prostora, predvsem za jeseniške osnovne šole, na koncu junija še drugi samoprispevek. Delovni ljudje in občani občine naj bi uresničili, ki so ga sprejeli že ob prvem samoprispevku in dokončno pri izgradnji osnovnošolskega prostora v Mojstrani. Z zdaj naj bi imeli prednost pri izgradnji in obnove potrebni prostor v Mojstrani. Po zbranih podatkih javne stopnji 1,5 odstotka ter temeljito obnovili šolo na Beli ter popravili oshovno šolo v Mojstrani. Drugi občinski samoprispevek so že nekaj časa razpravljali v krajevnih skupnostih, ki so odbor za izvedbo samoprispevka pripravili javno razpravo v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela jeseniške občine. Po zbranih podatkih javne stopnji 1,5 odstotka ter temeljito obnovili šolo na Beli ter popravili oshovno šolo v Mojstrani. Drugi občinski samoprispevek so že nekaj časa razpravljali v krajevnih skupnostih, ki so odbor za izvedbo samoprispevka pripravili javno razpravo v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela jeseniške občine. Po zbranih podatkih javne stopnji 1,5 odstotka ter temeljito obnovili šolo na Beli ter popravili oshovno šolo v Mojstrani.

gali, naj bi bil odstotek višji – 2 odstotka od osebnega dohodka, s tem, da bi polovico zbranega denarja namenili za obnovo šolskega prostora, polovico denarja pa za potrebe krajevnih skupnosti. Predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice bo zato predlagalo zborom skupščine občine Jesenice, da sprejmejo odlok o razpisu referendumu za uvedbo novega občinskega samoprispevka. Obenem pa bo odbor za pripravo referendumu posredoval delovnim ljudem in občanom tudi odgovore na vprašanja iz razprav. V teh razpravah so ljudje želeli predvsem pojasniti o tem, kako je bilo s prvimi občinskimi samoprispevki, zakaj je bila gradnja strehe nove šole nesolidna in zakaj je nova šola že prostorsko pretesna. D. Sedej

Visoke številke še niso napredek

Na seji občinske konference ZK Škofja Loka ocenili gospodarske rezultate letošnjega prvega tromesečja

Škofja Loka – Za gospodarjenje letošnjih prvih treh mesecev je značilna nižja rast industrijske proizvodnje od načrtovane, padanje učinkovitosti gospodarstva, slaba preskrbljenost delovnih organizacij z reproviziranimi in domačimi in uvoženimi, prepočasno samoupravno povezovanje, izreden porast cen in padanje realnih osebnih dohodkov, so poudarili na ponedeljkovi seji občinske konference ZKS Škofja Loka ob obravnavi gospodarskih

rezultatov letošnjega prvega tromesečja. Proizvodnja se je po vrednosti sicer povečala za 44 odstotkov, vendar pa je treba ugotoviti, da gre za povečanje predvsem na račun višjih cen. Dejanski obseg proizvodnje pa v poprečju prav gotovo ni večji od lanskega in ocena je, da gre za stagnacijo. Ta je sicer nekoliko manjša od poprečja Gorenjske in Slovenije, vendar pa dejanskega napredka ni. Če računamo, da so cene porasle v enem letu okoli 40 odstotkov, je vsak dosežek, ki je manjši kot za polovico več kot lani v enakem času, že znak upadanja rasti proizvodnje. Da je upadanje manjše kot drugod, se je zahvaliti dobri sestavi škofjeloškega gospodarstva. Dokaz, da ta trditev drži, so tudi predvidene naložbe. Vsako leto so delovne organizacije prijavile okoli 60 namer in so jih približno polovico tudi uresničile. Letno je škofjeloško gospodarstvo investiralo okoli 300 milijonov dinarjev. Letos pa je prijavljenih le 7 projektov v vrednosti 32 milijonov dinarjev, od tega 5 gospodarskih v vrednosti 28 milijonov dinarjev in 2 negospodarski naložbi v vrednosti 4 milijonov dinarjev. To dokazuje, da v delovnih organizacijah niti ne računajo na nova vlaganja, saj je vse teže zagotoviti celo sredstva za normalno proizvodnjo. V celoti se je zaposlenost letos v primerjavi z enakim obdobjem lani, to pomeni v enem letu, povečala le za 0,4 odstotka. To je vsekakor spodbudno, vendar pa nekatere delovne organizacije letos z aktiviranjem novih naložb predvidevajo tudi 10 odstotno povečanje zaposlenosti, vendar pa ne takšnih delavcev, kot se bodo letos izšolali. Zato je pričakovati, da bo veliko diplomantov težko dobiti delo v svojem poklicu. S vprašanjem zaposlovanja mladine se bo tako potrebno resno spoprijeti. Največje možnosti so v kmetijstvu in obrtništvu in najbrž bo potrebno v občini razmisliti o večji podpori storitveni in kooperacijski obrti ter poskrbeti za več nepovratnih sredstev za kmetijstvo in hkrati odpreti tudi možnost za pozidavo v višinskih vaseh. L. Bogataj

upravnih organov, ne pa po delegatski poti v delegatskih skupščinah.

Delegacije se med seboj preloso povezujejo; v splošnih in posebnih delegacijah je veliko ljudi, saj ugotavljajo, da je v delegatski sistem vključen vsak četrti delavec, to pa povzroča nekatere organizacijske ovire. V prihodnje naj bi volili le splošne delegacije.

Vedno znova tudi ugotavljajo, da so gradiva preveč obsežna, strokovno zahtevna in večkrat brez finančnih opredelitev, kar povzroča težave pri sprejemanju odločitev, ki so pogosto preveč formalne. Delegati bi nujno morali več izobraževati, informativni sistem od delovnih ljudi do delegatskih skupščin šepa. Zato se nekatere odločitve pojavljajo neodvisno od delovnih ljudi, v ozkih skupinah in se tako zapostavljajo neposredni interesi delavcev in občanov.

Delegacije v delegatskih skupščinah interesnih skupnosti so manj aktivne kot delegacije za delovanje skupščine družbenopolitičnih skupnosti. V posameznih primerih je moč odločanja v strokovnih službah, delegati v delegatskih skupščinah so manj aktivni. V strokovnih službah prihaja tudi do proračunskega pojmovanja in nesamoupravnega obnašanja, kar ne vodi k uveljavljanju svobodne menjave dela. Večkrat prihaja tudi do preglašovanja brez predhodnega usklajevanja stališč.

Delegati izgubijo veliko in preveč časa zaradi raznih normativnih aktov, zaradi načina dela je potek delegatskih skupščin nezanimiv, dolgočasen in utrujajoč. Vse to vpliva na to, da so delegati pasivni, da v delegatskih klopeh molčijo ali da se skupščin ne udeležujejo.

Analiza naj bi služila za odpravljanje problemov, ki se stalno pojavljajo v delegatskem sistemu. Cimprej bi morali razrešiti najbolj aktualne in tako zagotoviti, da bi bil delegatski sistem bolj učinkovit. D. Sedej

Joži Puhar, sekretarka občinskega sveta ZS Kranj:

Delo se s sklepi šele začne

Kranj ima okrog 34.000 članov sindikata, povezanih v 230 osnovnih organizacijah in 22 konferencah sindikata. Zadnja volivna sindikalna konferenca v Kranju je še enkrat potrdila, da je naloga sindikata predvsem, da s svojimi stališči, sklepi in z aktivnostjo pomaga pri uveljavljanju samoupravnih odnosov in s tem pripomore tudi k boljšemu gospodarjenju ter večji socialni varnosti delavcev. Jasno so opredeljene naloge sindikata že od IX. kongresa ZSS naprej. Široka paleta jih je: od uresničevanja zakona o združenem delu do stabilizacije, pa do oživljanja tradicij delavskega gibanja.

Kako bodo na kranjskem občinskem sindikalnem svetu organizirali delo, smo se pogovarjali s sekretarko sveta Joži Puharjevo.

»Za opravljanje vseh nalog na ravni osnovne organizacije, konference in v občinskem svetu so zelo pomembni organizirani ljudje na vodstvenih funkcijah in metode dela. Prav na tem področju volivna konferenca ugotavlja pomanjkljivosti. Nekatere že skušamo odpravljati z ustanavljanjem novih organov, s kadrovskimi spremembami, predvsem pa z usmerjanjem dela članov sveta in drugih občinskih organov v osnovne organizacije.

Sindikati smo že s 1. konferenco uvedli kolektivno delo in odgovornost, ki ne pomeni samo skrajšanja mandatov vodstev sindikata, temveč tudi njihovo aktivno vključevanje v delo in aktiviranje čim večjega števila članstva. Poskušamo odpravljati forumsko delo. Največkrat se je aktivnost s stališči in sklepi končala! Mi poskušamo, da obravnava ni vedno le na predsedstvu, ampak se vključujejo tudi drugi organi sveta. Taka obravnava naj bo šele začetek, ne pa konec aktivnosti. Aktivnost se mora odvijati v osnovnih organizacijah, v sindikalnih skupinah, če hočemo, da sindikat res odigra vlogo delavskega razreda.

Da bi to dosegli, smo med drugim zadovoljili člane sveta, da dajejo pobude za obravnavo določenih problemov, da spremljajo njihovo delo in prinašajo povratne informacije.

Letos bomo spet organizirali delovne skupine, ki bodo obiskovale osnovne organizacije, sklicujemo sestanke s predstojniki in sekretarji. Skušamo navezati čim več osebnih stikov, ker ugotavljamo, da je pismeno komuniciranje plehko in da so delavci z njim že prenasiteni. Nov način pa zahteva seveda polno angažiranje vseh članov sveta in vseh delavcev v organih sveta.

Večji poudarek naj bi sindikat dal tudi delegatskemu sistemu. Kako se tu vključujete?

»Opažamo, da nam ne uspeva vplivati na delo in oblikovanje predlogov in pripomb delegatov in delegacij za DPS in SIS. Za to je kriva časovna neusklajenost v delu posameznih organov, ponekod pa premajhna zavest, da je to treba usklajevati. To napako poskušamo odpraviti s tem, da se z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami že programsko usklajujemo letno in tromesečno. Iz programa izbiramo teme, ki so pomembne za široko obravnavo. Pri teh naj bi osnovne organizacije zavzele stališča in jih predlagale svojim delegatom.

Za delovanje v sindikatu in drugod so pomembni predvsem dobri kadri. Zasnovo izobraževanja sedaj spreminjamo. Uposabljanje mora biti začeto v osnovnih organizacijah, kjer je najtesnejša povezava s prakso, občinska sindikalna šola pa naj bo nadgradnja tega.«

D. Dolenc

Akcija »88 dreves za tovariša Tita«

KRANJ – Svet za varstvo okolja pri občinski konferenci SZDL Kranj je uvrstil akcijo »88 dreves za tovariša Tita« v svoj letošnji program dela. Akcija je v vseh krajevnih skupnostih tako kot tudi povsod drugje nalepila na velik odmev in ponekod, tako kot na primer v krajevni skupnosti Olševke, so se že lotili dela. Vendar pa so na prvem posvetovanju sveta s predstavniki krajevnih organizacij SZDL poudarili, da se je treba lotiti zasajanja spominskih parkov, drevoredov, obeleževanja zgodovinskih dogodkov in spominskih obeležil iz NOB načrtno, vsaka akcija pa mora seveda imeti osnovno značilnost – obeleževanje 88 let življenja pokojnega predsednika Tita.

Svet za varstvo okolja meni, da ne bi kazalo z akcijo pretirano hiteti, da ne bi po nepotrebnem zasajali predelov ali se odločali za lokacije, za katere bi se kasneje izkazalo, da je v zazidalnih načrtih namenjena drugemu objektom. Prav tako bo potrebno k sodelovanju pritegniti tako strokovne organizacije kot je Domplan in komite za zasajanje, tako da bo za vsako zasajanje dreves oziroma drugačno obeleževanje spomina izdano tudi lokacijsko dovoljenje. V delo se bodo seveda vključila povsod tudi hortikulturna društva, mladina, taborniki, šole, turistična društva, organizacije združenega dela in sveti pri krajevnih skupnostih.

V Kranju je že več predlogov, kje naj bi se odločali za zasajanje dreves oziroma za urejevanje parkov. Tako naj bi v naslednjih petih letih po sedanjih predlogih nekaterih krajevnih skupnostih zasadili drevesa ob cesti JLA, predloge imajo že tudi v krajevni skupnosti Center, Planina, Strazišče ter tudi v delovnih organi-

zacijah Iskra, Sava itd. Ko je o tem razpravljalo tudi predsedstvo občinske konference SZDL Kranj, je menilo, da naj bi pri tem prišlo do večjega sodelovanja med krajevnimi skupnostmi in organizacijami združenega dela, medtem ko bi svet za varstvo okolja še naprej to akcijo usklajeval ter si prizadeval le za trajne nasade, za katerih vzdrževanje naj bi poiskali skrbnike med mladino. L. M.

Industrijski kombinat PLANIKA

Kranj objavlja za potrebe DSSS in TOZD Sestavni deli naslednja prosta dela in naloge

1. PRIPRAVLJANJE TEHNOLOGIJE V OBODJARNI
2. VODENJE LABORATORIJA

Zahteva se: pod 1.

- višja strokovna izobrazba strojne smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj, znanje enega svetovnega jezika in trimesečno poskusno delo

pod 2.

- visoka strokovna izobrazba kemične smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj, znanje enega svetovnega jezika,
- trimesečno poskusno delo

Pismene prijave sprejema kadrovski oddelček kombinata Planika, Kranj v 15 dneh po objavi. O izbiri kandidata bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku roka za vložitev prijave.

Plačati morajo prostovoljno delo

Kulturno umetniška društva se marsikje otepajo z denarjem, ki ga dobijo od države. Skromna kulturna društva pa morajo plačati. Če pa ne, se jim denarja, kaj šele za vzdrževanje kulturnih domov.

Vzdrževanje domov je vse bolj draga reč, stroški razsvetljave, ogrevanja skokovito rastejo. Račune pa nekdo mora plačati.

Vse bolj prihajamo do spoznanja, naj bi za domove skrbeli v okviru krajevne skupnosti. Posebej z razmahom krajevne samo-

ki se je tako stekal v društveno blagajno, je vsa leta namenjala vzdrževanju in preurejanju doma.

Zdaj je dom vzela pod svoje okrilje krajevna skupnost, ki je osnovala gradbeni odbor, ki naj bi spjel tudi adaptacijo v domu.

Če se je kulturno društvo torej razbremenilo skrbi, ki je bila več kot trideset let nenehno prisotna na vseh društvenih sejah in je terjala nemalo moči članov, se je zdaj znašlo pred še večjo težavo.

Gradbeni odbor je namreč sestavil cenik uporabe dvorane. Tako mora društvo odšteti za uro vaj na odru 100 dinarjev, če je dvorana ogrevana dodatnih 150 dinarjev. Pevci morajo za uro vaj v pevski sobi plačati 100 dinarjev. Ob gledališki predstavi ali koncertu gradbeni odbor »zasluži« 20 odstotkov denarja, ki ga prinese vstopnina ter dodatnih 250 dinarjev, če je dvorana ogrevana. Pri gostujočih skupinah je cena višja za 5 odstotkov oziroma za 100 dinarjev. In tako naprej.

Plačevati morajo torej prostovoljno delo. Ob tem, da so vsa leta doslej skrbeli za dom, vložili vanj vsak dinar, da niso nikoli pomislili, da bi za sestanke in prireditve zaračunavali uporabo dvorane.

Samo po sebi se zato zastavlja vprašanje: bo dejavnost zamrla? Bodo obupali še zadnji zagnanci nekdanjega razmahnjene gledališke dejavnosti v kraju. Dvorana je za nas »predraga« pravi, če ne bo šlo več, se bomo priključili Loškemu odru, ki bo kmalu dobil prenovljeno dvorano.

In ne nazadnje še vprašanje: mar ne igrajo in pojejo za ljudi, ne zase.

M. Volčjak

skupina kulturno umetniškega društva Ivan Cankar Sv. Duh-Vir. Je letos postavila na oder komedijo Janez s hriba, ki jo je režiral Janez Porenta. Nastopili pa so Ljube Matič, Franc Porenta, Janez Jugović, Franc Marija Tolar, Diana Frelih in Janez Zajc.

Kulturni koledar

Kranj – V Prešernovi hiši si ogledate razstavo Skice risbe Božidarja Jakca za slovenske poštne znamke. V galeriji Mestne hiše je razstava Podobe otrok preteklosti, ki jo je pripravila posredovala Narodna galerija v Ljubljani. V Mali galeriji je na ogled izbor male plastike na Gorenjskem, ki ga gradi, ki ga hrani muzej. V Stebriški galeriji se s kiparskimi deli v predstavlja Slavko Ferkolj s fotografijami struktur v Branko Pilihi. V galeriji prostorih baročne stavbe razstavi 43 si lahko ogledate Vstaja na Gorenjskem leta 1941, ki je posvečena 40-letnici vstaje. Razstavo tako kot stalne zbirke vsak dan od 10. do 17. ure, ob nedeljah pa od 10. do 17. ure, ob ponedeljkih so za-razstavi.

Prešernovo gledališče bo v petek, 16. maja ob 19.30 gostovalo v Stražišču z delom S. Emigranta. V Prešernovo gledališče pa bo prav ob 19.30 gostovala SNG iz Ljubljane s komedijo Naključna smrt nekega anarhista. Predstava je za red premakljiva.

KAMNIK – V razstavišču je odprta knjižna razstava NOB v slovenski dramski hiši, ki jo je pripravil kamniški Kulturni center – knjižnica s sodelovanjem NUK iz Ljubljane. Na ogled bo do 18. maja.

LJUBLJANA – V levem krilu ljubljanskega Magistrata bo ponedeljek, 18. maja, ob 19.30 odprli razstavo »Gustav Klimt« akademskega slikarja Gustava Klimta.

KOPJA LOKA – V galeriji muzeja bodo drevo ob 19.30 odprli meddruštveno filozofsko razstavo Zigarstvo v Slovenskem, ki jo prireja kulturno društvo Lovro Korošec.

ŠKOFJE LOKA – 140-letnici poštne zbirnice na Gorenjskem v Škofji Loki. Razstavo si boste lahko ogledali ob 10. do 17. ure, ob sobotah pa od 9. do 17. ure.

TEČE – V soboto, 16. maja, ob 19.30 bo v retekem domu drugi koncert revije pevskih zborov iz občine. Nastopili bodo: oktet Cvetko Golar iz Loke, nonet Blegoš iz Loke, moški pevski zbor pod Ziri in moški pevski zbor Janko Krmelj iz Reteč.

POLJANE – V nedeljo, 17. maja, ob 18. uri pa bo v kulturnem domu v Poljanah koncert letošnjega sre-razstavi. Nastopili bodo: nonet zadržnik iz Škofje Loke, moški pevski zbor iz Loke, moški pevski zbor iz Zirov in nonet Blegoš iz Poljan.

uprave že dolgo to niso več zgolj kulturni domovi.

Jabolko, v katerega so letos ugriznili tudi v krajevni skupnosti Sv. Duh-Virmaše pri Škofji Loki.

Dom so krajani zgradili po vojni, udarniško. Vsa leta doslej je z njim upravljalo krajevno kulturno umetniško društvo. Poleg prireditve, ki veliko denarja pač ne prinesejo, je »služilo« z veseljami, bifejem v domu, poleti pa ga je spremenilo v skladišče. Denar,

Prebujenost oblik

Ob razstavi del Slavka Ferkolja in Branka Piliha v Gorenjskem muzeju

Antropomorfnost nekaterih oblik v naravi je že od nekdaj pritegovala pozornost ljudi in budila njihovo domišljijo. Človek je te oblike, še posebej tiste iz obstojnejšega materiala občudoval, jim dajal različna imena, bile so del njegovih fantazijskih, včasih celo mitoloških predstav.

Slavko Ferkolj s pozornim očesom odkriva v drevesih, njihovih deblih, vejah in koreninah speče oblike in jih z rezbarskim dletom poskuša priklicati v življenje. Ravna podobno kot tisti kiparji, ki v globini kamnite ali lesene gmote zaslučijo spečo obliko in jo z močjo svoje domišljije in svojih ustvarjalnih rok rešijo tesnega oklepa. Razlika je v tem, da je Slavko Ferkolj narava ponudila pomoč in mu prišla nasproti z bolj ali manj pripravljeno oblikovno zasnovano.

Kadar je kipar nosil podobo v sebi, je poiskal v naravi primernega nosilca, da se je naslonil nanj, včasih pa mu je oblikovalno idejo narekovala sama rast drevesa, moral je le slediti njenim oblikam. Vendar ta način pristopa k delu pri Slavku Ferkolju ni pogosten in prav po stopnji lastne oblikovalne angažiranosti se njegove stvaritve ločijo od drugih poskusov te vrste in se tako približujejo »čistemu« kiparstvu.

Ko smo ugotovili prevladujoči delež kiparjeve roke pri oblikovanju motiva, je s tem naznačen tudi obseg vsebinske zasnove kompozicije. Močna osebna prizadetost avtorja je pri nastajanju večine del očitna. V

nekaterih primerih se kipar izraža v simbolih, zelo pogosto pa se srečujemo s portretno tematiko, vendar ne v realističnem smislu, saj mu obstoječe naravne oblikovne danosti tega ne dopuščajo, izkorišča jih, da z njimi pogloblja izraz upodobljenih figur. Iz vseh razstavljenih del govori kipar sam, vanje vnaša svoja hotenja, upe, ljubezen, spomine, pa tudi razočaranja. Prednost, s katero Slavko Ferkolj sledi svojim notranjim vzgibom in pri tem do kraja izkorišča obliko, barvo in strukturo lesa, njegove tople in hladne tone, ga uvršča med njegove najboljše poznavalce in oblikovalce.

Predstavitev lesenih plastik Slavka Ferkolja spremljajo fotografije, ki jih je prispeval Branko Pilihi. Njihov namen je prikazati pestrost lesenih struktur, s katerimi se sooča fotografska kamera pri stiku s to oblikovno pestro materijo. Fotografije povečave našim očem komaj opaznih detajlov nas vodijo v fantastični svet gozdov, dreves in njihovega oblikovnega bogastva od najrazličnejših oblik drevesne skorje, do pisane mreže letnic, črvojednin, trohnečih ostankov debel, vej in korenin. Pred očmi se nam odpira nov svet, razgibano življenje bioloških form, ki ga doslej skoraj nismo poznali. Bogastvo Ferkoljevih plastičnih oblik lesa se s Pilihovimi fotografsko obdelanimi ploskovitimi razsežnostmi lesenih struktur povezuje v svojevredno in ubrano celoto.

Cene Avguštin

Prireditve v okviru kulturne akcije

V okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive v radovljjski občini so organizatorji tokrat poskrbeli tudi za vedrejšje prireditve. Tako bo v petek, 15. maja ob 17. uri v radovljjski kinodvorani nastopil Satirični kabaret Toneta Fornezija s prireditvijo Moped show. Zvečer ob 20. uri pa bo Satirični kabaret gostoval tudi v domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici. Za obe predstavi bo na prodajo tudi nekaj vstopnic na obeh blagajnah.

Lep kulturni dogodek posvečen jubilejni obletnici OF in vstaje se obeta delavcem Verige in drugim Leščanom v sredo, 20. maja ob 20. uri. V avli osnovne šole F. S. Finžgar v Lescah bo namreč gostovala kulturna skupina Ladko Korošec, Rajko Koritnik, Sonja Hočvarin Milan Stante. Na celovečernem koncertu se bo predstavila s partizanskimi in narodnimi pesmimi ter z nekaterimi opernimi arijami.

Na Bledu bodo 28. maja kranjski gledališčniki gostovali z dramo Grča, 29. maja pa bo v Radovljici na sporedu komedija Odločna zahteva.

Višek kulturnega dogajanja pa bo vsekakor 12. junija, ko bo v festivalni dvorani na Bledu nastopil s priložnostnim koncertom v počastitev jubilejnih obletnic Slovenski oktet.

Za vse prireditve na Bledu bodo na voljo pri tamkajšnjem turističnem društvu vstopnice in potrebne informacije.

J. Rolc

Srce in pamet

Maja. Tiho, svetlolaso dekle. Toda Maja govori tudi tedaj, ko ne govori. Izžareva neko notranjo moč, ki je pri mladem človeku vselej presenetljiva.

Rojenice so ji v zibel položile dar. Zrasla je v družini, ki ji je znala prisluhniti. Našla je odlične učitelje.

Flavtiska Maja Gogala je danes ponos kranjske glasbene šole.

Začela je pri osmih letih. Najprej je tako kot sestra igrala klavir. Ni je povsem pritegnil. Nastal je premor, toda žeja po glasbi je ostala, niso je mogle pogasiti druge privlačnosti, posebej ples. Pred slabimi desetimi leti so na kranjski glasbeni šoli osnovali in dali krepak poudarek oddelku flaut.

Maja je začela igrati flauto. Opazili so njen velik smisel za dojemanje glasbe, za umetnost.

»Bomo videli,« je dejal profesor Boris Čampa, ki je zaslučil, da nekaj bo. Vzgojil je že vrsto odličnih flavtistov, Irena Grafenauer je bila njegova učenka.

Srečali so se torej talent, ki ga je dopolnila pridnost in trdo delo, izkušeni učitelj in ugodna klima na glasbeni šoli.

Maja Gogala danes pobira nagrade. Na letošnjem mariborskem tekmovanju je bila odlična, za svoj nastop je prejela sto točk, največ možnih. V zadnjih aprilskih dneh se je zato udeležila jugoslovanskega tekmovanja. Uspešno seveda. »Zanjo se nikoli ne bojim,« pravi profesor Čampa. Besede, ki povedo vse.

Vsa ta leta, ki jih je Maja posvetila flauti. Včasih vendarle pomisli: sem kaj zamudila?

Jo je flauta prikrajšala ali ji dajala? Vprašanje, ki si ga pač zastavlja razmišljujoč mlad človek. Skušajmo odgovoriti nanj. Morda bo tudi Maja tako odgovorila.

Končuje gimnazijo. Pred njo je poklicna odločitev. Bo življenje posvetila glasbi? Razmišlja o študiju fizike, čeprav to ni še nič dokončnega.

Pa vendar vzemimo fiziko. Umetnost in eksaktna veda torej. Dva pola. Čustvo in razum. Srce in pamet. Ravnotežje v življenju, kajti čustva brez razuma ne more biti.

Maji se ni treba »privežati« na flauto. Čustvu zmore dodati razum, srcu pamet. Popolniti svojo osebnost, zgraditi celovito življenjsko bogastvo.

Flauta ji je torej dajala.

M. Volčjak

Prizor iz uprizoritve komedije »Naključna smrt nekega anarhista«, ki jo bo ljubljanska Drama uprizorila v Prešernovem gledališču. Na sliki: D. Valič, B. Cavazza, R. Kosmač.

Zadnja abonmajska predstava v Prešernovem gledališču

Gostovanje ljubljanske Drame z znamenito komedijo – Ponovno anketa med gledalci – Letošnja sezona se uspešno zaključuje

Kranj – Od 16. 5. do vključno 23. 5. 1981 bo v Prešernovem gledališču Kranj gostovala Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, ki bo v okviru abonmaja za odrasle predstavila komedijo Daria Foja: NAKLJUČNA SMRT NEKEGA ANARHISTA. To bo letošnja zadnja abonmajska predstava. Abonenti Prešernovega gledališča so letos že videli uprizoritve: Grča, Človek zverina in čednost, Svata, Odločna zahteva in Don Juan. Znamenita komedija italijanskega komedijanta Foja, ki je prekriznila domala vse svetovne gledališke odre, bo tako gotovo odmevno zaključila tisti del gledališke sezone, ki je namenjen odraslim gledalcem. Abonenti so v letošnji sezoni videli štiri komedije in dve drami, za celoten repertoar pa lahko ugotovimo, da je bil izjemno pester in v izvedbi kvaliteten. Kommedijo ljubljanske Drame so pripravili režiser Aleš Jan z Borisom Cavazzo v naslovni vlogi ter Rudijem Kosmačem, Janezom Albrehtom, Daretom Valičem, Franceom Presetnikom in Ivo Zupančičem.

Ob zadnji abonmajski predstavi bo Prešernovo gledališče pripravilo tudi anketo med gledalci. Podobna anketa je bila že pred leti in rezultati ankete bodo vsaj v določeni meri kazipot pri izbiri repertoarja za naslednje sezone.

Z zadnjo abonmajsko uprizoritvijo pa gledališča sezona seveda še ni zaključena. V maju bo premiera lutkovne igre za otroke Kvik, žabe rig Matije Logarja, sredi ustvarjalnega dela pa je študij uprizoritve znamenite komedije W. Shakespeara: Sen kresne noči, ki bo premiero doživela v začetku naslednje gledališke sezone.

V teh dneh bo Umetniški svet Prešernovega gledališča sprejel okvirni repertoar za naslednje gledališke sezone ter posebej za sezono 1981/82. Gledališče bo okvirno sprejeti repertoar dalo v javno obravnavo, v želji, da bi vsi zainteresirani povedali svoje mnenje ter tako na najbolj neposreden način omogočili gledališču, da tudi v bodoče pripravi tak gledališki program, ki bo lahko nadaljeval uspehe letošnje in preteklih sezon.

M. L.

Domača volna v industrijski predilnici

Sukno Zapuže daje zgledno pobudo, da bi se intenzivno zavzeli za razvoj ovčereje in za organiziran odkup domače volne — Kakšna pasma ovac? — Tekstilna industrija je pripravljena denarno pomagati v povezavi s kmetijsko zadrugo

Zapuže — Več kot sto let je že stara tradicija, da Sukno v Zapužah odkupuje volno, ki jo za prejo vozijo v Zapuže okoliški in bolj oddaljeni kmetje. Predilnica v Begunjah je torej že desetletja znana in veliko je že spredla tiste volne, ki so jo pripeljali kmetje in zato lahko dobili prejo ali posamezne izdelke v zapuški trgovini.

Lani so v Suknu odkupovali volno po 80 dinarjev za kilogram, prano volno, za to vrednost pa so tisti, ki so jo pripeljali v odkup, dobili prejo ali tkanino. Pomanjkanje surovin ter omejitve uvoza pa so še kako občutili tudi v Suknu, še posebej, ker njihov izvoz predstavlja le manjše količine, uvoz pa je precejšen. Že lani so se zato povezali s KZK Kranj, kooperacijo v Radovljici, in letos februarja je prišlo do prvega sestanka vseh tistih kmetov, ki se na Gorenjskem ukvarjajo z ovčerejo. Sestanek je naletel na precejšen odziv in se ga je udeležilo okoli 50 kmetov, predstavniki Sukna pa so se z njimi pogovarjali o vseh težavah in problemih, predvsem pa seveda o tem, kakšno volno si v odkupu želijo. Od vseh ovčerejcev so potem zvedeli, kakšne izkušnje imajo in kakšne so njihove težave, predvsem pa se domala nihče ni strinjal z odkupno ceno, češ, da je prenizka.

V Suknu Zapuže so prvi in edini na Gorenjskem resno sklenili, da preko Kmetijske živilskega kombinata Kranj organizirano odkupujejo ovčjo volno, tako, da se zbira poleti in jeseni na določenih mestih, se odpelje v Sukno, zadruga pa kmetom nakazuje denar za odkupljeno volno. Le-ta je, kakor ugotavljajo v Suknu, zelo različne kvalitete, zato so se domnili za odkupne cene po kvaliteti. Odkupne cene so letos precej višje od laniških, veljajo pa le za domačo neprano volno. Prej so odkupovali umazano volno, ki so jo potem

na industrijski način oprali, letos pa so v prvem odkupu v Suknu pripeljali najprej 600 kilogramov neprane volne, v drugem pa 2.600 kilogramov. Pri umazani volni je pri pranju prav gotovo vsaj 20 odstotkov odpadka in zato so cene v primerjavi z lanskim letom resnično višje: za polmerino volno prve kvalitete plačujejo po 120 dinarjev, za cigajo II A merinizaro 115 dinarjev, za tretjo kvaliteto jezerske solčavske 110 dinarjev, za četrto kvaliteto jezerske solčavske 100 dinarjev, za peto kvaliteto krajše pramenke in mešane volne 90 dinarjev in za šesto kvaliteto pramenke 80 dinarjev.

Na Gorenjskem je ovčereje vedno več, vendar redijo kmetje različne pasme ovc, ki pa nimajo vse enako dobre volne. Večinoma se opredeljujejo za to, da ovce redijo predvsem zaradi mesa in ne toliko zaradi volne — pri takšnih pa je volna tretje ali celo četrte kvalitete. Vse to pa je v nasprotju z željami radovljiških tekstilcev — tudi Almire, ki si želi odkupiti čimveč ovčje volne — ki bi seveda radi kvaliteto. Prav gotovo bi bilo zaželeno, da se na Gorenjskem opredeli pasma ovac, ki bi bila najbolj ustrezna. Za razvoj ovčereje skrbi pospeševalna služba, ki se je že odločila, da nabavi nekaj plemenitih ovnov solčavske pasme, ki je po mnenju nekaterim gorenjskim razmeram najbolj ustrezna. Kmetijski se predvsem zavzemajo, da bi prevladovala »skromna« ovca, ki vzdrži tudi razmere po pobočjih Stola, ovca, ki jo bodo redili predvsem zaradi mesa in ki naj bi povrgla čimveč mladičev.

V Suknu Zapuže pa se bodo še naprej zavzemali, da odkupijo kar največ ovčje volne, predvidevajo letno okoli 5 ton. Če se bodo kmetje in rejci ovac odločili, da redijo več, potem bi lahko letno odkupili tudi do 15 ton volne, kar v Suknu pred-

stavlja dela za štiri mesece v proizvodnji po mikanem postopku. Že lani so v Suknu odkupili okoli 100 ton volne na naših obmorskih otokih in je niso uvozili niti kilogram.

Prvi organizirani začetki odkupa domače volne so bili torej uspešni, zato bi bilo nadvse zaželeno, da se poveza tekstilne industrije, kmetijske zadruga in kmetov, ki redijo ovce, nadaljuje v tem smislu, da bi bili zadovoljni vsi in si vsi tudi prizadevali — tudi s sovlaganji in medsebojno pomočjo — da bi razvoj ovčereje krenil v pravo smer, se razširil in postal pomembna dejavnost. Tako zaradi mesa, ki ga posebno jeseniško tržišče zahteva vedno več, kot tudi zaradi domače volne, ki jo še posebej zdaj nujno potrebuje radovljiška tekstilna industrija.

D. Sedej

Na Gorenjskem naj bi poskrbeli za hitrejši razvoj ovčereje, saj je na tržišču vedno večje povpraševanje po ovčjem mesu in v tekstilni industriji po kvalitetni domači volni...

Dolgotrajni postopki — razvojna ovira

V Elanu so že pred petimi leti izdelali idejno zasnovo razvoja 2000 — Dolgotrajni postopki in nasprotovanja, zdaj so prostorski načrt kar najbolj skrčili — Najbolj gospodarna lokacija je poleg sedanje tovarne

Begunje — V radovljiški občini je največji izvoznik begunjski Elan, saj njegov izvoz predstavlja tretjino industrijskega izvoza občine. Od 600.000 parov smuči letno jih kar 80 odstotkov namenijo izvozu, v 40 držav in na vse celine, od vsega izvoza pa od 80 do 98 odstotkov na konvertibilno področje. Prav za izdelavo smučí, ki so vedno boljše kvalitete, pa potrebujejo največ uvoznih plastičnih materialov, saj je danes lesa v smučeh izredno malo. Prav tako pa precejšen del uvoza odpade tudi na razne smole in vlakna, ki so potrebna za čolne in jadrnalna letala. Zaradi velikega povpraševanja na domačem tržišču prodajo precej telovadne in športne opreme v Jugoslaviji.

Novi gospodarski ukrepi ter tudi manjša kupna moč doma in v svetu so vplivali tudi na Elan: smučí niso nujen življenjski artikel, poleg tega pa so bile na zahodu zadnje dve leti

»Polivinilsko cvetenje« ob rekah

Kranjska rečno-nadzorna služba ugotavlja, da so obrežja in struge naših rek in potokov vse bolj osnesnažena — Divja odlagališča in mila kaznivalna politika

KRANJ — Pri Vodnogospodarskem podjetju Kranj deluje tudi rečno nadzorna služba, ki v svojem poročilu za lansko leto ugotavlja, da so končno rešili kadrovske probleme in tako naj štirje rečni nadzorniki skrbijo za vse območje Vodnogospodarskega podjetja Kranj.

Delo rečno nadzorne službe je odgovorno, saj mora skrbeti za red in za čistočo ob rekah in potokih, za stanje vodnih zgradb, poškodbe v koritih in na obrežnih zemljiščih. Na terenu mora preprečevati onesnaženje in nedovoljen odvzem sedimentnih materialov. Odvzem rečnega materiala mora biti tolikšen, da škodljivo ne vpliva na vodne razmere in s tem ne nastajajo obrežne poškodbe.

Da bi utrčili red in disciplino pri črpanju naplavin za domčo uporabo, so lani junija uvedli časovno omejitev izdaje dovoljenj in odvzema rečnega materiala. Tako so lahko odvzemali rečni material le dva dni v tednu in s tem so dosegli večji red, zadržali pa tudi prepovedan odvzem rečnega materiala.

Poleg industrijskega onesnaževanja tekočih voda so vedno hujši problem razni odpadki, ki jih občani zaradi neorganiziranega odvoza odlagajo v odročnih krajih, v struge rek in potokov. Naši potoki so hudo osnesnaženi, kar dokazuje pomladno »polivinilsko cvetenje« obrežnega rastlinja. Tudi občane očistevalne akcije niso dovolj.

Onesnaževalce na terenu je težko zalotiti, saj odpadke odgajajo ponavadi ponoči, kaznivalna politika pa je večinoma neučinkovita. Zato so krajan lani sami očistili okoli 60 manjših divjih odlagališč. Ob Kokri na Primakovem, v Predosljah in Bratofu se je očistilo pet večjih nedovoljenih odlagališč. Rečno nadzorna služba je lani posredovala občinskim sodnikom za prekrške 68 predlogov za kaznovanje, največ v Kranju, v Škofi Loki, na Jesenicah in v Radovljici.

Kaznivalna politika je premila. Za nedovoljeno odlaganje odpadkov, pranje motornega vozila ali za izliv fekalij na obrežju ali v strugo znaša kazen povprečno 400 dinarjev ali prav toliko za nedovoljen odvzem plavin.

Lani so gradbena podjetja in zasebniki odvzeli iz rek strug kar precej rečnega materiala. Podjetja, ki na Gorenjskem gradijo, so ga odvzela 130.000 kubičnih metrov gramon, zasebniki pa okoli 9.000 kubičnih metrov. Kar okoli 95.000 kubičnih metrov so odvzeli iz Save Dolinke ter 37.000 kubičnih metrov iz Save, sledi Kokra, Sava Behinjka in druge reke. Največ rečnega materiala so odvzeli v jeseniški občini in sicer 94.000 kubičnih metrov, sledi Kranj s polovico manj odvzetega materiala, Radovljica, Škofja Loka in Trbič.

D. Sedej

Zmanjkuje stalnega dela

V kranjski delavnici pod posebnimi pogoji je trenutno vključenih 26 varovancev, ki so razvrščeni v dve delovni skupini. Približno polovica se ukvarja z vezenjem tapiserij in izdelovanjem makramejev, ostali pa sodelujejo pri kooperantskih delih, ki jih stalno ali občasno zagotavljajo kranjske delovne organizacije, pa tudi tržišče. Vsa leta doslej se delavnica pod posebnimi pogoji v Kranju, ki ima sicer svoj pravni status šole od začetka lanskega leta, ni ravno mogla zelo pohvaliti z obilico dela, vendar pa je oddelku za delovno usposabljanje Osnovne šole Helene Puhar kljub temu uspevalo, da so varovanci, ki se drugam ne morejo vključevati, imeli vseskozi dokaj stalno delo.

»Trenutno delo še imamo,« pravi vodja oddelka za delovno usposabljanje Silva Lebarjeva, »varovanci zlagajo in pakirajo robce za kranjski Triglav, za tržišči Peko pa pletejo zgornje usnjene dele moških mokasinov. Imeli smo tudi nekaj občasnih del za Gorenjski tisk in za Iskro, medtem ko je žal sodelovanje s Planiko in Savo prenehalo.«

Dela, ki jih delovne organizacije odstopajo delavnici pod posebnimi pogoji morajo biti seveda dovolj enostavna, da jih zmerno in težje duševno prizadete osebe, ki so se sicer v oddelkih delovnega usposabljanja usposobile za določena dela, pridobila na ročni spretnosti, tudi zmorejo. Taka enostavna opravila sicer ne prinašajo kaj dosti dohodka: v letošnjih dveh mesecih so na primer posamezni varovanci dobili za svoje enomesečno delo od 300 do 800 din nagraje, kar je seveda le simboličen prispevek k družinskemu proračunu. Vendar pa je tudi takšna nagrada veliko priznanje in potrjevanje sposobnosti za delo tako za prizadetega mladostnika, še bolj pa za starše, ki so za bodočnost svojega nikoli odraslega otroka še kako zaskrbljeni. Na enem od zadnjih sestankov s pedagogi na oddelku delovnega usposabljanja so starši zaskrbljeno govorili prav o tem.

»Zelo radi bi v delavnico dobili delo, ki bi teklo vsaj dve leti, torej nekaj stalnejšega. Vendar pa se za takšna dela zelo težko

dogovorimo. Ponekod sicer naletimo na razumevanje, vendar gre običajno za osebne stike in prizadevanja, v drugih delovnih organizacijah pa nas odpravljajo s tem, da enostavna dela oddajajo svojim zaposlenim delavcem invalidom. Resnično bi potrebovali sodelovanje skupine, ki bi pri skupnosti socialnega skrbstva skrbela za večjo povezavo organizacij združenega dela in našega oddelka. To še posebej zato, ker se bo sedanja skupina v delavnici v jeseni povečala za 4 nove varovance, tako da bomo ustanovili še tretjo skupino v delavnici.

Že sedaj so prostori pretesni. Jeseni bo sicer malo bolje, ker se bo sedanji predšolski oddelk delovnega usposabljanja preselil v novi vrtec na Planini. Tako bo sicer nekaj več prostora za varovance v delavnici pod posebnimi pogoji, kamor pa se bo verjetno vključil tudi kak absolvent OŠ Helene Puhar, ki se zaradi zdravstvenih ovir ne bo mogel vključiti v delo v organizacije združenega dela, kot se sicer vključuje večina absolventov te šole. L. M.

V delavnici pod posebnimi pogoji so na oddelku delovnega usposabljanja pri OŠ H. Puharje vključeni mladostniki od 17. leta dalje, ki se zaradi svojih sposobnosti ne morejo zaposliti nikjer drugje. — Foto: L. M.

slabe snežne razmere, ki so največji vzrok za delno zmanjšano povpraševanje po smučeh. Vendar pa v Elanu ugotavljajo, da se takšna »kriza« pojavi vsake štiri leta in da se pozneje ublaži. Kljub temu pokrivajo uvoz z izvozom v razmerju ena proti tri.

Z repromaterialom imajo težave in so se že povezali z domačimi proizvajalci, vendar so naleteli na precej slabši material, na nesolidno dobavo in na znatno višje cene. Nesposobnost rokav domačih dobaviteljev pa si niso mogli privoščiti, saj Elan slovi kot dober poslovni partner povsod po svetu. Zdej pričakujejo, da bodo nekoliko zmanjšali izvoz na zahod in se bolj usmerili na vzhodno tržišče, a bo kljub temu predstavljal izvoz na klirinško področje le manjši del njihovega celotnega izvoza. Tako bodo komaj lahko uvozili potrebni repromaterial, težji problemi pa se predvidevajo z uvozom opreme, kar lahko resno zavre Elanov nadaljnji razvoj.

RAZVOJ NA MANJŠI LOKACIJI

Resna ovira na Elanovi srednjeročni in dolgoročni razvojni poti pa je lahko tudi in predvsem nerazumevanje in odpori ob njihovem idejnem projektu Elan 2000. V zadnjem času domala da ne mine seja zbora občinske skupščine Radovljica, da se ne bi pojavilo delegatsko vprašanje o dolgoročnih načrtih Elana, ki predvideva razširitev svoje proizvodnje ob sedanjih proizvodnih prostorih v Begunjah.

Že pred petimi leti je tovarna športnega orodja Elan kot ena redkih ali edina delovna organizacija prikazala idejno zasnovo svojega razvoja 2000. Med tem časom smo v republiki in v občini postavili izhodišča za skladni razvoj, ki pa v osnovni zamisli Elan — 2000 niso mogla biti upoštevana, ker jih še ni bilo. Na osnovi dolgotrajnih razprav ob Elanovi prostorski razširitvi so prvotne načrte ponovno temeljito preučili in poskušali kar najbolj upoštevati vse pripombe. Z razvojnim planom se niso strinjali pred-

vsem krajan in kmetijsko zemeljsko skupnost češ, da jemlje Elan rodovitne zemlje.

Elan naj bi se po novem prostorski razširil na okoli 15.000 kvadratnih metrov in ne več na 38.000 kvadratnih metrov, kot so prvotno predvidevali. Nove proizvodne prostore naj bi postavili proti severni strani, tako, da bi bil vstop v Begunje istem mestu kot zdaj. Proti jugu Begunje bi moralo skladišče oddelka za rezilje in temperirane plastike pa naj bi se širila na zahodnem delu Elanovega posestva.

»Gospodarno se Elan širi le na tej lokaciji,« pravi profesor inštituta Elan mag. Peter Ček, »oddaljevanje od te lokacije pa bi pomenilo večje stroške transporta in gospodarske in strukturne, kar zmanjšuje kurenčno sposobnost Elanovih izdelkov. Že v tem srednjeročnem obdobju in celo že v bližnjem planiramo nadaljnji razvoj organizacije vzdrževanje in tematske organizacije plastike, ki pa že kompleksno vezane na to prostor, ki ga predvidevamo samo skladišče za športno opremo pomeni del uresničevanja našega srednjeročnega plana. S tega srednjeročnega plana torej bomo mogli uresničiti, če ne sprejeto naš projekt Elan 2000.«

Po novem predlogu je projekt sila skrčen, bojzani zaradi onesnaževanja so odveč, kajti nobenega novega objekta ni mogoče več postaviti brez ustreznih republiških soglasij. Paralelno prostore za delavce Elana zgradili v etažnem objektu tako kar najbolj izkoristiti prostor.

Če bodo krajan Begunje še naprej nasprotovali tudi skrajnemu programu prostorskega razvoja begunjskega Elana, potem bodo prav gotovo resno zavrli uresničevanje proizvodnega programa Elana, ki si prizadeva, da bi prodajal na tržni tiste artikole, ki ne bodo več toliko vezani na sezonski značaj, temveč bodo stalno zaželeni na domačem tujem tržišču. Ne nazadnje begunjski Elan eden izmed nosilcev razvoja v radovljiški občini in zato še toliko bolj nerazumljivo, če se postopki za sprejetje prostorskega plana vlečejo tako zelo dolgo in da za končno soglasje potrebnih toliko dolgotrajnega dogovarjanja mnenj...

D. Sedej

Nasprotja naj se rešujejo trpno in demokratično

PLANJSKA VAS – Nasprotja, ki so februarja ob zavrnitvi razlastitve Blat na seji združenega dela škofjeloške skupščine, prišla v Gorenji vasi in so imela posledico neaktivnost krajevnih skupnosti, in dela združenega dela v delu društvenopolitičnih organizacij, niso v zadnjem času, temveč posledica dolgoletnih razmer v krajevni skupnosti. To je razvidno v ponedeljek na seji predstavnikov krajevnih skupnosti in združenega dela v Gorenji vasi s predstavitelji občinske skupščine in združenega dela v Gorenji vasi.

Poljanska dolina, razen v zadnjih dveh desetletjih, je bila močno zaostajala za razvojem Škofje Loke in doline. Industrija je ostala v manjših obratih in zato je rudnik urana tisti, ki je predvsem hitrejši napredek mesta in izgradnjo infrastrukture – vodovoda, kanalizacije, trgovine, gostinstva, banke in podobno. V Gorenji vasi je bil dobrih nekaj let podoben potrebam, ki sedaj že močno posejajo prostor, ne omogoča pa razvoja kot so ga pričakovali. Obenem ni dovolj delovnih

kolo napredka v Gorenji vasi hitreje naprej. Pri tem so se v krajevni skupnosti pojavila različna mišljenja pri uporabi prostora. Del vaščanov, zlasti vodstvo krajevnih skupnosti in krajevnih združenopolitičnih organizacij je v izgradnji rudnika in spremljajoče infrastrukture videl razvoj krajevnih skupnosti, kateremu je nujno potrebno podrediti vprašanja prostora in varovanja kmetijske zemlje. Drugi del vaščanov pa je bil zato, da se ta vprašanja rešujejo pretehtano in z največjim možnim varovanjem kmetijske zemlje, če tudi na račun počasnejšega napredka. Vsa ta nasprotja je še zaostala počasna izdelava urbanistične dokumentacije – urbanističnega načrta Gorenje vasi na eni strani in zazidalnih načrtov za posamezna območja na drugi.

Nestrpnost pri reševanju teh zadev, predvsem pri organih krajevnih skupnosti in vodstvih združenopolitičnih organizacij, je privedla do tega, da so se organi KS in vodstva združenopolitičnih organizacij združili v zahtevo, da v kolikor se zadeve ne začnejo takoj reševati, prenehajo delati, ker sicer ne morejo opravičiti zaupanja volilcev.

To pa pomeni na eni strani željo, da bi nekdo od zunaj, »iz občine« pokazal na krivce za nastale razmere, po drugi pa malo diši po izsiljevanju za hitrejšo reševanje problemov, tudi mimo dogovorjenih postopkov. Vendar bo nasprotja treba rešiti le v vasi, z veliko mero strpnosti in v demokratičnem dialogu. Vse

odločitve morajo biti sprejete na osnovi strokovno pretehtanih odločitev in na samoupravn način.

Sicer so vse opredelilte razvoja Gorenje vasi zajete v družbenem planu občine Škofja Loka za obdobje 1981–1985 in na podlagi sprejetih usmeritev morajo vse samoupravne skupnosti in krajevna skupnost izdelati akcijske programe. Probleme, ki nastajajo v zvezi z izgradnjo rudnika urana, pa je potrebno reševati v sodelovanju z rudnikom in to takoj, ko se pojavijo. Vsako odlašanje jih le zaostruje.

Da se neaktivnost vodstva KS in združenopolitičnih organizacij ne bi nadaljevala, bo krajevna konferenca SZDL takoj sklicala sejo, na kateri se bodo pogovorili, če so krajevne funkcije pripravljene delati tudi vnaprej, sicer bo morala pripraviti kadrovske spremembe. Neaktivnost namreč ne prinaša uspehov. Teh pa v krajevni skupnosti Gorenja vas ni malo in jih nikakor ne bi smel zasenčiti problem hitrejšega razvoja središča krajevnih skupnosti.

L. Bogataj

Uspela akcija v Jelendolu

Tržič – Center za mladinske delovne akcije pri predsedstvu občinske konference ZSMS Tržič ter štab mladinske delovne brigade Kokrški odred sta v soboto pripravila lokalno mladinsko delovno akcijo. V Jelendolu so mladi zgrabili za krampe in lopate in se lotili izkopa 340 metrov dolgega vodovoda.

Akcije se je udeležilo 50 mladih iz krajevnih skupnosti, vojaki karavle Srečka Perhacca iz Medvodij, mladi iz delovnih organizacij, šol ter društev in družbenih organizacij. Četudi je bila sobota za mlade delavce delovna, je bila udeležba na akciji dobra. Mladim je pri delu pomagalo kakih 25 krajanov Jelendola.

Akcijo so mladi pripravili v sodelovanju s krajevno skupnostjo Jelendol-Dolina. Dokazala je njihovo organizacijsko sposobnost ter pripravljenost pomagati manj razvitim krajevnim skupnostim v Tržiču.

Jelendolska delovna preizkušnja je bila tudi uspešen uvod v letošnjo sezono mladinskih delovnih akcij v tržički občini, hkrati pa že druga uspela lokalna akcija letos. Prva je bila aprila v Podljubelju.

-mv

Akcija NNNP 81

Pripravljeni na protidesantno obrambo

Zaradi pomembne lokacije, ki jo kranjska občina ima in nekaterih pomembnih objektov v bližini, je pričakovati, da bi morebitni napadalec za to področje uporabil desantni napad. V pripravah na te vrste presenečenja, ki pa naj bi ob seznanjanju vsega prebivalstva v okviru splošne ljudske obrambe in usposobljenosti za protidesantno obrambo, sploh ne bi smela biti presenečenje, bodo v jutrišnji vaji sodelovale vse organizacije združenega dela v 24 krajevnih skupnostih v občini. Za nekatere krajevne skupnosti, kot so Jezersko, Kokra, Duplje, Golnik, Goriče in Trstenik sodelovanje tokrat ni obvezno, za nekatere druge krajevne skupnosti pa bo kasneje organizirana še posebna oblika zaključnih aktivnosti.

Ker se predvideva, da bo morebitni napadalec ob napadu na naše ozemlje uporabljal lovsko-bombniško letalstvo, bodo v soboto, nekaj minut po alarmu (enominutni zavijajoč zvok siren) letala tipa Kragulj ponazorila bombardiranje in sicer ob 8.30 železniški most čez Savo in ostale savske mostove. Imitacije eksplozij bodo seveda ponazorile padanje bomb, zato bodo za nekaj minut preko teh mostov tudi zaprli ceste za ves promet, da »eksplozije« ne bi zmotile voznikov motornih vozil. Cesta bo za nekaj minut zaprta tudi med Polico in Naklom, medtem ko bodo na varnost prometa na regionalni cesti Bitnje-Zabnica opozarjali pripadniki narodne zaščite. Poleg industrijskih objektov na obeh straneh Save bodo bombardirani tudi stanovanjska naselja v KS Stražišče, Planina, Center in Zlato polje. To bo priložnost, da bodo v krajevnih skupnostih kot na primer Vodovodni stolp ekipe za socialno delo obiskale starejše občane ter jih seznanile, kako ravnati ob morebitnem letalskem napadu. Pet minut po prvem bombardiranju bodo letala odvrгла bombe tudi na kemično tovarno Exoterm in skladišča v Naklem ter Jelovico v Predvdoru, nato pa na Oljarico v Britofu, na objekte SGP Gradbincev in industrijsko cono na Primskovem. Petnajst minut pred 9. uro pa bo bombardirana tudi tovarna Sava ter krajevni skupnosti Bitnje in Zabnica. Bombardiranje bo seveda povzročilo večjo »škodo«, iz gorečih skladišč bo treba reševati blago, medtem ko bodo specialno opremljene skupine ugotavljale, če je sovražnik uporabil kakšno kemično sredstvo. Podobna »nesreča« bo tudi v kranjski Savi, gasilci in druge reševalne skupine z zdravstvenim osebjem vred pa bodo pokazale svojo pripravljenost posredovanja.

Vaja naj bi tudi pokazala, kako so v delovnih organizacijah pripravljene na proizvodnjo v vojni razmerah. Predpostavlja se namreč, da ob letalskem napadu na Kranj ne bo ne vode, ne elektrike, tako da se bodo morali stanovanjci kot tudi v delovnih organizacijah znajti po svoje. Komiteji za SLO in SD bodo pripravili popis zalog in izdelali oceno o možnostih proizvodnje v vojni razmerah. Še prej pa bo seveda ob alarmu treba poskrbeti, da se bodo delavci za čas bombardiranja varno umaknili v zaklonišča, kar bo tudi priložnost, da se ugotovi, če so zaklonišča vzdrževana, če so dovolj velika ipd. V delovnih organizacijah ne bi zaradi odhoda v zaklonišča prekinjali dela za dlje kot nekaj minut.

Tudi v krajevnih skupnostih, ki bodo »napadeni«, naj bi krajanji vedeli, kaj morajo ob alarmu storiti: odpreti okna, zapreti plin, odklopiti elektriko in zapreti glavni vodovodni ventil ter si seveda poiskati primerno zaklonišče. Svoje vloge pri zavarovanju življenj in premoženja pa bodo morale odigrati tako narodna zaščita kot civilna zaščita. Občani, ki si bodo ogledovali vajo v posameznih krajevnih skupnostih, bodo verjetno opazili tudi protidesantne ovire iz različnega materiala od bodeče žice do hlobov, kar naj bi branilci nastavili sovražnim padalcem.

Jutrišnja akcija naj bi preverila delovanje komitejev za SLO in DS v celotnem obrambno zaščitnem sistemu v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, ob široki politični mobilizaciji in množičnem vključevanju delovnih ljudi in občanov.

L. M.

Srečanje topničarjev 9. korpusa

Odbor za zgodovino artilerije 9. korpusa NOV Ljubljana in krajanji Dolenje Trebuše pri Tolminu organizirajo tovariško srečanje, ki bo v nedeljo, 24. maja 1981, v Dolenji Trebuši. Vabilo še posebno velja vsem preživelim borcem te naše enote, ki živijo na Gorenjskem, vsem svojem padlim in umrlih borcem in vsem, ki si želijo srečanj z nekdanjimi borci, predvsem pa mladini.

PA NISMO SE UKLONILI

ed kurirji v Delnicah

da brez dobro organiziranih zvez biti uspešen boj, nobeno osvobodilno vojsko ne stari vojakovodje so menili, da je tako močna armada s še tako genialno vojskovodji armada brez glave, če nima dobro organiziranih zvez.

Kurirskimi postajami, s skrivnimi stezami, katere so vedeli le kurirji, je bila prejeta med NOB vsa naša domovina. Danes postajajo odkrivamo spominske plošče na tiste herojske dni. Danes vidimo, kaj so bile, kam vse so vodile poti. Prva kurirska postaja je bila ustanovljena septembra 1942 v soteski Iške pri Igu pod naziv TV-1. Označene so bile po vrsti. Gorenjska je imela oznako G-1, P-1. Navadno so bile postaje oddaljene za noč hoda, število postaj pa je bilo odvisno od razdalje, poprečno pa je bilo na vsaki poti 10 kurirjev. Skoraj vsi so bili člani BKČJ, skoraj vsi mladi, toda hkrati tudi odrasli in drzni.

Kurirska postaja G-5 v Delnicah pri Tolminu nad Škofjo Loko je bila ustanovljena leta 1943. Bila je tu že prej terenska postaja, ki je vzdrževala zveze. Svoj bunker so postavili v bregu nad vasjo, v pobočju gore. Pozimi niso smeli drugače do vas, po vodi, kajti nobena stopinja ga ni mogla preiti, se spominjajo kurirji. Postaja je bila zvezo s Pokrajinskimi komiteji v Gorenjski, v okrožnih komiteji gozdno področja, tehnikami in operativnimi komiteji tod okrog. Od tu so vodile poti na G-3 na Martinj vrhu, na G-4 na Milaki, z G-7 na območju Visokega v dolini, pa vse do Žirov, v Podvrh, na G-8 na Malo Jelovico, na Blegoš.

Od niso hodili le ponoči, saj so bili tudi dnevi, če se bližala nemška patrula, in so jo tudi podnevi. Tu ni bilo izdajalec, ki bi bil tako enotne vasi, kot so bile

Delnice. Nič čudnega, da so ji Nemci rekli tudi Mala Moskva ali pa kar »Banditendorf«. Pri vsaki hiši so bili partizani kot doma, povsod so skrbeli zanje. In prav je imel govornik, da bi spominska plošča kurirjem te postaje bila lahko vzidana v pročelje katerekoli domačije v Delnicah. Da so se odločili za Remčevo, so se bolj zato, ker stoji hiša ob poti, da bo ploščo lahko videl vsak mimoidoči. Pa seveda tudi zato, ker so iz te hiše odšli v gozdove prvi partizani.

Petnajst kurirjev je delovalo na postaji G-5. Šest od njih jih je padlo. Bila je to močna postaja, saj je včasih štela tudi po sedem kurirjev. Novembra 1944 je bila postaja začasno ukinjena in priključena h G-13, ki se je iz območja Sopotnice preselila na Gabrsko goro oziroma nad Podobeno. Februarja 1945 pa je bila postaja G-5 obnovljena in je imela bivač v območju Mladege vrha.

Na slovesnosti v Delnicah 3. maja letos, ko so pri Remcu odkrili spominsko ploščo kurirjem, so se zbrali tudi številni kurirji. Ne samo tistih pet, ki so bili dalj časa v njej. Prišli so z vseh koncev, tudi tisti, ki jih je pot le nekajkrat pripeljala do njih. Poznajo se med seboj. Pogosto se srečujejo. Še danes so mladi. Kako tudi ne, saj jim je bilo komaj šestnajst, sedemnajst let tedaj. Tak je Janko Gruden-Mihec iz Škofje Loke, pa Franc Stanonik-Mirko iz Gorenje vasi, pa Tone Benedik-Majski, pa Lojze Šink-Rudi, Nacetov iz Delnic.

Ko jih dobim pri mizi, ravno obujajo spomine, kako je bilo takrat, ko so Nemci dobili kurirja Jaka Žgajnarjevega iz Podobena. Samo en rafal je padel. Kot bi se komu puška sprožila. Šli so v tisto smer. Sicer pa so bili namenjeni po suha drva, da bi se jim ne kadilo z ognja. Pri Zabrniku na Gabrski gori pa jih je čakala zaseda. Tako blizu so bili Nemci, se spominja Rudi, da domači sploh povedati niso mogli, da naj beže. V rži so jih čakali. ... Samo

urne noge so jih takrat rešile. Ej, koliko je bilo takih slučajev.

Benedik Tone-Majski, ki ga na Primorskem niso poznali drugače kot »sta malga Tončka«, ker je bil tako majhen in droben, je Nemce srečal na 50 metrov. Dol se je vsedel, vanj so merili, pa mislili, da je otrok. Psa so spustili nanj, ko je stekel. Čevljev je izgubil in pes je zgrabil le čevljev ...

Težko so jim včasih naložili v nahrbtnike. Najtežji je bil papir. Kot svinec je bil težak nahrbtnik, kadar so prenašali literaturo. Niso vedno zmogli šibka ramena. Spominja se Majski, da je nekoč pod bremenom dobesedno omedlel. Potem je njegov starejši tovariš nesel za oba ... Rudi pa se spominja, da si je na eni takih poti, ko je moral nesti literaturo v Novake, kar po svoje pomagal. Ko so se jermeni nahrbtnika že skoraj do živega zarezali v krhka ramena, ko je že skoraj jokalo od omedlosti, je v Leskovici pri neki hiši ugledal cizovnik. Stresel je tisto korenje po tleh, vrgl nahrbtnik na voz in ga odpeljal proti Novakom. Jezila se je tista ženska pri hiši, pa ji je

obljubil, da ga bo pripeljal nazaj. Pred Novaki ga je skril v grmovje in si spet oprtal nahrbtnik. Ne bi smel tako ravnati, to je dobro vedel, toda prvo je opraviti nalogo, ali ne?

Tudi lepe spomine imajo. Cela kopica jih je. Najraje pa se spominjajo dobrih hribovskih mam, kjer so vedno dobili kaj za pod zob. Nikoli ne bodo pozabili kako jih je na Mali Jelovici pri Lovretu na oknu vedno čakala skleda mleka ...

Tudi nobene hiše v Delnicah ne bodo nikoli pozabili. Vsi so skrbeli zanje. In za božič ali novo leto, ko so prihajali paketi za svoje v partizanih, je bilo vedno še kaj za kurirje zraven.

Veseli so, da njihove Delnice danes tudi gospodarsko napredujejo. Veliko novih hiš je zgrajenih, asfalt imajo potegnjen v vas, kmetije so opremljene z najmodernejšimi stroji, zdaj dobe še celo telefone v vas. Prav je tako, saj tudi zaslužijo. Malokatera je vas na Gorenjskem, kjer bi v narodnoosvobodilni borbi padel vsak sedmi vaščan.

D. Dolenc

Vedno je veselo, kadar pridejo kurirji skupaj. Tokrat so se v Delnicah srečali Lojze Šink-Rudi, Franc Stanonik-Mirko, Tone Benedik-Majski, Janez Kosenina in Janko Gruden-Mihec. Foto: D. Dolenc

Tomo Križnar

31

Z MOPEDOM PO JUŽNI AMERIKI

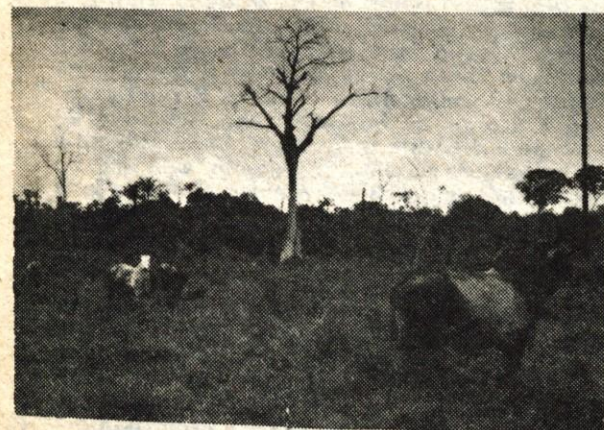
»Najlepše dežele, kar so jih videle naše oči,« je Kolomb sporočil dvoru v Madrid.

Po Evropi, utrjeni od pojemajočega fevdalizma, se je širila legenda o celine zlata, srebra, diamantov, začimb... Pustolovci, dobičkaheljni in hlepečji po slavi, so odpluli čez Atlantik.

Na tisoče ton zlata so odnesli iz hramov in palač domorodcev. Zlato se je nakopičilo v dolgih stoletjih — za prebivalce je bilo okras, ne pa vrednost.

Evropski osvajalci so na današnjih tleh Latinske Amerike naleteli na okoli 17 milijonov Indiosov (na tleh ZDA manj kot 1 milijon). Spreminjajoč to celino v surovinski izvir za razvoj gospodarstva kolonialnih sil Evrope, so v nekaj stoletjih za golo delovno silo pripeljali na milijone črnih sužnjev iz Afrike. Tako je prišlo do mešanja krvi Evropejcev, Afričanov in Indiosov, kar je za vselej določilo sestav narodov Latinske Amerike.

Da bi lahko izkoriščale velikansko blago, so kolonialne sile ustvarile v Latinski Ameriki svoj posestniški in trgovski stan, ki se je zaradi ohranjanja oblasti opiral na vojaški mehanizem evropskih dvorov. Ta stan na drugi strani Atlantika pa je spričo svojih posestniških ambicij postajal postopoma vse manj odvisen od evropske krone in je težil k odcepitvi. Na vrsti so bili krvavi spopadi, upori...

Na farmah zaradi celoletne vročine ni potrebno graditi hlevov, pripravljati zimske krme, graditi ograj

Cel splet zgodovinskih naključij je botroval dejstvu, da je svetovno kolonialno kraljestvo začelo razpadati prav v Latinski Ameriki. Že leta 1824 je bila ta Amerika praktično osvobojena izpod kolonializma. Suženstvo so prepovedali z zakonom.

Poglavitne zgodovinske okoliščine, ki so botrovale razpadanju klasičnega kolonializma na tej celine, so bile: prebujanje narodov (vloga Bolivarja, Sucreja, San Martina), razglasitev neodvisnosti ZDA, omejitve španske in portugalske moči (Napoleon je prečkal Pireneje), krepitev in osamosvajanje novega meščanskega stanu v Latinski Ameriki, ki je potrgal vezi s kolonialnimi prestolnicami, širjenje industrijske revolucije in svobodnjaških teženj v Evropi (Pariška komun).

Takrat so propadli poskusi, da bi ustanovili kontinentalno državo in postopoma so nastajale Argentina, Mehika, Venezuela, Haiti. Te države so si sicer zagotovile državno in politično samostojnost, gospodarsko pa so ostale povsem odvisne od evropskih kolonialnih sil. Nove moči so zavrgle evropsko krono samo zato, da bi se same priklopile do oblasti. To je bil boj za oblast ljudi istega razreda, zato novi odnosi niso bistveno spremenili podedovane kolonialne družbeno-gospodarske strukture. Latinski svet nikdar ni doživel

celovitega in enakomernega gibanja skozi suženstvo, fevdalizem, kapitalizem.

Neokolonializem se je prvič na svetu pojavil prav v Latinski Ameriki. Leta 1824, ko se je iztekla španska in portugalska oblast južno od Rio Grande, kjer so nastajale prve neodvisne države, je angleški minister za zunanje zadeve, lord Canning, vzkliknil: »Latinska Amerika se je osvobodila. Če bomo pametni, bo naša!« ZDA so hotele, da bi bile južne republike na celine izključno njeno ozemlje za njene politične, gospodarske in vojaške interese. Tako je nastala politika delitve sveta na interesne cone vodilnih kapitalističnih sil. Žrtev takšnih ambicij je Mehika, saj ZDA posedujejo polovico mehiškega ozemlja.

Povsod so iskali surovine. Ob koncu prejšnjega in ob začetku tega stoletja je Latinska Amerika prikrbela okoli 40 % svetovnega izvoza osnovnih surovin. Imela je celo monopol nad izvozom določenih surovin (naravni soliter, kavčuk — dragoceno za mlado industrijo).

Politično karto celine sta krojila ogenj in meč tujih sil, na stotine kilometrov državnih meja je bilo premaknjenih. Tako je Bolivija v »vojni za soliter« zgubila vso pacifiško obalo in bila potisnjena v andske masive...

Mehiška revolucija je na prehodu 19. v 20. stoletje vstopila v svetovno zgodovino in v temeljih pretresla na novo postavljeno trdnjavo oblasti, postavljeno iz mehiških veleposestnikov in ameriških neokolonialistov. Tudi drugod so bobnale revolucije, vendar se usoda žuljavih ljudi, odvisna od muh tujcev, moči velikih kapitalov, kapric svetovnega tržišča, ni bistveno spremenila.

V Latinski Ameriki se je odvijal proces, ki je edinstven na svetu. Mogočni prišli so namreč tej celine vsilili tuje ime, jezik, vero, kulturo, prav vse. Španščina in portugalsčina sta uradni jezik, v Gvajanih tudi francoščina, holandsčina, angleščina. Katolištvo je skoraj edina veroizpoved. Latinska Amerika je največja celina katolištva.

Ceprav je čudno, je vendarle res, da ta pisani človeški mozaik ni zastrupljen z rasizmom. Z izjemo Argentine in Čila, poznanih kot »bela Amerika«, mu-latska Brazilija razvija svojega »Homo brasiliensa«, največ črncev je ob Karibskem morju. Domorodci so se največ obdržali v Andih (Bolivija, Peru, Ekvador, Paragvaj). Pred 500 leti je bilo na ozemlju današnje Brazilije približno tri milijone amazonskih Indijancev, 1964 jih je bilo 200.000, danes jih je le še pol toliko. Geisel: »Nobena narodnostna manjšina ne sme zavirati napredek brazilskega ljudstva!«

Gospodarske težave te celine se pretakajo v bedo, nevednost in bolezen. Še vedno manjka okrog 20 milijonov stanovanj, kar pomeni, da okrog 100 milijonov ljudi nima varne strehe, da več kot tretjina prebivalstva nima higienske pitne vode, da je bolan vsak tretji Latinameričan, da šele vsak tisoč konča fakulteto.

Rekordno demografsko eksplozijo (približno 3 % na leto) spremlja huda družbena gospodarska kriza, izrazita politična nestabilnost, ki prepleta režime sile in vojaške diktature, zaostrovanje razrednih konfliktov v spopadu med demokracijo in nazadnjaštvom, razdeljenost naroda na bogato manjšino in siromašno večino, zaostalost vasi, v katerih milijoni trpe suženjsko podrejenost, silno neizenačeni ekonomski razvoj ozemlja znotraj vsake države. Vse to sestavlja zameetek vstaje.

Dolgovi Latinske Amerike v tujini so leta 1978 presegli 80 milijard dolarjev. Računajo, da Latinska Amerika vsako leto plača 100 dolarjev na prebivalca za odplačevanje dolgov. Stopnja dobička tujega kapitala, vloženega v Latinski Ameriki, znaša okrog 26 %, kar je skoraj trikrat več kot v Zahodni Evropi.

Povest iz XV. stoletja

JANKO BRUN 4

Sonce ne ljubi vitezov

Pustila je spremljevalko in konje, razglava je pobegnila po ozkih uličicah ter se nazadnje skrila v temni prehod. Groza pred samo seboj je prešinjala. Njen ženin se je zaman oziral za njo in jo iskal. Menil je, da mu je nalašč pobegnila. Nazadnje je ves besen in ponižan stopil v gostilno, da se potolaži z velikim kozarcem žganja.

Ljudje so se razšli. Njena spremljevalka je še vedno stala in jo čakala. Ravno je mislila stopiti na uličico, kar je čudni neznanec priredil minil Lahotno je sedel na visokem rjavem konju. Za njim sta v drncu menjala dva spremljevalca. Videla je njegov posmehljivi obraz, ki pa se ni oziral ne desno ne levo. Vsi trije jezdec so, kakor duhovi izginili za ovinkom.

Oprezno je stopila na ulico in ko se je prepričala, da ni nikogar več, je kar peš pobegnila domov. Ni pa opazila temnega moža ogrnjenev v dolgi dlaki ovčji kožuh, kako ji zvito sledi.

Mogoče teden dni po tem dogodku, so prišli novi snubači povpraševati po njej. Bili so posebne sorte ljudje, kakršnih še ni videla. Niti ni verjela da žive na svetu. Skozi špranjo v stropu je opazovala, kako sede za mizo, pijejo vino in se nekaj pogovarjajo z njenim očetom. Oče se je držal na vsi moč grdo in neprijazno. Včasih je znal biti takšen. Toda zaman jim je zatrdil, da je dekle že oddano. Samo prizanesljivo so se mu smehljali. Ko so vstali, da se odpravijo, se je eden obrnil. Bil je bogatejši od njenega očeta, na njem je prežalo nekaj surovega in zaničljivega.

Nekaj je dejal njenemu očetu in ta se je vidno prestrašil. Nikoli še ni videla očeta prestrašenega, zato jo je zmrazilo. Oče je zamišljeno sedel na mizo in si podpiral brado z rokami. Nato je besno zgrabil vrč vina in pil v globokih požirkih.

Naslednji dan se je med kletvicami odpeljal na Rošlino. Vrnil se je šele zvečer. Bil je ves utrjen in spehan, konje pa je skoraj pregnal.

Nihče ji ni ničesar omenil, vendar je iz pomenkov med materjo in očetom ter iz šepeta poslov spoznala, da se bo omožila še ta teden. Naslednji večer se je napotila proti staji, da bi si ogledala ovce, ki ji bo njen oče dal njenemu možu.

Približala se je vhodu, se za hip ustavila ter opazovala večerne oblake, ki jih je preganjal mrzli nočni veter. Skoraj popolna noč je že bila. Veliko razburjenje ji je zgrabilo telo. Zaslišala je divje utripanje svojega srca. V sencih ji je zašumelo. Iz teme se je izluščila postava mladega moža. Izpod volčje šapke so pobliškavali kodri svetlih las. Temni plašč pa je proti prsim je črnkasto čepel ročaj kratkega meča.

— Ne boj se me. Ne boj se. Nič ti ne bom napravil. Spregovoril ji je z mehkim deškim glasom.

— Ti moraš biti moja. Ljubim te. Kaj naj brez tebe. Pogledaj, vama je te k sebi na konja. K meni te odpeljem. Pri meni boš srečna. Nikar ne jemlji Rošlina. Saj ga ne ljubiš.

Z lepega obraza so zrl v vanjo prosoče, skoraj prestrašene oči. To ji je dalo moči, da je silovito zakričala.

Pogled se mu je v trenutku skalil in vsa nežnost je izginila. Klik je zastal v grlu in kakor uročena je strmela v srepe zenice ter ni slišala, kaj od hiše sem teče oče in hlapci. Videla je kakor v sanjah, kako je iztegnila svojo dolgo grabežljivo roko in jo potegnil k sebi. Posadil jo je na svoj konja in se lahkonotno pognal tudi sam v sedlo. Poskusila se je mu je upreti, toda omagala je pri prvem poizkusu, takoj ko je začutila njegove ustne mišice. Konj se je vzpodboden iz mesta pognal v silen skok.

Njen oče je strašno zamahnil z mečem, toda konj je pod spretno roko odletelo očetu iz roke. Hlapci so se vrgli vstran, da jih divja žival ne potepala.

V zadnjem mraku je plaval konj. V razpotegnjenem galopu, kakor orjaška ptica, ki preganja svoj plen.

Njo pa so od silnega vznemirjenja obilno oblivala solze. Tako je pripadla Galu.

Ni se bilo kaj pritoževati. Življenje ji je minilo srečno. Rodila mu je dva sinova in dve hčeri. Prvi sin, Sebastijan je bil baron na Pemsu. Pokončali so ga neverniki. Njej pa so strli srce. Vsa njegova viteška srca in čast, je šla v nič. Umrli je brez otrok. Bogastvo je prešlo v tuje roke.

Starejša hči Hema se je poročila na Koroško. Kanut Ravbar je bil njen mož. Druga hči se je omožila s Plečnikom. Zdaj je na onem svetu. Tam leži poleg njenega moža in njenih otrok. Krvavi najemniški vojškari so jih pometali v plamene.

Maščevali so jih nemudoma. Toda kaj pa to pomeni. Može se vedeti, da le vojskujejo. Ne vedo, pa, kako je materam pri srcu, ko jim pobegne otroke, ki so jih v mukah rodile.

Nekaj jini nazaj je neki nori gozdar ubil Galovega pastirja, ker ga je zasačil pri divjem lovu.

Takrat so se tudi maščevali. Vdrli so na vetrinjsko posest in ubili nedolžno divjad.

BRANKO BABIČ

1

NA KOZARI

Branko Babič, eden od protagonistov narodnoosvobodilnega boja na Primorskem in v Trstu, je bil že pred letom 1942, ko se je vrnil v kraje svoje mladosti, med vodilnimi političnimi delavci in organizatorji komunistične partije in narodnoosvobodilnega gibanja v Bosanski krajini, kamor ga je sredi leta 1940 zanesla pot revolucionarja in primorskega političnega emigranta. Čas dveh let in pol, ki ga je preživel v Bosanski krajini, je bil čas, ko se je ljudstvo, trdo preizkušeno skozi zgodovino in v kapitalističnem izkoriščanju velikosrbske in velikohrvaške buržoazije, za boj, ki je iz svojih začetnih političnih in socialnih okvirov z nacifasistično okupacijo Jugoslavije prerasel v oborožen upor proti okupatorju in njegovim ustaskim, četniškim in drugim zaveznikom ter v revolucionarni boj za novo družbeno ureditev. Branko Babič je bil sredi tega revolucionarnega vrvenja, bil je med ustanovniki in voditelji boja za svobodo, bil je neposredni udeleženec neizmernega trpljenja, predanosti in junaštva ljudi Bosanske krajine, bil je v samem srcu nešteti epizod in predvsem velike kozarske epopeje med znano veliko kozarsko ofenzivo leta 1942.

V knjigi, ki je pred nami, je Branko Babič, za Kozarce predvsem »Slovenec«, oživel tisti čas. Njegova knjiga ni roman, tudi ni dokumentacija ali opisovanje vojaških operacij, a je vendarle tudi vse to. Najprej pa spomenik ljudem herojske Kozare, borcem in civilnemu prebivalstvu, znanim in neznanim udeležencem kozarske epopeje, ki ostaja v zgodovini osvobodilnega boja jugoslovanskih narodov eno največjih dogajanj.

Jože Koren

ZEMLJEPIŠNI POLOŽAJ KOZARE IN PREBIVALSTVO PODKOZARJA

Kozara je planina srednje visoke gorovja, katerega najvišji vrh dosega komaj 980 m. V dolžino se razteza okrog 60 km, v širino s podaljškom Prosare na severozahodu in Karanom na zahodu pa 30 km. Sava jo loči od slavonske ravnine, reke Vrbas, Sana s pritokom Gomjenice in Una pa od sosednjih pogorij. S Strateško-vojaškega vidika jo je mogoče zlahka obkrožiti. Vsa je pogozdena in bogata z vodnimi izviri. Številni pritoki in rečice se pretakajo po njenih soteskah. Sence in vode na Kozari ni nikoli primanjkovalo. Po gričih izpod Kozare so raztresene številne vasi, ki segajo do samih gozdnatih robov. Ljudje so krčili gozdove, se naseljevali na očiščenih parcelah in tako postopoma potiskali gozdno območje vse bolj proti vrhu. Naseljeno Podkozarje se razteza vse do navedenih rek, ki obkoljujejo Kozaro in kjer so na njenih obrežjih nastala mesteca Prijedor, Bosanski Novi, Bosanska Kostajnica, Bosanska Dubica, Bosanska Gradiška in na skrajnem vzhodnem robu nekoliko oddaljena Banjaluka, največje mesto Bosanske krajine. Na tem območju Podkozarja, izvzemši Banjaluko, je med vojno živelo okrog 200 tisoč ljudi: Srbov, Hrvatov in Muslimanov. Na ožjem območju (stalno)

osvojenega Podkozarja pa nekaj čez 100 tisoč. Na podeželju je prevladoval srbski živelj. Večina Muslimanov in Hrvatov pa je živela v mestecih.

Prebivalstvo Podkozarja ima bogate revolucionarne tradicije. V zadnjih stoletjih je bilo udeleženo v številnih revolucionarnih gibanjih, uporih, stavkah, ki so pretresali Bosno in Hercegovino. Bosansko-hercegovska vstaja proti Turkom 1875–1879 je imela močno oporišče prav v Podkozarju. Idejni vodja vstaje je bil Vaso Pelagić, ki je vstaji skušal dati celo socialistični značaj. Navdihovala ga je pariška komun. Socialističnega značaja pa vstaja seveda ni mogla imeti, ker ji je manjkala delavski razred. Bila je predvsem kmečka, naperjena proti fevdalnemu izkoriščanju in turški nadvladi ter je imela izrazito narodnoosvobodilni značaj. S prihodom Avstrije ob okupaciji Bosne in Hercegovine 1878 se je začela razvijati industrija. Z razvojem kapitalizma pa je nastajal seveda tudi delavski razred in z njim delavsko gibanje. V industrijskih podjetjih, ki so se razvila v Prijedoru, Bosanskem Novem, Bosanski Dubici, Bosanski Gradiški so bila v letih 1908–1909 številna mezdna gibanja in stavke. Leta 1910 je nastalo močno kmečko gibanje, ki je dobilo ime »kmečka stavka«. Kmetje so se upirali, da bi plačevali visoke davščine in razne davjatve v naturalijah, ki so jih po-

birali razni spahije in zemljiški veleposestniki. V vseh teh gibanjih in stavkah so vedno solidarno delovali vsi, brez razlike narodnosti in vere. V vseh teh bojih sta se vselej prepletala narodnoosvobodilni in socialni element oziroma narodnoosvobodilni boj je vedno vseboval tudi močan socialni aspekt.

Po prvi svetovni vojni in tudi po nastanku Jugoslavije, ki ni prinesla nikakršnih rešitev socialnih vprašanj, se je boj nadaljeval še večjo ostrino in dobival vedno bolj razredno, socialistično vsebino. Odmev na oktobrsko revolucijo in ustanovitev delavske stranke (komunistov) Jugoslavije sta tudi močno razgibala delovno ljudstvo Podkozarja. Rudarji iz Ljubite in Lješljana so se decembra 1920 pridružili splošni stavki rudarjev Bosne in Hercegovine. Tudi v naslednjih letih se omenjeni rudarji čestokrat s stavkami upirajo izkoriščanju in borijo za boljše plače in pogoje dela. Da bi se izboljšal svoj materialni položaj, stopajo v stavko delavci dokaj razvite lesne industrije in še iz drugih industrijskih podjetij. Hkrati pa si z bojem uveljavljajo svoj družbeni položaj. V vseh teh bojih delavci vedno naletijo na solidarnost kmetov, ki jim za časa stavke nudijo živil in jim še drugače pomagajo. Ta solidarnost delavcev in kmetov v Podkozarju je bila vedno živa in dejavna.

KAN?

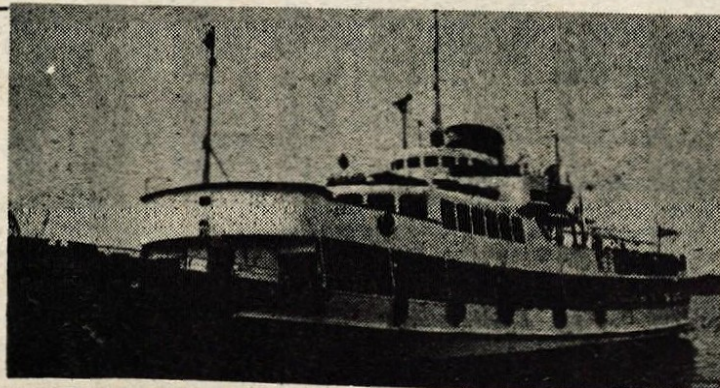
KOMPAS JUGOSLAVIJA

30 let vaš turistični Kompas

KRIŽARJENJE

VLADJO
VLADIMIR
NAZORod 5. do 7. junija
3.800 dinizlet in plovba, polni penzioni, ogledi, vodstvo, ples in
vrediloDubrovnik - Mljet - Vis - Kornati - Rab - Pula -
PortorožPrijave in informacije v vseh Kompasovih posloval-
nih!

Po poletu do Dubrovnika se bodo
izletniki vkrkali na motorno ladjo
»Vladimir Nazor«. Prenočili bodo
v Komiži na Visu in na Rabu
(zajtrk in večerja v hotelu, kosilo
na ladji), po pristanku v Portorožu
pa bodo z vlakom nadaljevali pot
do Ljubljane. Za to edinstveno križarjenje
je veliko zanimanje, zato je treba
s prijavo kar pohiti.

Možnost za pridobitev novih dejavnosti - zanimiva za delov- organizacije, posameznike...

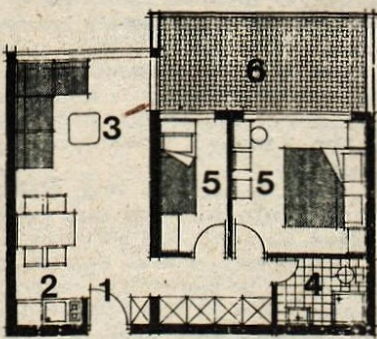
Mednarodno gostinsko podjetje
»Turist« namerava na jugo-
slavni strani polotoka Verudela
Puli zgraditi apartmansko
objekt. Na tej lokaciji je že vrsta
objektov. Novo nase-
lje razsežno, saj se bo raz-
širilo na 135.000 kvadratnih
metrov površine. Vsaka nast-
anovna enota bo imela balkon ali
stanovanjske celote pa bodo
povezane z ulicami, trgov in pre-
stavnimi budo namenjeni samo
za osebne avtomobile je
poseben parkirni pro-
stor s dnevnim in nočnim var-
stvom. Naselje bo oddaljeno od
obale povprečno 100 do 150 me-
trov. Poleg potrebnih gostinskih
objektov bodo zgrajeni tudi
objekti za trgovine, pošto, banko
in druge. Zabava in razvedrilo
na voljo v sosednjih turi-
stičnih naseljih, ki so oddaljena
od 500 metrov in kjer se
bodo tudi športni center.
Lokacija naselja, ki ga bodo
začeli graditi jeseni,
je zelo ugodna. Borov gozdiček,
plaže, vrsta objektov za
razvedrilo in potreb počitni-

čarjev in pa seveda zelo ugodna
klima predstavljajo odlični kraj
za počitnikovanje. Oddaljen je
samo 4 kilometre od centra Pule,
5 kilometrov od železniške posta-
je in 9 kilometrov od puljskega
letališča.

Na voljo bodo kompletno
opremljeni apartmaji za eno, dve,
tri, štiri ali pet oseb.

APARTMAN: neto površina
TERASA: obratunska površina
UKUPNA PLOŠČINA APARTMANA

38,00
4,30
42,30

NEKAJ O PRIREDITVAH

Jutri v Kamniku tekmujejo
lokestrelci in na Bledu barmani.
V nedeljo ima ob 10.30 v Mest-
nem gledališču ljubljanskem
rock koncert Marko Brečelj, po-
poldne pa bo na hipodromu v
Stožicah velika tombola. V nede-
ljo pa je v Veržeju spet povorka v
okviru tradicionalnega meseca
narcis.

V nedeljo, 17. maja, vas bo v
Delavskem domu od 18. ure
dalje zabaval ansambel

SPOMIN

iz Portoroža s pevko
**BRANKO
KRANER.**
Vabljeni!

KOMPAS JUGOSLAVIJA

30 let vaš turistični Kompas

TURISTIČNA POTOVANJA

BOSNA IN SAMOSTANI SRBIJE, 8 dni, 4/7
DUBROVNIK - VIS - PORTOROŽ mini križarjenje, 3 dni, 5/6
OHRID, 3 dni, 29/5, 5/6, 12/6, 6 dni, 17/5, 24/5, 31/5
VIS, 2 dni, 13/6, 20/6, 27/6
BUDVA, 2 dni, 23/5, 6/6, 13/6
WIESBADEN in ogled operne predstave »Don Carlos«, 5 dni, 20/5
MADŽARSKA, 3 dni, 22/5
PRAGA - BERLIN, 4 dni, 2/7
AMSTERDAM, 1 dan - posebno letalo, 29/5
AMSTERDAM, 5 dni, 30/6
SAN MARINO - PADOVA - RAVENA, 2 dni, 30/5
BENETKE - VERONA - GARDA, 2 dni, 13/6
ROM, 5 dni, 24/6
VERONSKA OPERA, 5 dni, 29/7
AVSTRIJA - ŠVICA - ITALIJA, 4 dni, 21/5
LONDON - WINDSOR, 5 dni, 29/5, 3/7
LONDON, 3 dni, 29/5, 26/6
**MARSEILLE - CAMARGUE - MONTPELLIER - AVI-
GNON - GENOVA**, 7 dni, 23/5
PARIZ, 3 dni, 22/5
JUZNA ANGLIJA, 6 dni, 30/6
ŠKOTSKA in Orkneyski otoki - posebno letalo, 9 dni, 30/6
GARIGRAD - SOFIJA, 5 dni, 25/6
SOFIJA - IZMIR - EFES - TROJA, 9 dni, 2/7
MADRID, 4 dni, 26/6
MADRID IN ANDALUZIJA, 29/6
NORMANDIJA - BRETAGNIJA, 6 dni, 28/6
KITAJSKA, 11 dni, 31/5, 28/6, nizka cena 26.175,- din
ZERMATT POD MATTERHORNOM, 4 dni, 25/6
PERU, 17 dni, 28/6
NEW YORK - FLORIDA - WASHINGTON, 10 dni, 21/8
FINSKA JEZERA, 5 dni, 22/7

Počitnice na Korziki od junija do septembra.

Poletni tečaji angleščine: Bournemouth, Oxford, Cambridge,
London, Edinburgh
Tečaji za juniorje: Wimborne in Windsor
Tečaji za profesorje angleščine: Bournemouth, odhod 12/7, 3 tedne
Tečaji nemščine: München, 3 tedne odhod 28/6 in 19/7
Tečaji francoščine: Paris, 10 dni, odhod 30/6 in 28/7

STROKOVNA POTOVANJA

PLOVDIV - Mednarodna lovska razstava, 4 dni, 26/6
MÜNCHEN - Interhospital 81, 3 dni, 18/5
MÜNCHEN - IFAT 81 - Svetovna razstava o tehniki za
okolje, 23 in 25/6, 3 dni
HANNOVER - Mednarodni sejem perutinarstva in prašiče-
reje, 4 dni, 23/6
KÖLN - Interzum, 4 dni, 24/5
LONDON - Semlab '81 - Mednarodna razstava laboratorij-
skega pribora, 4 dni, 2/6
BUDIMPEŠTA - Mednarodni tehnični sejem, 3 dni, 22/5
BIRMINGHAM - Screenprint - Sejem sitotiska, 4 dni, 9/6
DUSSELDORF - Mednarodni rudarski sejem, 4 dni, 11/6
SPLIT - Frizersko tekmovanje GRAND PRIX, 2 dni, 24/5

ZA LJUBITELJE JAHANJA

V gostilni »Pri Španu« na
Rašici imajo za turistične na-
mene na voljo 5 konjev, ki jih
izposojajo za 200 din na uro.
Jahalna pot vodi z Rašice preko
Dobenega do Mengša. Spremljevo
je zagotovljeno.

Gostilna je ob četrtkih sicer
zaprta, vendar si lahko najamete
konja vsak dan.

MINIMUNDUS - SVET V
MALEM OB VRBSKEM
JEZERU

Ob izletu na Koroško si velja
ogledati tudi zanimiv park ime-
novan Minimundus, ki leži ob
Vrbskem jezeru. Tam je razstav-
ljenih več kot 100 modelov
najbolj znanih avstrijskih in sve-
tovnih znamenitosti v merilu
1:25, bazen z ladijskimi modeli in
maketa železnice, ki vozi po raz-
stavnem prostoru.

Minimundus je odprt od 1.
maja do 4. oktobra, vstopnina pa
je za odrasle 35 avstrijskih
šilingov.

Tudi letos bodo razstavo do-
polnili z novimi modeli: katedralo
v Speyreru, gradom Pfalzgra-
fenstein v Kaubu ob Renu itd.

Čisti dohodek, ki ga prinaša
Minimundus, je v celoti name-
njen dobrodelnemu avstrijskemu
društvu Reši otroka.

inex adria aviopromet inex adria aviopromet inex adria aviopromet

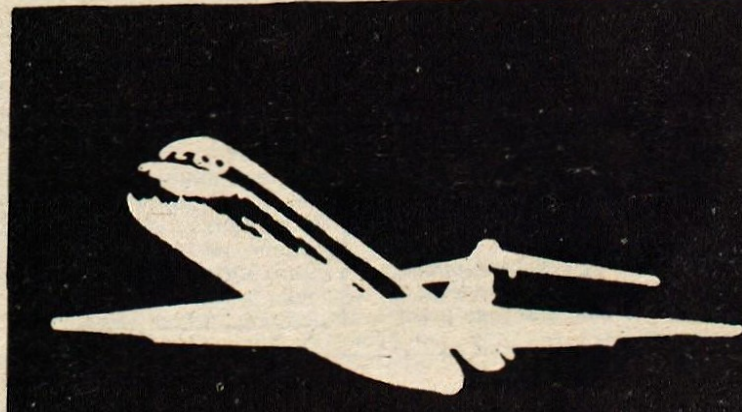

inex adria aviopromet

LETNI VOZNI RED

velja od 1. maja
do 31. oktobra 1981

BEOGRAD	6-krat tedensko
SARAJEVO	5-krat tedensko
SKOPJE	5-krat tedensko
TITOGRAĐ	3-krat tedensko
SPLIT	3-krat tedensko
DUBROVNIK	3-krat tedensko
PULA	3-krat tedensko
MARIBOR	2-krat tedensko
TIVAT	1-krat tedensko
PRIŠTINA	1-krat tedensko
ZADAR	1-krat tedensko

PRODAJA KART IN INFORMACIJE: vse turistične
agencije v Sloveniji

KAJ MORAMO VEDETI O KUHANJU ŠPAGETOV

Špagete kuhamo cele v veliki količini slanega kroga. Vro naj 8 do 10 minut. Od časa do časa jih premešamo z leseno žlico. Med kuhanjem prilijemo žlico olja, zato da se med kuho špageti ne sprimejo. Posode ne pokrijemo.

Kuhane (a ne razkuhane) špagete odcedimo, poplaknemo z vročo vodo in takoj prelijemo z omako.

Če morajo špageti nekaj časa stati, jih moramo takoj zabeliti z malo masla ali pa ogreti na vročem olju, sicer so lepki in ne več tako okusni. Tako pripravljeni lahko počakajo, da dokončamo omako.

Vroče špagete razdelimo po globokih krožnikih, v sredi naredimo jamico, v katero vlijemo omako. Okrog potresemo nariban parmezan.

Špageti tako in drugače

ŠPAGETI Z BOLONJSKO OMAKO

Potrebujemo: 400 g špagetov, za omako pa 250 g mlečnega mesa, 60 g čebule, 50 g jušne zelenjave (korenje, gomolj zelene), 50 g paradižnikove meze, 40 g olja in 10 g moke.

Na maščobi prepražimo sesekljano čebulo. Dodamo mleto meso in sesekljano ali naribano zelenjavo.

Popražimo, pomokamo, dodamo paradižnikovo mezo, zalijemo, začínimo in kuhamo 20 minut. Vmes večkrat premešamo. Skuhane špagete prelijemo z omako.

ŠPAGETI Z MILANSKO OMAKO

Potrebujemo 400 g špagetov, za omako pa 100 g šunke, 10 g moke, 60 g paradižnikove omake, 50 g olja, 40 g čebule, 100 g svežih gob ali pa vložnih šampinjonov, 1 žlico črne vina in sol.

Na polovici maščobe popražimo moko. Dodamo paradižnikovo mezo, prilijemo hladne vode in razmešamo.

Dodamo na kocke narezano šunko in na čebuli in olju prepražene narezane gobe.

Pokuhamo in nazadnje osolimo in popopravimo. Špagete skuhamo v osoljenem kropu, jih odcedimo in prelijemo z omako.

ŠPAGETI Z GRAHOM

Potrebujemo 400 g špagetov, milansko omako, 100 g kuhane graha, 100 g prekajenega jezika.

Pripravimo milansko omako (glej recept za špagete z milansko omako!). Vanjo damo na rezance narezan prekajen jezik in kuhan grah.

Omako izboljšamo z žlico črne vina.

Špagete skuhamo, odcedimo in prelijemo z omako.

Ali veste da ...

... so bila železna pljuča prvi stroj, ki so lahko prevzela eno izmed življenjskih funkcij telesa. Železna pljuča prevzamejo delo mišic, ki so odgovorne za dihanje.

Iznašel jih je leta 1929 Američan Philip Drinker. To ni bila posebno bistroumna iznajdba. Redni dovod zraka v pljuča je odvisen od rednega in zadostnega krčenja ustreznih mišic. Včasih te mišice odpovedo, običajno (vsaj v preteklosti) takrat, kadar virus poliomielitisa napade nekatere celice v možganih ali hrbtenjači.

Drinker je uvidel, da je mogoče doseči pravilno širjenje prepone tako, da položimo bolnikovo telo v nekakšen za zrak neprepusten zaboj (samo glava moli iz zaboja skozi mehak, za zrak neprepusten ovrtnik), zaboj pa je povezan s črpalko. Črpalka je pritrjena tako, da ustvarja v kadi podpritis in nadpritis. To pomeni, da je zunanji del bolnikovega prsne-

ga koša izpostavljen podpritisu, medtem ko je notranjost njegovega prsne koša prek sapnika, vratu, nosa in ust še vedno povezana z atmosferskim pritiskom. Tako zunanji pritisk požene zrak v prsi vsakokrat, kadar črpalka ustvari podpritis v kadi železnih pljuč.

Dišavice in začimbe

POR

Por je okusen sorodnik čebule, ki je najboljši popolnoma svež. Užitna je vsa rastlina od korenine do zelenega stebila in listov.

Por lahko pripravimo na razne načine, lahko ga pa tudi kot dišavnico dodajamo drugim jedem, na primer grahu, solatam, jajčnim jedem, majonezi in zelenjavnemu maslu.

Domači zdravnik

RUSKO LJUDSKO ZDRAVILO ZOPER NADUHO-ASTMO

Nastrgajte čisto na drobno četrt kilograma hrena in ga zmešajte s sokom treh limon. Spravite mešanico v stekleno posodo, dobro pokrijte in hranite na hladnem.

Jemljite po pol čajne žličke zjutraj in opoldne. Eno uro zatem ne smete piti nobene tekočine.

Zdravilo je zelo učinkovito pri rednem jemanju in natančnem upoštevanju navodila.

ZA PRIDNE ROKE

Doma narejene, ročno pletene pisane dokolenke bi zagotovo navdušile sleherni deklico. Iz tanjše mešanice sintetične in volne bi jih morale splesti. Barve so svetla modra, temnejša modra, bela in črna. V zgornjem delu jih pletemo kak decimeter samo z belo volnico in če bi bile pri volji bi tu izvezle racmana Jaka z rumenim kljunom, rdečo pentljo pod vratom in kapo, glavo črno, oči in trak pri kapi pa mornarsko moder. Res, ne bi se zamudile veliko, veselje bi pa bilo pri hiši.

ABC kuhanja in pečenja

DUŠENJE MESA V MAŠČOBI

Učinki tega načina pripravljanja pečenke so podobni tako učinkom pečenja kakor tudi dušenja. Na ta način dušimo predvsem mehke kose mesa, kot na primer pljučno pečenko, telečji hrbet, telečji oreh in frikando, belo perutnino in divjačino. V ta namen vzamemo obliko in velikosti kosa primerno posodo in zložimo na njeno dno plast malo popraženih rezin zelene, korenja, čebule in nekaj šunknih obrezkov. Na to plast denemo že začinjeno meso, ga močno polijemo z raztopljenim surovim maslom, pokrijemo in postavimo v ne prevročo pečico. Med dušenjem ga večkrat polijemo s surovim maslom, malo pred koncem dušenja pa posodo odkrijemo, da meso tudi po vrhu lepo porjavi. Pečeno meso vzamemo iz posode, sok z zelenjavo vred pa, medtem ko ga na ognju z leseno žlico mešamo in stržemo od dna in sten posode, zalijemo polagoma s nekaj dobre juhe. Tako zaliti sok pustimo še nekaj minut na majhnem ognju, da rahlo vre in se zbira na njegovem površju maščoba, ki jo nato pobremo z njega. Nazadnje sok pretlačimo. Med dušenjem moramo paziti, da se zelenjava ne prežge in ne dobi sok grenkega okusa.

Na ta način dušimo meso lahko samo v navadni ali pa v etažni pečici. To pa seveda ne velja za zelo majhne kose mesa, ki jih dušimo na enak način, toda na štedilniku, v dobro zaprti, proti ognju odporni porcelanasti, kameninasti, stekleni ali bakreni skledi, v kateri jih potem tudi serviramo.

Ta mesec na vrtu

Zadnja leta je med vsemi vrstami radiča najbolj priljubljen belgijski radič ali štrucar. To vrsto radiča silimo pozimi, zato moramo pridelati močne in zdrave korenine. To dosežemo samo v globoko pripravljeni zemlji; že jeseni jo prelopatimo za dve lopati globoko.

Belgijski radič sejemo v drugi polovici maja v vrsto; najbolj znana sorta je »Witloof«. Vrste naj bodo po 30 cm narazen, po vzniku pa rastline prerediti na 15 cm. Čim toplejša je zemlja, tem hitreje in zanesljiveje bo seme kalilo. Pri poznejši setvi se korenin prelopi z debelijo in tudi uspeh siljenja je temu primeren.

Cvetačo, ki smo jo sadili v začetku aprila, pognojimo, okoplamo in po potrebi tudi zalijemo. Rastline morajo urno rasti, vsak zastoj bi jim škodoval in vplival na količino pridelka. Pri dognojevanju dajemo prednost izrazito dušičnim gnojilom, ki se hitro raztapljajo in zato brž delujejo. Zrnca gnojila ne smejo obviseti na vlažnem listju ali zdrkniti med listi do srca. Zato trosimo gnojilo pri treh in po gnojenju dobro zalijemo.

Nizki fižol sicer za silo uspeva tudi v polsenci, toda sončna lega mu je mnogo ljubša in tam je tudi več pridelka. V senco posajen fižol bo

dal pozno in malo pridelka. Za lahko del fižola posadimo na sončni gredici, kjer nam bo dal prvo senco, nekaj pa ga damo tudi tam, kjer imamo senco, a bi radi izkoristili prostor.

V mrzli in mokri zemlji fižol ne more vzkaliti, temveč strojni. V pospešimo z namakanjem in nakalivanjem. Fižol namočimo čez noč v vroči vodi (18 stopinj C) in ga naslednji dan posadimo na prosto. V mokri zemlji namočena zrna seveda morejo vzkaliti, zato sadimo na ogreto prst. Še več časa prihranimo, če nakalimo fižolova zrna v vreči žagovini. Ko sadimo nakaljen fižol, pa moramo biti posebno previdni, ne polomimo dolgih kalčkov, večjih količinah seveda ne moremo nakaljevati fižola, saj je to prezahtudno delo.

Nizki fižol sadimo ali v kupci ali v vrste. V neugodnem in mokrem poletju je v vrste sajen fižol zdrav kot tisti v kupcih. V vlažnih in gostih listov se razvijajo različne glivične bolezni, napadajo fižol. Na gredico sadimo po 4 vrste; če sadimo posajena zrna v vrste, je med semeni po razdalje, v skupini pa so po 30 cm narazen. V vsaki skupini naj bo 8 semen.

Obisk v edini kranjski butiki BOŽA

Rožnato kot puder, modro kot sivka ...

Na dnu Mohorjevega klanca, v prvi hiši na desno roko, je v splošnem vogalu uredila svoj kotiček Božena Regovc Butika BOŽA. Lahko bi rekli, da je to kotiček, ki ga je Božena Regovc zgradila iz svojih rožnatih in modrih barv. Menimi zidovi nekaj zlahtnejšega, redkega, a silno privlačnega. Znameniti modni, ne more mimo, da ne bi vsaj pogledala oblik in pletenin, ki so razstavljene na obešalnikih, in ki so pravkar prišli iz kosov. Vsak drugačen, kajti tu so doma unikati ... Zato pa še tistim, ki jih mikajo ...

Stari Kranj ima svojo privlačnost in odkar smo uredili Mohorjevega klanca, ga tlakovali, še hitreje lahko opazimo, da tu nekaj manjka. Manjka majhnih privlačnih trgovin, kot je ta butika spodaj. Božena Regovc je, kaže, dodala klancu prvo zrno ...

Kranjčanke poznajo Boženo že dolgo. Deset let je imela svojo butiko na Koroski cesti, zraven Dekorja. Potem je bilo v njenem delu nekaj leti premora, da je našla in uredila nov lokal. Zdaj je zadovoljna. Na bito samo prodajalna, temveč tudi delavnica obenem. Vedno je pri roki prihajajo stranke in tudi boljše izkustvo svoj čas.

Tekstilka je, s poudarkom na pletenju, pri šivanju pa samouk. Po vijo, da se okusa in oblikovanja ne da naučiti. Tega moraš imeti v sebi. Spremljati pa moraš modo, seveda, in zato tudi vsako jesen skozi Pariz na Prêt-à-Porter Féminin v Versajskih vratih, kjer kažejo vsako leto najbolj poznani pariški kreatorji mode, in če le more, tudi v London. To visoko modo je treba potem napraviti uporabno, ne predstavlja jo prestaviti na naše materiale. Prav s slednjim je najtežje. Pariz je toš ves v svili, čisti volni, čistem bombažu, v čipkah in našitkih ...

Pa naj o letošnji modi spregovori sama. »Verjetno vas zanimajo barve letošnjega poletja. Pariz je London sta vsa v rožnati svili. Rožnata je barva letošnjega poletja. Na drugem mestu pa bi rekla, da je sivkino modro. Seveda se vsi drugi pasteli zraven. Modna pa bo seveda tudi modro-bela, ki je večna klasika poletja. Dolžine so se malo skrajšale, rame so še vedno poudarjene. Ima pa to poletje več stilov. Je še malce vojaškega, v kaki barvi, ki malce na zeleno potegne, pa kitajski in egzotični afriški stil z afriškimi motivi. Kostumi so klasični, s fazono, moda letošnjega poletja pa so odprte oblike in naramnicami.

Veliko je ročnega veza. Veliko je bombaža, tudi pomečkano ga indijskega, ki se ga tudi pri nas dobi, pa seveda prave mušline, žoržev, krep dišnov ...

Za velikosti od 36 do 44 plete in šiva Božena. Pravzaprav bolj plete. Ljudje jo po pleteninah bolj poznajo in tudi vse sproti gredo iz njene butike. Šiva pa lepe stvari tudi iz naših jerseyev, svile. Vsakega malo, vse pa ubrano z modo.

Niti ni draga. Prej bi rekla, da so to konfekcijske cene, le da gre za njej za unikat. V Kranju s cenami ne moreš pretiravati, pravi sama. Raje več naredi, kot pa da bi iskala dohodek v visokih cenah. Sicer po kar je lepega, ni težko prodati.

Največji užitek je, pravi, če vidi na cesti svoj model, če se leni, da kletu lepo poda, če zna izbrati zraven prave dodatke, če ga lepo nosi. Želi si le, da bi se dobili pri nas pravi materiali in barve, da bi lahko poljala svoj stil, da se ne bo treba toliko podrežati možnostim.

D. Dolenc

Boženini izdelki gredo hitro v prodajo. Včasih zanjo kar prehitro. Težko se loči od njih, saj je vsak model del nje same, njeno delo do zadnje petlje, do zadnjega šiva. — Foto: D. Dolenc

Naš dojenček

Rast mlečnih zob (denticija) ni bolezen, marveč običajen razvojni pojav, ki praviloma ne povzroča otroku drugih težav kot nekoliko nabreklo in včasih rahlo bolečo dlesan. Zvišana temperatura, driska in podobne motnje, za katere mati krivi rastoče zobe, navadno slučajno sovpadajo z denticijo. V drugi polovici prvega leta je namreč dojenček pogosto okužen in preboleva zdaj nahod, zdaj vnetje žrela ali ima morda prebavne motnje.

ovsko rečanje od Krvavcem

V počastitev 40-letnice dneva zmage, je Lovska družba na Gorenjskem priredila soboto 9. maja tradicionalno lovsko-strelsko športno tekmovanje pri Spodnji postaji žičnice. Ob lepem in toplém sončnem vremenu je tekmovanje potekalo dan. Na tekmovanju na golob in v tarčo srnjaka ter na fazana se je udeležilo veliko ekip in posameznikov. Rezultati: ekipno – kombinacija: letih je tokrat spet zmagala prednostno LD Jošt s 521 točkami pred LD Šmarna gora s 501 točkami, LD Udinbošt 500, za njimi LD Tuhinj, LD Pšata, LD Moravje (Stajerska), LD Moravje Komenda itd. Od posameznikov je bil najboljši Tone Markič iz Udinbošt s 188 točkami pred Staretom (Cerklje) 184, Anžinom (Šmarna gora) 182 točkami.

Zanimivega tovrstnega tekmovanja na izpadanje (umetniško) se je udeležilo preko 50 tekmovalcev, zaslužen pa je osvojil nagrado Drago Kovič iz LD Tuhinj pred Slavkom iz LD Komenda, tretji pa je bil Slatnar iz LD Cerklje. Tekmovanja na bežečega fazana se je udeležilo 185 tekmovalcev, mesto pa je osvojil Ludvik iz LD Cerklje pred Igorjem iz LD Jošt in Petrom iz LD Cerklje.

an torstor za okojojence

Na nedavni letni skupni družbi upokojoyencev, ki ima 267 članov, je bilo delo v minulim letu in prihodnosti o nekaterih problemih, ki jih v uvodnem poročilu predsednik društva Janez Kozjak, ki je članov niso bile, v okviru svojih možnosti pa jih skušali rešiti v dejavnosti upokojoyencev iz jeseniške občine in v krajevni skupnosti.

Takšen odbor za varstvo okolja deluje tudi pri krajevni skupnosti Radovljica. Pridno in vestno dela. Zato je razposlal vsem občanom in krajanom obvestilo, v katerem v petnajstih točkah polaga krajanom in občanom na srce, naj vendar pazijo na čistočo in na varstvo okolja. Med drugim je na voljo tudi razpored odvoza kosovnih odpadkov iz gospodinjstev in opozorilo, da naj občani odlagajo v kontejnerje le kosovne odpadke – za primer: strnišne školjke, umivalnike, bojlerje, štedilnike, pralne stroje in podobno.

V času turistične sezone naj bi po navodilih odbora občani ne nabavljali gospodinjske kurjave... »v kolikor pa je to neizogibno, jo takoj spravite v kleti oziroma drvarnice...« Razumeli? Razumeli. Malo manj pa je razumljiva osma zapoved varstvenega obvestila. Jasno in nedvoumno pravi: »Prepovedano je saditi na vrtovih visoke kulture (fižol).«

J. Rabič

Betonova Francka in Nace z Rupe pri Kranju praznujeta zlato poroko – Kar verjeti ne moreta, da je res že toliko let, kar sta skupaj. Mlada sta se vzela: njej je bilo enaindvajset, njemu pa dvaindvajset let. Francka, Gabrova z Brega ob Savi, je tedaj živala srajce pri Kocbeku, on pa je v »gasis« pri Rakovcu čevljaril. Na Podrtini, v stari gostilni pri kranjski pošti, sta se spoznala, štiri leta »hodila«, potem se pa 17. maja 1931 v Smartnem poročila. Najhuje je bilo, ko sta začenjala. Njegovi starši so bili stari, bolni, oče je bil petnajst let slep, stara slamnata streha je puščala, denarja nobenega. Mama je še nekaj let delala pri Chrobotu, ko so pa prišli otroci, je ostala doma. Oče vse življenje ni slekel žustarskega predpasnika. Od Štefeta je 1953. šel v novozgrajeno Planiko in se tu upokojil 1964. kot mojster sekalnice. Štirje otroci so se jima rodili, zdaj pa imata štiri vnukce in enega pravnukca. Zadovoljna sta, pravita. Malce zemlje imata in koze redita, da je mleko doma. Vesela sta, ker jima hčere rade priskočijo na pomoč, kadar je na polju največ dela. Zdravje jima še kar služi in kot pravita sama, še nikoli nista tako lepo živela kot danes. Se na mnoga leta! – Foto: D. Dolenc

Visoka kultura – prepovedana!

Radovljica – Hvalevredna je skrb za zdravo in čisto okolje, skrb, ki je najprej domena raznih odborov za varstvo okolja. Le-ti – če so aktivni in resno zaskrbljeni nad občani in krajanom, ki nemarno svinjajo okolje – ponavadi izdajo raznorazna obvestila, v katerih pozivajo občane, naj vendarle že počedijo okoli svojih hiš in naselij in naj vozijo odpadke na določena mesta, v smetnjake in v kontejnerje, če že v občini nimajo uradnega in od sanitarne inspekcije potrjenega osrednjega smetišča.

Takšen odbor za varstvo okolja deluje tudi pri krajevni skupnosti Radovljica. Pridno in vestno dela. Zato je razposlal vsem občanom in krajanom obvestilo, v katerem v petnajstih točkah polaga krajanom in občanom na srce, naj vendar pazijo na čistočo in na varstvo okolja. Med drugim je na voljo tudi razpored odvoza kosovnih odpadkov iz gospodinjstev in opozorilo, da naj občani odlagajo v kontejnerje le kosovne odpadke – za primer: strnišne školjke, umivalnike, bojlerje, štedilnike, pralne stroje in podobno.

V času turistične sezone naj bi po navodilih odbora občani ne nabavljali gospodinjske kurjave... »v kolikor pa je to neizogibno, jo takoj spravite v kleti oziroma drvarnice...« Razumeli? Razumeli. Malo manj pa je razumljiva osma zapoved varstvenega obvestila. Jasno in nedvoumno pravi: »Prepovedano je saditi na vrtovih visoke kulture (fižol).«

Tako torej – preklam in fižolu se bodo Radovljčani hočeš nočeš morali odslej odpovedati. Z visoko kulturo ne bo v letošnjem poletju nič, vsaj v Radovljici ne. Kaj veš, morda so pa v minulem obdobju sila pretiravali in je na vseh radovljških vrtovih rasel izključno le fižol in so bile množične zelene zaveske kaj enolične in klavna podoba vrto? Kaj veš, morda so se pa Radovljčani preveč specializirali na visoko fižolarsko kulturo in so jo gojili vseprek, posledice prekomernega uživanja fižola pa so vse prej kot kulturne in zna biti, da je zaradi tega prehodu onesnaženo že radovljško ozračje?

Nič se ne ve, znano je le, da je varstveniki treba ubogati. Oni ga že pihnejo in če so prepovedali visoko kulturo, v oklepaju fižol, so že vedeli, zakaj. Zato naj nam ne bo dano videti, da se po radovljških preklah vzpenja kakšna visoka kultura, še posebej ne fižol; če bi že hoteli krajanom skriti prezgodaj naročen »kolm« ali drva – pred katerimi bi turisti padali okoli od studa in gnusa – potem jih ne bodo vozili za visoke kulture, ker jih ne bo, ker so prepovedane. Če bodo že neizogibno prisiljeni sprejeti premog – Merkur ga vsiljuje in tišči v prodajo, da je kaj – potem takoj v kleti ali drvarnice!

Ker varstveniki uvodoma ugotavljajo, da pri pojavih človekovega okolja težko pokažemo le na posameznika-onesnaževalca, bo pri visoki fižolarski kulturi ta stvar silno enostavna. Kdorkoli bi gojil na vrtniku preklasti fižol, je očitno fuj in feji onesnaževalec: okolja in ozračja!

D. Sedej

Črtomir Zorec

POMENKI OB SAVI DOLINKI O NEKATERIH KRAJIH JESENIŠKE OBČINE

(75. zapis)

Partizansko grobišče na Breznici je gotovo eno od največjih in najbolj urejenih na Gorenjskem. Padli borci, domačini z Breznice in iz okoliških vasi imajo vsak svoj grob s spomenikom in vdelano fotografijo. Vseh je 32. Poleg tega pa je v osrednji pomnik vklesanih še 35 imen onih borcev, talcev in žrtev taborišč, ki niso tu pokopani. To so bili vaščani iz Žirovnice, Sela, Zabreznice, Doslovč, Vrbe, Brega, Most in Smokuča.

V podnožje lepega spomenika so vklesani Prešernovi verzi:

Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi.

MATEVŽ RAVNIKAR IN LOVRO PINTAR

Ne le po velmožeh, ki jih je breznška Dežela rodila, pač pa tudi po nekaterih, ki so v njem krajši ali daljši čas službovali, je Breznica zaslovela. Pesnika Antona Medveda in učenega Salezija Christiana, ki sem ju že omenil, velja povedati nekaj besed tudi o dveh »Ilirih«, ki sta prišla na Breznico »duše pastir«. Bila sta to Matevž Ravnika, pesnik in zbiratelj narodnega blaga ter Lovro Pintar, državni in deželni poslanec, izveden sadjar in narodni gospodar.

No, v tem smislu, sta gibanju pripadala tudi Matevž Ravnika – Poženčan (1802–1864) in Lovro Pintar (1814–1875).

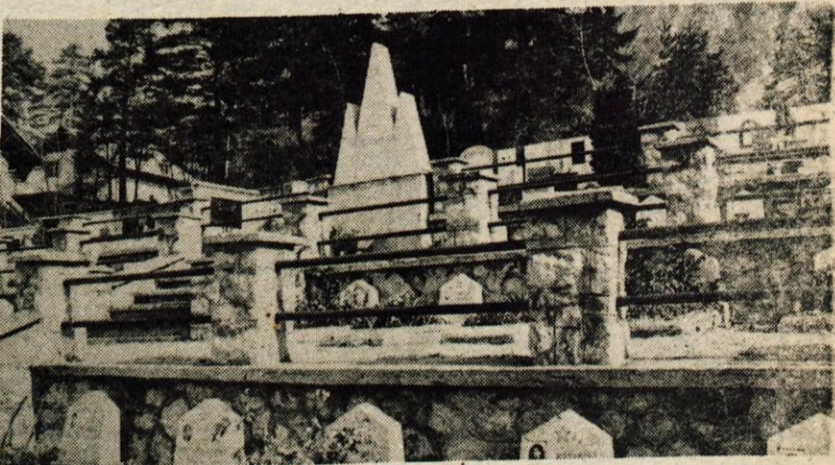
Bil pa je Ravnika neki tako vnet za jezikovne in narodnostne sanjarije Stanka Vraza, da se mu je v pisnih podpisoval kot – Mirko Poženčan, »Ilir iz Kranjske«.

Nič drugačen ni bil Lovro Pintar, dolgoletni breznški fajmošter, ki je Stanku Vrazu v pisnih obljubljal, da bo ostal »kranjski Ilir do smrti«.

OD POŽENKA PREK BREZNICE DO PREDDVORA

Življenje Matevža Ravnika, Prešernovega sodobnika in sošolca, je bilo po vnanjem močno skromno. Četudi je čutil v sebi pesnikovo žilico se ni vsiljeval med pesnike okrog Kranjske Čbelice. Ostajal je ob strani... kot marljiv zbiralec ljudskih pripovedi in pesmi. Mnoge je prav on otel pozabi.

Matevža Ravnika, ki je bil doma s Poženika pri Cerkljah (odtod njegov pesniški vzdevek – Poženčan), nikakor ne smemo zamenjati z Matevžem Ravnika (1776 do 1845), ki je bil doma na Vačah pri Litiji, in postal pozneje tržaški škof.

Grobišče padlih v NOB – na Breznici

Vsekakor pa velja ponoviti Poženčanov plamteč poziv »izobraženim mladenčam« v Novicah, leta 1858:

»Natoroznanci, botanikarji, modroljubci, lekarji, pravičarji, duhovni, vsi svoje domače polje obdelujte! Tako boste iz domačega sveta spravljali obilen sadež! Hrepenite po rodoljubju! Rodoljubje pa v tem obsegu, da čislamo svoj materinski jezik, da znašamo iz mnogih virov našo dogodivščino, da spoštujemo za našo domovino zaslužne sprednike in vrstnike, da si prizadevamo le-te tudi posnemati, da se tudi učeno domače pomenimo, da vse učenosti in umetnosti svoji domovini in slavjanskemu duhu primerjamo.«

(Nekatere izraze – sicer lepo slovenske – je treba sodobneje povedati: natoroznanci = naravoslovci, modroljubci = modroslovci ali filozofi, lekarji = zdravniki, pravičarji = pravniki ali juristi, spredniki = predniki, slavjani = Slovani.) Poženčan je služboval na Breznici kot kaplan v letih 1828–1830, umrl pa je kot župnik v Predoslajh pri Kranju (l. 1864), kjer je tudi njegov grob (z nagrobno ploščo, vzidano v zunanjo cerkveno steno).

OČE PRVE SLOVENSKE PISATELJICE

Tako bi lahko z vso pravico rekli za Lovro Pintarja, ki je kot upokojeni duhovnik vzgajal otroke graščaka Urbančiča na Turnu (Potoče nad Preddivorom). Medtemi je bila tudi Josipina Turnograjska, znana v zgodovini slovenskega slovstva kot prva slovenska pisateljica.

Vse ostalo v zgoščenih besedah pove napis na nagrobni plošči, vzidani v pročelje preddvorske cerkve: Lovro Pintar, bivši breznški župnik ter deželni in državni poslanec Kranjske zemlje. Rojen pri sv. Tomaža pod Seliškim zvonom v 2. dan avgusta 1814. leta; umrl Pred Dvorom v 10. dan septembra 1875. leta.

Svečenik, pastir je duše vodil, ljubil narod svoj do konca dni. Z modrim umom v boj je zborov hodil, on, ki tukaj v miru spi.

Pintarjevo ime je nekoč slovelo posebno med čebelarji in sadjarji. Kjkoli je služboval, je brž uredil drevesnice zlahtnega sadja. Tako je njegova drevesnica na Breznici štela kar 125.000 dreves osmih sto vrst. Pisatelj Finžgar pripoveduje v svoji noveli Gospod Lovro, kako je breznški župnik učil dečke na Breznici cepiti sadno drevje. Na Breznici je Pintar služboval v letih 1862–1874.

let »Jurija Kozjaka« (2)

Grabitve kot zaslužek

ki pišejo domov – Zamuda pri odkupnini – dovolil prehod – Za vrnitev skrbel sultan – odkupnini Senka niso hoteli pustiti domov

ne, ki so jih Turki zahtevali za ujetje in, so bile mnogokrat še višje, kot te, ki so jih za Senka, Kozjaka in druge. Kot omenjuje doktor, je postalo pozneje ugrabljanje premožnejših v sosednjih pokrajinah pravi »kšeft« in odkupnine samo sebi namen. Zaradi tega s hozoemstva so nekatere plemiške rodbine po odkupu njih svojcev obubožale.

Priznati zdajšnja izsiljevanja z letali ipd. niso nov fenomen človeka pa tako ni imel denarja za odkup in se je najzadnje z delom v ujetništvu. Vendar pa so si v obdobju, ko so bili tedaj pod Turki in še nekatere druge, v drugih potovanjih je naposled debele knjige. Del, ki se ne kaže, so prevedli tudi v srbohrvaščino in so ga v letih že večkrat ponatisnili.

Dali so si vero

V tem njegovem Potopisu beremo, da si nekateri ujeti in njihovi ugrabitelji dajo vero. To je bilo tako. Ujeti in ugrabitelji sta sedla za mizo, jedla in pila ter se pobratila. Nato je ujeti ugrabitelju obljubil, da bo v primeru, če bi pozneje ujeti ugrabitelja, dosegel, da ga bodo osvobodili. Potem sta si rekla: moja vera je tvoja vera in tvoja vera je moja vera. Ali je? Je. Nato sta se zbodla in polizala drug drugemu kri, ki se je bila pocedila, v dokaz, da je obljuba sklenjena. Ugrabitelj je potem ujetnika spravil varno v domovino. Če je bil osvobojenec iz turške države in so nato njegovega pobratima ujeti Turki, je moral svojega bivšega ugrabitelja osvoboditi in ni smel nikakor dopustiti, da bi ga Turki ubili. Verjeli so namreč, da bi šla potem duša ubitega kristijana v nebesa, njegova muslimanska duša pa zaradi zamenjave za tujo vero v pekel. Če pa je dosegel pobratimovo osvoboditev, sta si veri »vrnila«. Čelebi je tako zavzemanje za življenje pobratima videl na svoje lastne oči konec leta 1660 v Livnu, ko so se njegovi gostitelji s takšnim krščanskim ujetnikom, ki je bil zamenjal vero z muslimanom, vrnili z roparskega pohoda, ki so ga na splošno s »strokovnim« izrazom imenovali iti »u čete i potjere«, kot je Čelebi zapisal v svojem turškem potopisu.

Ujetniki so se vrnili preko Dubrovnika

Toda vrnimo se k Ludviku Kozjaku in drugim ujetnikom nazaj v leto 1475. Kot poroča Valvasor, so ujetniki prvo nedeljo po Tilnu, torej v začetku septembra, pisali domov prijateljem in in jih prosili, da zberejo denar za odkupnino. Ker pa so bili prijatelji bodisi počasni, bodisi skopi in so z odkupnino predolgo

odlašali, so ujetnike razen dveh in drugih dveh, ki sta umrla bodisi zaradi ran iz boja ali drugače, odpeljali v Carigrad.

Precej verjetno pa le ni šlo za skopost, kajti tako Valvasor kot listine, ki jih hranijo v dubrovniškem arhivu, govorijo, da se je Ludvik Kozjak iz ujetništva odkupil. Če je točno, da je bilo treba prve štiri na seznamu odkupiti skupaj, je torej jasno, da so omenjenih 9000 goldinarjev, ki so jih bili zanje Turki zahtevali, tudi izplačali in te najdražje ujetnike osvobodili.

O tem tudi govori zapisnik dubrovniškega senata, torej njihove vlade. Senat je namreč 17. januarja 1476 sklenil, skupino ujetnikov, ki so jih zajeli Turki in jih potem, ko so seveda zanje prejeli visoko odkupnino, v spremstvu turškega sklava, torej nekakšnega zveznega oficirja, pripeljali do Omble. O pomembnosti teh ujetnikov govori dejstvo, da je turški spremljevalec imel s seboj posmo sultana, naslovljeno na dubrovniški senat. Potemtakem je sam sultan skrbel, da so ti ujetniki res varno zapustili turško državo. Ujetniki so res prispeli v Dubrovnik, kajti turški spremljevalec se je vrnil na turški dvor z dubrovniškim pismom za sultana in darom petnajstih dukatov v žepu.

Domnevajo, da je bil med temi osvobojenici tedaj tudi Ludvik Kozjak, ali kakor se je sam podpisal na ohranjenem pismu Kozjekar (Chosechar).

Očitno pa v osvobojeni skupini ni bilo poveljnika Jurija Senka. Nekaj dni po njihovem prihodu v Dubrovnik je Senk februarja tistega leta, kot spet poroča Valvasor, poslal svojo sinu »usmiljenja zbujujoče pismo« in v njem prosil za osvoboditev. Kaže, da kljub prejeti odkupnini Senka Turki niso hoteli izpustiti. Zanj se je potem zavzel celo ogrski kralj Matija, a neuspešno. Za vzrok turškega kljubovanja Valvasor ni več vedel, zvedeli so le to, da je tega ujetnika kmalu po teh pogajanjih v ujetništvu doletela smrt.

Ilija Popit

Na jeseniški železniški postaji poteka rekonstrukcija, s katero bodo pridobili nove tire za premikanje vagonov, tovarno skladišče in več drugih potrebnih železniških objektov — Precejšen tovarni in potniški mednarodni promet — Težki delovni pogoji železničarjev

Novi tiri železniške postaje

BRANISLAV STOJILKOVIĆ, premikač:

»Na jeseniški železniški postaji sem zaposlen od leta 1973 in s svojim delom sem zadovoljen, tudi s plačilom, z osebnim dohodkom. Vendar pa so na železniški postaji dokaj težki pogoji dela, saj premikači delamo vedno zunaj, pozimi in poleti, v hudem mrazu ali vročini. Stalno smo izpostavljeni vremenskim razmeram.«

ALOJZ MARS, nadzornik vozovnih preglednikov:

»Pri železnici delam trideset let, vozovnih preglednikov je danes osemnajst. Imamo dokaj težke delovne pogoje, nimamo pa svojih poslovnih prostorov, kar pregledniki še posebej občutimo. Prav gotovo bi morali poskrbeti za boljše prostore, saj delavci delajo ponoči in podnevi, v mrazu in snegu, stalno zunaj.«

ZLATO RADANIČ, vozovni preglednik:

»Obnova železniške postaje z novimi železniškimi tiri je vsekakor nujna in potrebna, a razširitev bo terjala tudi več dela in zato tudi več novih delavcev. Mladi se zdaj le malo odločajo za delo na železniški postaji zaradi pogojev dela — delo zunaj in v turnusu — zato bi morali že zdaj poskrbeti, da bi jih skladno z novo gradnjo tudi več zaposlili.«

IGOR KOCJAN, vozovni preglednik:

»Za poklic vozovnega preglednika, poklic za katerega se izobražuje na šoli na Kastav blizu Reke, je mladi vedno zanimanje, kar je svoje tudi razumljivo. Delo je naporno, posebej pozimi, delaš v slabih vremenskih razmerah, obenem pa v turnusu ob nedeljah in praznikih.«

JESENICE — Na zahodni strani jeseniške železniške postaje gradijo delavci nove železniške tire, tovarno skladišče in krmilni hodnik ...

Jesenice — Železniško gradbeno podjetje Ljubljana gradi na zahodni strani jeseniške železniške postaje nove železniške tire in novo tovarno skladišče, kar predstavlja četrto fazo rekonstrukcije jeseniške železniške postaje. Železniška postaja na Jesenicah sodi v mednarodnem tovarnem in potniškem prometu med večje slovenske postaje skupaj s Sežano. Poleg tovarnega prometa je dokaj močan mednarodni potniški promet, saj se vsak dan ustavi na postaji sedem parov mednarodnih brzih vlakov, v sezoni pa do dvanajst parov. Ko so leta 1979 zgradili skozi železniški karavanski predor dvotirno železnico, se je promet deloma razbremenil, vendar še vedno nastajajo na postaji precejšnja ozka prometna grla. Sedanje tire so postavili že leta 1913, ko še ni bilo meje, vsa zadnja desetletja pa je promet skokovito naraščal, še posebej zaradi naglega razvoja jeseniške Železarne in drugih delovnih organizacij. Zato ni čudno, da so si jeseniški železničarji vsa leta želeli, da bi postajo raz-

bremenili, da bi jo razširili in kar najbolj modernizirali. Kar 800 tovarnih vagonov dnevno nikakor ni malo in terja veliko dela in naporov vseh zaposlenih, kajti zastoji so tako zanje kot tudi za tiste, ki jim je blago namenjeno, nezaželeni. Na železnici tudi ugotavljajo, da tovarni promet iz leta v leto narašča, predvsem mednarodni, čeprav je obenem tudi res, da se delovne organizacije še niso tako preusmerile na železnico kot bi bilo priporočljivo, zaradi hitrejših in cenejših prevozov.

Obnova jeseniške železniške postaje vstopa zdaj v tretje leto, z njo pa so po planu v zaostanku za nekako deset mesecev. Dela predvsem ovirajo dolge zime. Pred dvajsetimi leti so končali s prvo, drugo in tretjo fazo predvidene obnove, zdaj so v četrti fazi, medtem ko kasnejša in končna izgradnja predvideva izgradnjo novih tirov v širini novega podvoza. Tako naj bi na Jesenicah imeli 38 tirov za premikanje vagonov, skupaj s tovarnim

skladiščem, ki je zdaj že v izgradnji. S tem se bo staro skladišče preselilo v nov objekt. Obenem pa gradbeni delavci grade tudi krmilni hodnik, kjer bodo lahko napajali živino. Zdaj, ko poteka intenzivna rekonstrukcija, na jeseniški železniški postaji napajanje živinskih transportov ni možno.

Ko bodo zgradili tire, bodo začeli z napejlavo signalnovarnostnih naprav, zanje pa načrte izdeluje kranjska Iskra. Tako bo jeseniška železniška postaja modernejša, varnejša ter bolj urejena.

Naložbena vrednost velja 137 milijonov dinarjev in okoli 70 milijonov dinarjev za integralni transport. Ob rekonstrukciji so načrtovali tudi adaptacijo in povečanje samega postajnega poslopja, a za to obnovo še nimajo ustreznih načrtov. Vsaj letos poslopja ne bodo mogli dvigniti.

Ko bodo z rekonstrukcijo končali, bo delo na jeseniški železniški postaji dosti varnejše in boljše. Zdaj je obnova precejšnja ovira, saj mora promet potekati nemoten, tako potniški kot tovarni. In prav zato, ker železničarji ne smejo poznati zastojev, še posebej ne v tovarnem in mednarodnem prometu, se je obnova tudi za deset mesecev zavlekla. Skupaj z graditelji prihajajo do težko rešljivih problemov, ki jih usklajujejo in rešujejo s skupnim dogovarjanjem. Prva in prvenstvena pa mora

biti in je skrb za varnost in za znosne delovne pogoje zaposlenih na železniški postaji.

Obnova jeseniške železniške postaje z novimi tiri je vsekakor precejšnja pridobitev, ki so si jo železničarji dolgo želeli. Čeprav stalno skrbijo, da promet nemoteno poteka, pa je prihajalo do neprijetnih zastojev, ob katerih so bili nemočni. Kar šest tednov so se uvozni vlaki čakali na jeseniški železniški postaji celo uro, da so lahko naprej odšli na jugoslovanskem času in po jugoslovanskem voznom redu. Zdaj velja vozni red štiri mesece, naslednje štiri mesece se spet prilagajajo mednarodnim vlakom. Prav železničarji plačujejo ogromno denarja za nenehne spremembe voznih redov, si nadvse želijo da bi končno vključili v poletni in zimski poletni čas, ki ga imajo vse ostale evropske države. Če tem ne gre le za veliko denarja, ki ga morajo nameniti vsem spremembam — gre tudi za lidnost in za prevoz potnikov, ki si vsi želijo čimprej prispeti do kraja, kamor so namenjeni. Nejevolja ob uri čakanja na jugoslovanski čas je bila huda in očitna ter ne nazadnje upravičena.

Jeseniška železniška postaja dobiva novo podobo in kljub vsem težavam ob rekonstrukciji se počasi in postopoma, a vedno širi ...

D. Sedej

Redki slikarji keramike

Kamniški Svit ima delavnico, iz katere prihajajo znane kamniške majolike, pa namizni kelihi, čaše, vaze, krožniki, popelniki, vrči, svečniki, bokali. Ročno poslikana keramika, ki ima danes predvsem dekorativni pomen.

Toda nad edinstveno delavnico nenehno visi grožnja. Svit je pač tovarna, industrija pa ni najboljše okolje za tradicionalno, ročno izdelovanje majolik. Danes Svit dobro posluje in o ukinitvi delavnice ne razmišljajo.

Vzrok težav je visok davek, ki ga morajo prističi ceni izdelka, letos kar 86,5 odstotkov. Ob tem, da že vrsto let govorimo, da bi morali biti izdelki domače in umetne obrti oproščeni davka, saj bomo sicer izgubili poslednje izdelovalce.

VSAK IZDELEK IMA SVOJSTVEN PEČAT

V slovenskem besedišču je beseda majolika zasidrana predvsem kot ime za pisano, razgibano oblikovano ročko za vino, o kateri sodimo, da je značilna slovenska starina, naše ljudsko blago. Toda, čeprav smo pri nas majoliko uporabljali dobrih dvesto let, vendar ne moremo reči, da je povsem naša, da je izročilo naše ljudske tvornosti, čeprav jo časti vesela pivska pesem. Takorekoč prišla je k nam in postala naša.

Na Kamniškem so prve domače majolike nastale na začetku 20. stoletja kot kopije starih majolik v Schnablovi delavnici. Poleg posameznih poskusov, da bi poslikavo popestril z novimi motivi, je Rudolf Schnabel vendarle posvečal obilo pozornosti kopiranju starinskih vzorcev. Schnablovo delavnico je v petdesetih letih prevzela tedanja Kemična tovarna kamnik, današnji Svit. Rudolf Schnabel torej velja za začetnika izdelovanja danes širom Slovenije znanih kamniških majolik.

Nekdaj uporabna posoda je danes le še okras. Svit majolike izdeluje kot okrasno posodo, kot turistični spominek.

Pri izdelovanju okrasne keramike uporabljajo redko livno maso, ki jo vlivajo v mavčne kalupe. Mavec vpije vodo in maso se nabere na notranji strani kalupa, odvečno pa odlijejo, nakar kalup razderejo. Sledi naravno sušenje, nakar surovi izdelki gredo v peč, kjer jih žgejo pri 980 stopinjah Celzija. Biskvit, kakor imenuje izdelke, ki pridejo iz peči, nato zgladijo in s svinčnikom grobo narišejo motiv, nakar ga obarvajo s posebnimi kemičnimi barvami. Ročno poslikajo. Pri tem se izdelka ne smejo dotakniti, saj vsak dotik pusti sledove. Poslikan izdelek nato potopijo v posebno glazuro in spet potisnejo v peč, v kateri se pri 1.100 stopinjah Celzija žge osem do deset ur.

Vsakemu izdelku torej svojstven pečat da poslikava. V Svitovi delavnici, ki jo vodi Mari-

ca Ftičar, skrbno pazijo, da ne bi zašli v monotono, da majolike ne bi izgubile pristnosti, če bi poslikavo poenostavljali. Grbi, mest, rodbin, pokrajin, ki jih rišejo na majolike, so slikani z vso natančnostjo. »Svetujejo nam nalepke, s čimer bi ogromno pridobili na času in seveda poceni izdelavo. Vendar bi raje opustila izdelavo majolik, če jih ne bi mogla več izdelovati ročno. Ponosni smo na svoje delo, saj smo redki slikarji keramike, ki si ne pomagamo z nalepkami in brizganjem,« pravi Marica Ftičar. Ponos torej, ki ohranja pristno izdelovanje majolik, tradicijo, ki bi jo novotarije osiromašile.

NEMOGOČI DAVKI

Govorimo in pišemo, da moramo rešiti domačo in umetno obrt, ki vse bolj izumira. Toda, kaj storimo za to!

Kamniški Svit je leta 1975 na razstavi v Kranjski gori prvič prejel priznanje za dober spominek. Sledila je vrsta priznanj na sejnih domače in umetne obrti v Slovenj Gradcu. Gospodarska zbornica je vselej obljubljala, da bodo kvalitetni izdelki oproščeni plačevanja davka, deležni vsaj davčnih olajšav. Že v Kranjski gori so se drugi izdelovalci čudili, kako, da morajo v Svitov obračunavati tako visok davek, kar 35 odstotkov. Obeži z razstav se niso uresničili. Davek je iz leta v leto rasel in danes znaša kar 86,5 odstotkov. Majolika srednje velikosti tako v trgovini stane kar 800 dinarjev. Kdo jo lahko kupi? Vse bolj postaja nedosegljiva, tudi tuji turisti nedvomno premislijo predno odštejejo za spominek toliko denarja.

»Na sestankih Združenja obrtnikov sem večkrat vabila predstavnike Gospodarske zbornice, naj si ogledajo izdelovanje naših spominkov. Težko je od daleč prikazati delo v takšni delavnici, težko je verjeti, da v sklop industrije dela šestnajst ljudi majolike in druge dekorativne izdelke na način, ki so ga uporabljali pred sto leti, izdelki pa so obdavčeni, kot bi bili izdelani s sodobnimi stroji po najhitejšem postopku. Svetujejo nam, naj izdelavo privatiziramo. Iz izkušenj pa vemo, da so se le redke privatne delavnice, ki so hotele obdržati ročno izdelovanje, zares obdržale do danes. Razlog je preprost: nekdo iz čistega idealizma dela vse ročno, a njegov naslednik bo le poizkušal mehanizirati delo, ker preprosto premalo zasluži in vse skupaj gre prepočasno ali pa se oprime donosnejšega posla. Nas je obdržala samo trmasta želja, da ohranimo kamniško majoliko, da deloma po starem. Kako naj si pomagamo? Bomo kdaj doživeli, da bo kamniška majolika pravilno ovrednotena in kot ročno izdelana ne bo obdavčena, vsaj tako visoko ne?« pravi Marica Ftičar.

Kaj naj rečemo. Združenje obrtnikov, Gospodarska zbornica si prizadevata, kvalitetni izdelki domače in umetne obrti bili obdavčeni. Toda, kaj so za to storili kamniški občini?

M. Volčič

Svit prebrodil težave

Še pred dobrim letom smo pisali o težavah tedaj še Donitove toz Svit. Danes je slika Svitovega poslovanja povsem drugačna. Izločitev iz Donita in priključitev Elektroelementu Izlake je speljana in tati gospodarjenja nazorno kažejo, da je odločitev pravilna.

V letošnjih prvih treh mesecih se je letni prihodek povečal za 28 odstotkov, rabljena sredstva za 16 odstotkov, dohodek za 41 odstotkov in čisti dohodek za 50 odstotkov. Produktivnost se je povečala za 10 odstotkov in Svitove proizvode zmoglo stiti so danes povsem zasedene. Peč, ki so morali včasih ugašati, ker ni bilo dela, danes takorekoč že ozko grlo proizvodnje.

Svit izdeluje elektroporcelan in je eden največjih evropskih proizvajalcev industrijske keramike. Uspehe dosega tudi v izvozu. Na tuje prodaja 25 do 30 odstotkov svojih delkov, od tega 75 odstotkov na konvencionalno bižno področje. Lani je bil posebej uspešen izvoz v Italijo in Iran, na tujem pa se mu odpirajo nova tržišča.

Novogradnja na antičnih temeljih

Strokovnjaki iz Zavoda za spomeniško varstvo v Kranju raziskujejo stare zidove na Pavlinovi jasi v Bistrici – Drobne najdbe dajejo slutiti, da gre za pozno antiko

Tržič – Na rahlo nagnjeni Pavlinovi jasi v Bistrici pri Tržiču bo v par letih vzniklo novo stanovanjsko naselje. Pusto pobočje, ki ga zaradi slabo pronicljivih ilovnatih tal zastaplja voda, bo zamenjala živo podoba ljubkih družinskih hiš. Pozabljena bo nestrpnost graditeljev, ki so morali dolgo čakati na dovoljenje za zidavo. Lani so prvič zabrnili težki bageri, se zakopali v uporno zemljo in naredili pot za novim strojem ter lastne strehe težkim rokam.

Dolga zima je marsikomu križala načrte, od spomladi pa je na gradbišču spet živahno. Le jama ob glavni poti miruje. Njene nedotaknjenosti je »kriv« Draško Josipovič, študent arheologije iz Kranja, ki je v njej opazil kamne, sumljivo naložene v črti drug na drugega. Svoje pomisleke, menil je, da gre za ostanek starodavnega zidu, je sporočil delavcem Zavoda za spomeniško varstvo v Kranju.

Najdba jih niti ni preveč presenčila. Vedeli so, da v Kovorju obsta-

jajo rimski zidovi, ne pa tudi točno, kje in iz katerega obdobja. Nekateri zapiski namreč govorijo, da je bila tu prek speljana pot, povezana s prehodom čez Ljubelj. Čudno pa je tudi staro ledinsko ime Dunajca, ki ga je večina domačinov že pozabila. V njem je očitno keltski koren »dunum«, ki označuje naselje.

Strokovnjaki z Zavoda za spomeniško varstvo, ki jih vodi arheolog Milan Sagadin, so ob nekoliko natančnejših raziskavah potrdili Josipovičev sum. Zid in malta sta bila dobro vidna. Lotili so se dela. Skupščina občine Tržič je pokazala dobro voljo in jim z denarjem omogočila raziskave.

Najprej so očistili profile lani skopane gradbene jame, iz katere je bager najbrž odnesel precejšen del dragocenosti. Pokazali so se zidovi in globlja kulturna plast, drobne najdbe pa dajejo slutiti, da gre za objekt iz pozne antike. Našli so namreč rimski strešnik in bronast ključ za odpiranje zapahov. Podoben je tistemu iz Emone, ki ga štejejo v tretje stoletje, lahko pa bi bil tudi iz šestega stoletja.

Začetne raziskave so namigovale na možnost, da gre za eno stavbo, podeželsko hišo oziroma villo rustico, kot so jim pravili Rimljani. Je pa kar preskromna, da bi to lahko bila, če jo primerjamo, na primer, z drugo, ki so jo odkrili v Rodinah pri Žirovnici. Bistriška ima zelo grobe zidove, ki so vrh vsega zaradi ilovice in vode še slabo ohranjeni. Pa tudi posebnih dragocenosti doslej še niso našli.

Raziskujejo severno stran gradbene jame. Zid, ki so ga odkrili s sondo, je dolg sedem metrov; debel je približno pol metra, globok pa okrog 80 centimetrov. Ko bodo delo na tem koncu sklenili, se bodo preselili na južno stran. Morda bodo našli kaj velikega?

Milan Sagadin dvomi. Vse skupaj je prelabo ohranjeno in preveč skromno, da bi se splačalo predstaviti. Pomembno pa je po drugi plati. Obstaja misel, da je nahajališče del kovorskih zidov. Zato ne bodo odnehali prej, preden ne bodo ugotovili velikosti objekta oziroma objektov – kaže namreč, da ni en sam – ter določili obdobja, v katerem je lahko nastal. To pa je za Tržičko občino in zgodovino sploh tudi najpomembnejše. Razen zidov v Kovorju Tržičani vedo samo še za eno nahajališče, in sicer v Seničnem, ki ga strokovnjaki štejejo v zgodnji srednji vek, če ne morda celo v slovansko obdobje.

H. Jelovčan

Ključ za odpiranje zapahov bi lahko bil iz tretjega stoletja.

Voda in ilovica arheologom nista naredili usluge. Zid je slabo ohranjen.

Spretnost in navade so v glavi

Vsa človekova dejavnost zapuša v možganih bolj ali manj izrazite sledi. Tako je pri vadbi, treniranju in poklicnih opravilih. Uspešne sodbene metode urjenja ob pomoči inštruktorjev in vadiateljev, ki učence spoznajo z namenom in cilji urjenja, vodijo k utrjevanju pravih možganskih sledi. Vse spretnosti, zapletene navade in veščine so utrjene v glavi – možganskih gibalnih središčih. Ob pravilnem prikazu, nazorni predstavi in uspešni izvedbi se v možganih vtisnejo pravilne sledi, če je izvedba nepopolna, gibanje pomanjkljivo in ponavljajoče pa se vtisnejo in močno poglobljajo nepravilne možganske sledi. Zato so odločilni popolni prikazi, dopolnilno urjenje, odpravljanje napak, pripravljenost in dojemljivost učencev. Sodobnim metodam se pridružujejo učni filmi, ki ponazarjajo trenutno najboljšo izvedbo, ki jo preko posnemanja in ponavljanja bolj ali manj popolno utrjujejo učenci. Tako kot po spominu obnavljamo besede, izreke ali pesmi, obnavljamo tudi gibalne prvine in jih vežemo v celote. Gre za načrtovano izvedbo skoka, meta in vseh načinov gibanja.

Pravilno obnavljanje pa je mogoče le, če so možganske sledi prav utrjene. Vsako učenje in

urjenje poteka od začetništva do mojsterstva. Za začetništvo so značilne napake, mojsterstvo se bliža popolnosti. Novejši boljši poizkusi utirajo nove sledi. Te pa niso stanovitne. Ogrožajo jih zapletene okoliščine, ki povzročajo spodrsanje v načinu gibanja. Čim bolj so nove sledi pravilno utrjene, tem manjša je možnost, da bi nas kaj spravilo iz gibalnega ravnesja. Zato so nam pravilno utrjene sledi največja opora v športu, razvedrilu in pri delu. Kakor smučino prekriva nov sneg, tako tudi utrjene gibalne sledi zaradi večjih presledkov v vadbi in splošnega zastoja blede in usihajo. Znova jih lahko oživljamo z aktivno vadbo, se približujemo začetni šoli, do nadaljevalne, ob posebni vnemi, gibalni prožnosti in zmogljivosti pa ponovno do tekmovalnih storitev.

Vendar vrhunske spretnosti ohranjamo le z vadbo, v nasprotnem primeru čutimo najprej neugodne posledice sami, kasneje pa tudi objektivni opazovalci. Tehnika vseh športnih zvrsti se trajno izpopolnjuje. Pri vsakodnevnem urjenju gre za osvajanje najnovejše, koristnih in nemodnih prvin.

Tako ob ob pravih možganskih sledih, nazornih predstavah, miselnem prehajanju od začetnih položajev, zavojev, obratov in mehkih plovnih gibov do odzivov in doskokov, ob sodelovanju krepkih in prožnih gibal v športnem razvedrilu več užitka, zadoščenja, varnosti in osebnega zanosu.

Jože Ažman

SPOSOJENA REPORTAŽA SPOSOJENA REPORTAŽA SPOSOJENA REPORTAŽA SPOSOJENA REPORTAŽA

Legija zakonitih zločinov

Tujaka legija, zloglasna francoska enota plačanih vojakov, praznuje poldrugo stoletje obstoja. Poznana po raznih hudodelstvih, je svojevrstno ogledalo francoske intervencijske politike.

Ena najbolj znanih vojaških enot na svetu slavi 150. obletnico. Gre za francosko tujako legijo, ki se je pod francosko zastavo in za francoske interese bojevala na treh kontinentih ter postala znana po slavni delih in gnusnih zločinih. Bila je najbolj goreča branilka francoske kolonialne oblasti in je še danes simbol francoskih imperialističnih težnj v Aziji, Afriki in Oceaniji.

Sprva je največ rekrutov prihajalo iz sosednjih držav, kasneje pa z vseh koncev sveta, kakor so se pač menjale okoliščine. Po oktobrski revoluciji, na primer, so legijo preplavili Rusi, po drugi svetovni vojni so prevladovali Nemci in Italijani, po letu 1956 so se vključili Madžari, po 1965. Čehi, po 1975. in razpadu portugalskega kolonialnega carstva Portugalci.

Danes je legija narodnostno zelo pisan. V drugem polku, ki je izvedel operacijo v zairski pokrajini Šabi 1978. leta, so bili različni narodi, med njimi celo Italijani in dva Kitajci. V obdobju indokitske vojne je imela legija okrog 8.000 vojakov. Zdaj jih ima samo 8000. V njej prevladujejo Francozi s 52 odstotki, legionarjev. Torej ni več tujaka legija v pravem pomenu, ampak enota pretežno iz smisla Francozov, čeprav po pravih tujih državljanih ne bi smela sprejemati. Zato v rekrutnih centrih vodijo Francoze kot Belgije, Švicarje ali Kanadčane.

Med pravila legije tudi sodi, da ponudi rekruteve podatke, spremeni njegovo identiteto. Fant, ki je sprejet v

legijo, mora zamenjati ime, saj ga edino legija lahko zavaruje. Zato jemlje predvsem take, ki jih mora zaščititi od zunanjega sveta ali od njih samih, ker ve, da ji bodo zvesti.

V Franciji je dvajset rekrutnih centrov legije, kjer dežurajo izkušeni oficirji. Nedorasle mladeniče, ki so jim komaj začeli poganjati brki in so ušli iz bogate družinske hiše, odslavijo že pri vratih. Druge, ki imajo že nekaj življenjskih izkušenj, po možnosti slabih, radi sprejmejo.

Rekrutni oficir oceni kandidata, ali je telesno dovolj močan in vsaj povprečno inteligenten, raziše njegove motive in če se mu zdijo dovolj čvrsti, z njim podpiše pogodbo. Manj kot polovica vseh, ki pridejo v rekrutni center, dobi pogodbo, pa še ti niso povsem prepričani, če bodo v legiji ostali pet let, kot piše v njej. Morajo namreč na tri tedne psihofizičnih raziskav. Tu ponovno preverijo njihovo življenje. Mehkužce in asocijalne tipe z zelo nasilno preteklostjo odslavijo. Druge kriminalce, ljudi z dolgi s policijskimi kartotekami, imajo radi.

Ko rekruti prestopijo vrata kasarne, so zaščiteni od zunanjega sveta. V legionarsko kartoteko so vpisani pod lažnim imenom in jih že zaradi tega ni lahko najti. Legija načeloma odbija vsakršno poizvedovanje, najsi je od bivše žene, ki ji rekrut ne plačuje alimentacije ali od šefa lokalne policije, na katerega območju je legionar ubil turista ali zažgal hotel. Zaradi tega večina mladeničev tudi pristopa v legijo.

Za tiste, ki preizkusijo legionarsko rekrutno taborišče, je policijski zapor pravi dopust. Čeprav rekrutno usposabljanje ni več tako divje in nečloveško kot nekdaj, je še vedno zelo naporno. Cilj legije je, da učvrsti rekruta in v njem uniči vsakršno individualnost. Kršilce njenih pravil strogo kaznujejo. Dezerterje prisilijo, da z zobmi zbirajo listje in kamenje okrog kasarne, da z jezikom pomivajo tla barake. Nekateri morajo s petdeset kilogrami kamenja n plečih tehati po kasarnem krogu.

Legionarji so ljudje brez identitete. Za svoje šefe opravljajo najbolj umazane akcije v raznih delih sveta.

Številnim rekrutom je žal, da so podpisali pogodbo. Skušajo pobegniti, a malokateremu to tudi uspe.

Legiji se rekruti ne smilijo, kot se tudi njim nihče ne. Legija je vedno opravljala najbolj umazana dela. Bila je udarna moč francoske vojske ob pripitvi Alžira Franciji v 19. stoletju. Sodelovala je v zadušitvi Pariške komune 1871. leta, se spet vrnila v Alžir, kjer je postala osvojevalna zaradi pobiranja jetnikov. V prvi svetovni vojni se ni posebej izkazala. Med obema vojnoma je bilo največ njenih legionarjev v francoskih kolonijah v severni Afriki. Niti v drugi svetovni vojni se ni proslavila, zato pa je množično sodelovala v indokitski vojni, kjer je utrpela velike izgube; v Indokini je umrlo 10.000 legionarjev, četrtnina vseh.

Poraz v Indokini je bil za legijo velik udarec. Potrebovala je precej časa, da si je spet opomogla z novimi rekruti in se pripravila za vojskovanje v Alžiru. Tu je pokazala svoj pravi obraz. Legionarji so terorizirali osumljene pripadnike in privržence osvobodilnega gibanja. 22. aprila 1960 pa so sodelovali v desničarskem puču proti De Gaulleu. Ko so zapuščali Alžir, so prepevali znano pesem Edith Piaf »Ne obžalujem«.

Po Alžiru so legionarji intervenirali v nekaterih afriških deželah, na primer v Čadu in Centralnoafriški republiki. Njihova zadnja akcija je bila 1978. leta v zairski pokrajini Šabi, kjer so z masovnim ubijanjem nasprotnikov ponovno potrdili svojo okrutnost.

Danes se je francosko kolonialno carstvo močno skrtilo. Legija ima oporišča le še v Francoski Gvajani, na otokih Tahiti in Mojote, v Indijskem oceanu ter v Džibutiju in Centralnoafriški republiki, kjer so ji lokalne vlade dovolile prisotnost.

Francoska opozicija že dalj časa zahteva, da se legija zaradi vsega, kar je nekoč počela in kar je danes, razpusti in ukine kot vojaška enota. Parlament je o tem glasoval in predlog odbil.

RADIJSKI SPORED

SOBOTA, 16. MAJA

Prvi program
4.30 Dobro jutro! - 8.08 Pionirski tednik - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Pojo amaterski zbori - Ob 40-letnici smrti P. Marolta - 10.30 Sobotna naseja - 11.05 Zapijmo pesem - Šumerski mladinski zbor - Četkovaška - 11.20 Po republikah in pokrajinah - 11.40 Zapijmo z nami - 12.10 Godala v ritmu - 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Mojca Štorkelj: Kako preprečujemo rojenje čebel - 12.40 Vesele domače naprave - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Glasbena panorama - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - Zunanje politični naglas - 18.00 Skatlica z godbo - 18.30 Mladi mladim - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Mladi mostovi - 19.55 Domovina je ena - 20.00 Sobotni zabavni večer - 21.00 Za prijetno razvedrilo - 21.30 Oddaja za naše izseljence - 23.00 Lirični utrinki - 23.10 Od tod do polnoči - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program
4.00 Sobotna na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Radi ste jih poznali - 13.35 Glasba iz latinske Amerike - 14.00 Srečanja republik in pokrajin - 15.00 Hitri prsti - 15.45 Miškin za Karla Arharja - 16.00 Na podlistek - Florjan Lipič: Navodila za križanje - 16.40 Lepe melodije - 17.40 Lahke glasbene avtorjeve - 18.00 Pol ure za chanson - 18.25 Naši kraji in ljudje - 18.50 Glasbena medigra - 19.35 Razgledi po kulturi - 20.00 Stereorama - 21.15 Mladinska glasba - 21.45 SOS - 22.00 Sobotno obujamo spomine - 22.55 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PLANIKA adidas

NEDELJA, 17. MAJA

Prvi program
4.00 Dobro jutro! - 8.07 Radijska igra za otroke - 8.45 Jem: Je gospod Smirek otrok? - 8.45 Skladbe za otroško - 9.05 Se pomnite, prijatelji - 10.05 Nedeljska jutranja - 11.00 Pogovor s poslušalci - 11.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 12.10 Obvestila in zabavna glasba - 13.20 Za kmetijski proizvajalce - 13.50 Pihalne godbe - 14.05 Humore - 14.30 Uga tedna - Fran Milčič: Kratke - 14.25 S popevkami po Jugoslaviji - 15.30 Pri nas doma - 15.30 Nedeljska reportaža - 15.55 Radijska igra - 16.20 Gremo na tabor - 17.05 Popularni glasbeni melodije - 17.50 Zabavna radijska igra - Tanja Troll: Cesarski kos - 18.40 Na zgornji polici - 19.30 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Glasbena razglednica - 20.00 V nedeljo zvečer - 22.20 Glasbena tribuna mladim - 23.10 Lirični utrinki - 23.10 Radijski melodij in plesnih skladb - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program
4.00 Nedelja na valu 202 - 13.00 V nedeljo se dobimo, prijatelji, glasba in še kaj - 19.30 Stereorama - 20.30 Glasba iz doma gramofona - 21.30

Novosti iz francoske diskoteke - 21.45 Radio Student na našem valu - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PLANIKA adidas

PONEDELJEK, 18. MAJA

Prvi program
4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.25 Ringaraja - 8.40 Pesmica za mlade risarje in pozdravi - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Veliki revijski orkestri - 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Dušan Engelman: Srednjoročni plan razvoja živinoreje - 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Na ljudsko temo - 18.25 Zvočni signali - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Štirje kovači - 20.00 Kulturni globus - 20.10 Iz naše diskoteke - 21.05 Glasba velikanov - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Popevke iz jugoslovanskih studiev - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Za ljubitelje jazz

Drugi program
8.00 Ponedeljek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Z evropskimi revijskimi in plesnimi orkestri - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Ponedeljkov križemkraj - 14.20 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu - 16.00 Svet in mi - 16.10 Španske popevke - 16.40 Od ena do pet - 17.40 Iz partitur Revijskih orkestror JRP - 17.55 Filmski zasuk - 18.00 Pesmi svobodnih oblik - 18.40 Mali koncert lahke glasbe - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Iz zakladnice jazz - Boogie Woogie - 20.30 Popularni dvajset - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PLANIKA adidas

TOREK, 19. MAJA

Prvi program
4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Iz glasbenih šol - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za... - 11.05 Operne arije in monologi - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Danes smo izbrali - 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Tanja Hliš: Lefnik v kmečkih nasadih - 12.40 Po domače - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 V korak z mladimi - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Sotočje - 18.45 Glasbena medigra - 19.25 Obvestila in zabavna

RADIO TRIGLAV JESENICE

Ponedeljek:
16.00 Domače aktualnosti - 16.30 Ponedeljkov poročni pregled - Morda vas bo zanimalo - 17.20 Naši odmevi - Čestitke ali Izbor domače glasbe

Petek:
16.00 Domače aktualnosti - 16.30 Kulturna snovanja - Morda vas bo zanimalo - 17.20 Naši odmevi - Čestitke ali Zabavni zvoki

Sobota:
16.00 Domače aktualnosti - 16.30 Kam danes in jutri - Jugoton vam predstavlja - Morda vas bo zanimalo - 17.30 Naši odmevi - Čestitke

Nedelja:
11.00 Mi pa nismo se uklonili - Koledar pomembnejših dogodkov iz preteklosti - Nedeljska kronika - 12.00 Čestitke - Naši odmevi - Morda vas bo zanimalo

glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Jožeta Privška - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - Veržne pesmi - 20.30 S solisti in ansambli JRT - 21.05 Od premiere do premiere - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Tipke in godala - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 S popevkami po Jugoslaviji - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program
8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Iz obdobja swinga - Schnuckenack Reinhardt - La Romanderie - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom Kai Warner - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Spekter - 17.40 Iz partitur velikega zabavnega orkestra »Mantovani« - 17.50 Ljudje med seboj - 18.00 Danes vam izbira - 18.40 Koncert v ritmu - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Torkov glasbeni magazin - 21.00 Misel in pesem - 21.45 Zvočni portreti - Hann Bennink in Miha Mangelberg v Radencih - II. del - 22.15 Rezervirano za disco - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PLANIKA adidas

SREDA, 20. MAJA

Prvi program
4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Pisan svet pravljic in zgodb - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za... - 11.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Veliki zabavni orkestri - 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Mihaela Černe: Možnosti pridelovanja zelenjave na Kozjanskem - 12.40 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Razmišljamo, ugotavljamo... - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 »Loto vrtljak« - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času - 18.15 Naš gost - 18.30 Odskočna deska - Trio ZGBI (Helena Poles - flavta, Tatjana Spargar - violina, Andrej Grafenauer - kitara - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Slovenija - 20.00 Koncert za besedo - 20.25 Violinska virtuoznost Fritz Kreislerja - 21.05 Peter Cornelius: Odlomki iz opere Bagdaski brivec - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 jazz pred polnočjo - Barre Phillips - John Surman - Eberhard Weber Quartet - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program
8.00 Sreda na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Z velikimi zabavnimi orkestri - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 YU-pop - scena - 14.30 Iz naših sporedov - 14.35 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu - 16.00 Tokovi neuvrčenosti - 16.10 Pesmi Latinske Amerike - 16.40 Iz jugoslovanske produkcije zabavne glasbe - 17.40 Iz partitur zabavnih in revijskih orkestror - 17.55 Vprašanja telesne kulture - 18.00 Z orkestri in solisti - 18.40 mali koncert lahke glasbe - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.30 Melodije po pošti - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PLANIKA adidas

ČETRTEK, 21. MAJA

Prvi program
4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Mladina poje - DPZ iz Szege - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezer-

virano za... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Znan melodije - 12.30 Kmetijski nasveti - dipl. vet. Miha Lipušček: Trajanje brejosti in potek telitve sta za selekcijo in gospodarnost reje pomembni lastnosti - 12.40 Od vasi do vasi - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Enajsta šola - 14.20 Koncert za mlade poslušalce - 14.40 Jezikovni pogovori - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela... - »Makedonske partizanske pesmi« - 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo - 18.35 Mezosopraniistka Eva Novšak-Houškova s skladbami jugoslovanskih avtorjev - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Franca Puharja - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - Afriška srečanja - XIII - 21.45 Lepe melodije - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program
8.00 Četrtek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Vedri zvoki - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Pet minut humorja - 14.05 Z vami in za vas - 15.30 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana - 16.00 Tam ob ognju našem - 16.15 Francoske popevke - 16.45 Jazz klub - Gost kluba: Vlasto Skale - 17.40 Iz partitur zabavnega in revijskega orkestra RTV Ljubljana - 17.55 Mi in narava - 18.00 Popularna ljudska glasba - 18.40 Koncert v ritmu - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Novi val - 20.50 Deset minut z instrumentalno zasedbo - 21.00 Zavrtite, uganite... - 22.00 S festivalov jazz - Mednarodni festival Jazz Ost-West, Nürnberg 1980 - III. oddaja: Albert Mangelsdorff duo - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PLANIKA adidas

PETEK, 22. MAJA

Prvi program
4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Otroške igre - 8.45 Iz otroškega glasbenega sveta - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti - 12.30 Kmetijski nasveti - Matija Božić: Nekateri praktične in uporabne izkušnje preprečevanja in zatiranja gnilobe čebelarje zalege - 12.40 Pihalne godbe - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam... - 13.50 Clovek in zdravje - 14.05 Nikolaj Rimski-Korsakov: Suita iz opere »Pravljica o carju Saltanu«, op. 57 - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Napotki za turiste - 15.35 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi - 18.30 S knjižnega trga - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Toneta Kmetca - 20.00 Uganite, pa vam zagramo... - 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Petkov glasbeni mozaik - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program
8.00 Petek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Jazz v komornem studiu - Oscar Peterson - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 Glasbena medigra - 15.45 Vroč - hladno - 17.10 Odrasli tako, kako pa mi? - 17.40 Odmevi z gora - Miša Fele: Akcija ciciban - planinec - 18.00 Iz musicalov in glasbenih revij - 18.40 Mali koncert lahke glasbe - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Revijalne paralele - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

NAGRADNA KRIŽANKA

GLAS	VELIK KAMEN	SOĐELOVANJE Z OKUPATORJEM	VRSTA DOLMATINSKE VIŠNJE	DRŽAVA V INDIJI	PORTUG. TISKOVNA AGENCIJA	KRATICA TOVARNE V SKOFJ. LOKI	NATRIJ	TOVARNA V KOČEVJU	LESENO OBUVALO	POVRŠINA OBMOČJE
SMUČARSKI OBJEKT										
RAZLAGALEC, AVTOR KOMENTARJA										
KRALJ ZAH. GOTOV, KI JE ZAVZEL RIM							SKANDIN. MOS. IME	DEMISJA		
OSEBA IZ ROMANA »DR. ŽIVAGO«					IME TREH PERGAMSKIH KRALJEV	BRUSNI KAMEN	IT. PEVEK (MASSIMO)			
FR. FILOZOFIN TEOLOG (PIERRE)								ALUMINIJ		
STAROGR. KIPAR, PRVAK EGIPSKIH SOLE								EDEN OD SOKRATOVH TOŽILCEV	ŠPORT KOT RAZVEDRILLO	FRANC. FILMSKI IGRALEC
TALISOVA BREZALČ. PLJACA					TISKOVNA AGENCIJA INDO-NEZIJAR					
PANČEVO			ZGOD. OPATUJA NA BAVARSKEM	BOBNA HAMPTON	TONI TRŠAR					
KIS						EPSKO PESNIŠTVO EDO MURČIČ				
ZNAMEN. NEMSKI GEOGRAF (CARL)							GLAVNI ŠTEVNIK MERA ZA ZLATO			
EGIPT. BOG MESECA, PISANJA, ZNANOSTI				ČAR VOJNA LUKA V JUŽNI ŠPANIJI			EMIL NOLDE DEL SUK-NIČA			
REKA V BOS. PRITOK UNE					SESTAVIL R. N.	MESTO V ROMUNJI CHARLES NODIER				
ZNAMKA DETERGENTA IZ SA-PONIE					IT. FILOZOF (BENEDETTO)	LUKA V IZRAELU				
IVO ZOR-MAN			PUŠČ. POKR. V SEVERNI ETIOPIJI	NEON			VELETOK NA PIRENEJSKEM POLOTOKU			
KMEČKO GOSPODARSKO POSLOJE										
RAZSTAV. LJANJE: SESTAV LJENIH BESED							NAJVEČJE TURSKO JEZERO			

Rešitev nagradne križanke z dne 8. maja: 1. obstoj, 7. svojat, 13. ragljač, 15. stečina, 16. NR, 17. asteroidi, 19. dl, 20. ako, 22. Tatarka, 23. oro, 24. tabor, 26. Asta, 27. eben, 28. ELAS, 30. talenje, 32. brahman, 34. orka, 35. grof, 36. Eros, 38. Savka, 41. Lin, 42. kresnik, 44. ars, 45. ab, 46. sanatorij, 48. et, 49. Vitmil, 51. sinonim, 53. Arawak, 54. terasa.

Prejeli smo 212 rešitev. Izrečani so bili: 1. nagrada (150 din) prejme Saša Pretnar, Podbrezje 67, 64203 Duplje, 2. nagrada (120 din) prejme Andrej Strekelj, Stara cesta 18, 64000 Kranj, 3. nagrada (100 din) prejme Helena Kalan, Jama 19, 64211 Mavšče. Nagrade bomo poslali po pošti.

Rešitve pošljite do srede, 20. maja do 10. ure, na naslov: Glas Kranj, Moše Pijadejeva 1, z oznako Nagradna križanka. 1. nagrada 150 dinarjev, 2. nagrada 120 din, 3. nagrada 100 din.

IZBRALI SO ZA VAS

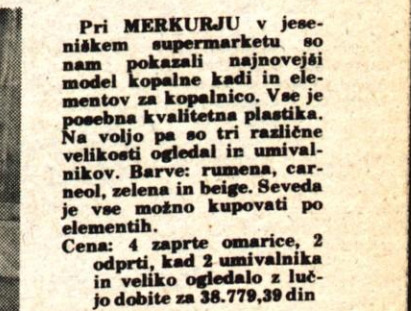
Pri MURKI v jeseniškem supermarketu so dobro založeni tudi z otroško konfekcijo. Veliko lepih oblek za poletje je na voljo za deklice od 1 do 16 let. Največ je izdelkov Jutranjke, pri materialih pa prevladuje zračni bombaž. Cena: 410 do 810 din

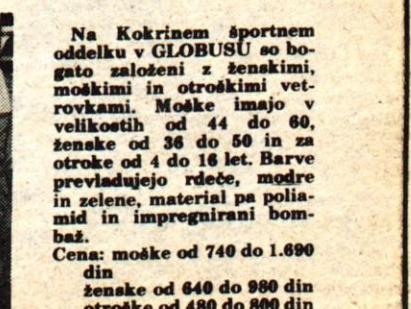
Pri Kokri v GLOBUSU spodaj, tam, kjer imajo stalno posebno ugodno prodajo, dobite tokrat zelo poceni moške srajce in pižame. Srajce so vseh velikosti, barv in vzorcev, pižame so pa samo velikosti 56. Cena: srajce od 203 do 306,85 pižame: 315 din

Pri MERKURJU v jeseniškem supermarketu so nam pokazali najnovejši model kopalnice kadi in elementov za kopalnico. Vse je posebna kvalitetna plastika. Na voljo pa so tri različne velikosti ogledal in umivalnikov. Barve: rumena, carneol, zelena in beige. Seveda je vse možno kupovati po elementih. Cena: 4 zaprte omarice, 2 odprti, kad 2 umivalnika in veliko ogledalo z lučjo dobite za 38.779,39 din

Na Kokrinem športnem oddelku v GLOBUSU so bogato založeni z ženskimi, moškimi in otroškimi vetrovkami. Moške imajo v velikostih od 44 do 60, ženske od 36 do 50 in za otroke od 4 do 16 let. Barve prevladujejo rdeče, modre in zelene, material pa poliamid in impregnirani bombaž. Cena: moške od 740 do 1.690 din ženske od 640 do 990 din otroške od 480 do 800 din

PETEK, 22. V.
8.45 TV v šoli: TV koledar.
TV vrtec, Ruskina, Marin
Getaldić - 10.00 TV v šoli
Angleščina, Risanka, Zgodo-
vina, Zgodba, Risanka, Izob-
raževalna reportaža, Zadnje
minute do (12.05) - 14.55 TV
v šoli - ponovitev (do 16.00)
- 17.15 Poročila - 17.20 Društ-
va Smola, madžarska risana
serija - 17.45 Jugo rock
18.15 Obzornik - 18.25 Spo-
minski park v Kragujevcu,
izobraževalna oddaja TV
Beograd - 19.10 Risanka -
19.24 TV nocoj - 19.26 Zmo-
do zrna - 19.30 TV dnevnik -
19.55 Vreme - 20.00 Ustvar-
janje Titove Jugoslavije, do-
kumentarna serija - 21.00
T. Mann: Buddenbrookovi,
nemška nadaljevanja - 22.00
V znamenju - 22.15 Nočni
kino: Lepotica dneva, fran-
coski film

17.40 Poročila - 17.45 Otro
oddaja - 18.15 TV koleda
18.25 Kronika občine Re
18.45 Mladinski ekran.
daja TV Novi Sad - 19.30
dnevnik - 20.00 Ustvarja
Titove Jugoslavije, dol
mentarna serija - 21.00 I
ber večer, zabavno glavn
oddaj - 21.55 TV dnevnik
22.10 Izsiljevanje na Atlan
ku, serijski film

16. maja angl. SKRIVNOSTNO DEDO
VANJE ob 20. uri
20. maja amer. CHARLIJEVO MAŠČE
VANJE ob 20. uri

Jeseniški Peko – pestra izbira

V prodajalni Peka na Jesenicah ponujajo kupcem obutev za pomlad in poletje – Pestra izbira ženske, moške, otroške in športne obutve

Prodavateljica Paula Podlipnik

Prodavateljica Vanda Medved

Jesenice – V jeseniški prodajalni Peka imajo danes zelo dobro ponudbo spomladanske obutve, čevljev, ki gredo dobro v prodajo, še posebej je med kupci zaželena modna športna obutev, ki jo ponuja tržiški Peko v zares lepi in udobni izdelavi, ki ji ne manjka modnosti. Ženske mikajo sandali z modno peto, medtem ko je na policah tudi še dovolj starejših modelov, ki jih ponujajo po izredno dostopni in ugodni ceni. Letos bodo ženske posegle še po sandalih na korku, novost pa so tudi ortopedski čevlji z usnjenimi podplati, ki so jih do zdaj delali večinoma s poliuretanskimi podplati.

Mladost je mladost in tudi zanje, za zadnje modne muhe, ki niso neznane naši mladeži, so pomislili v tržiškem Peku. Za veselje »rock and roll« so poskrbeli ter za vrsto druge modne obutve, ki se sklada z novo modo oblek in hlač. Ponujajo jo v različnih barvah. Za najmlajše, ki stopajo prvih korakov v letošnjo pomlad, je na voljo dovolj čevljev različnih oblik in kvalitete, za malo večje, ki se podijo po športnih igriščih in ki jim je prav gotovo treba vsako leto kupiti športno obutev, pa so nadvse dobrodošle »teniske TRIM«. Te »teniske« se tudi zelo dobro prodajajo, saj so dovolj udobne in trpežne. Na policah so še »špagarce«, visoke in nizke, ki jih bomo radi nosili k hlačam vso letošnjo pomlad in poletje, da niti ne govorimo, da si bomo za morje ali za domače kopališče omislili »japanke« – praktične, da je kaj.

Poleg udobne športne obutve je dovolj izbire tudi za hojo po hribih in planinarjenje. Peko ponuja nov planinski čevlji, ki je nekoliko cenejši in zato ga bodo kupci prav radi kupili. Vsekakor dovolj izbire v jeseniški prodajalni Peka.

Prodajalna na Jesenicah je precej tesna, vsekakor bi potrebovali skladišče, za katerega se že dogovarjajo. Kljub temu pa je čutiti v tesnem prostoru dovolj dobre volje prodajalk, ki kupce znajo solidno postreči. Poleg poslovodkinje Pavle Podlipnik, vedno prijazne in ustrezljive, prodajajo še Marina Pogačnik, Soča Trošt, Vanda Medved in Nataša Zamida. Lani so presegle plan kar za 28 odstotkov in tudi prvi letošnji rezultati so dokaj spodbudni, čeprav je »glavna« sezona prodaje čevljev ponavadi v jesenskem času. Prodajajo tudi na obveznice, letno pa kupci z Jesenic in okolice pokupijo v Pekovi prodajalni okoli 12.000 parov čevljev.

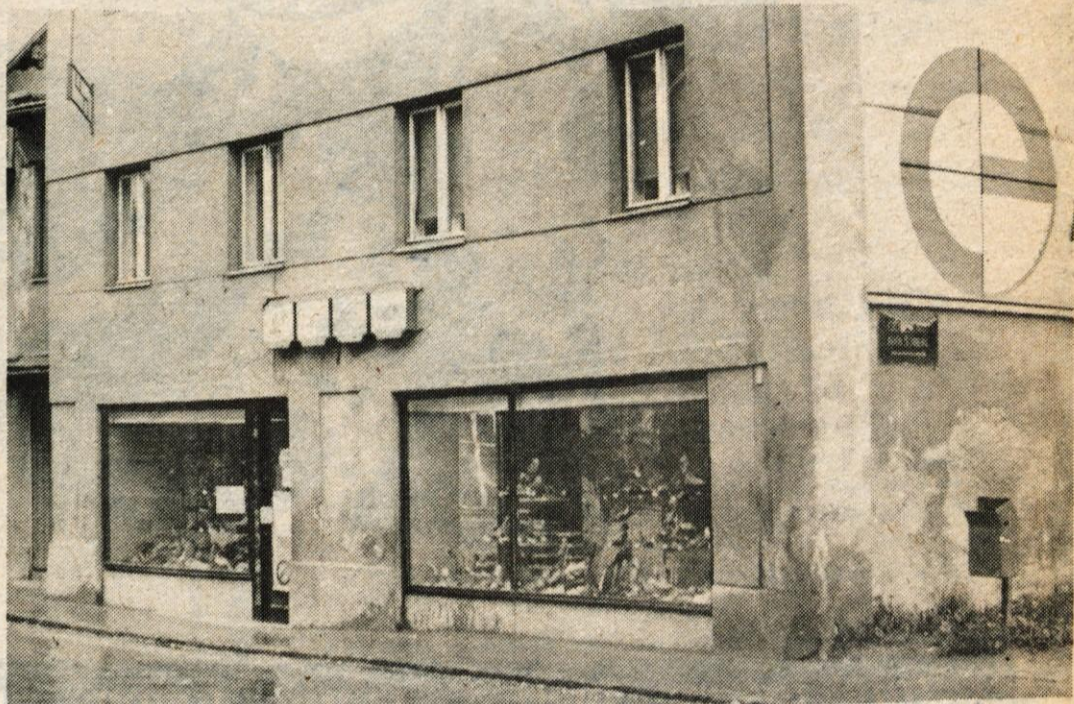
Vsekakor je vredno obiskati trgovine Peka na Jesenicah in si ogledati najnovejše modele ženske, otroške, moške in športne obutve. Izbira je pestra in kvalitetna, z vsem priborom, ki sodi poleg obutve, z mehčalcem za čevlje in drugimi pripomočki.

V Peku boste prijazno postreženi in boste prav gotovo našli obutev po svojem okusu in po svojih zahtevah, prodajalke pa bodo vedno pripravljene tudi pravilno svetovati.

Anica Šimnic z Jesenic redno in rada kupuje v Pekovi prodajalni na Jesenicah. Takole pravi o ponudbi: »Še pred vojno sem kupovala čevlje v Triglavu, pri Strajnarju in ostala zvesta Pekovi prodajalni vsa ta leta. S kvaliteto Pekovih čevljev sem nadvse zadovoljna, čeprav imam seveda tudi nekaj pripomb. Sama se zavzemam za kar najboljšo kvaliteto, saj mora biti čevlji dovolj udoben in kvaliteten in se tudi strinjam s ceno čevljev za odrasle. Mislim pa, da so otroški čevlji zares predragi.

Izbira v jeseniški prodajalni je vedno dobra, postrežba pa odlična. Prodajalke se trudijo, da ustrezijo prav vsem kupcem, zahtevnim in manj zahtevnim in rade svetujejo. Pogrešam pa pletenih čevljev za starejše ljudi, čevlje s pletenim usnjem, ki so bili včasih v prodaji. Zdaj je veliko umetnega usnja, kar pa sama osebno nimam rada. Za starejše ljudi mora biti obutev udobna, trpežna, kar mislim, da bi se morali proizvajalci čevljev vedno zavedati. Tudi nismo vsi mladi in nimajo vsi kupci enako zdravih nog – zato naj bi bilo več čevljev tudi za tiste ljudi, ki so starejši, bolni in ki se dobro počutijo ne le v lepih, temveč predvsem v udobnih in v zdravih čevljih.

Pekova trgovina na Jesenicah, na Titovi cesti

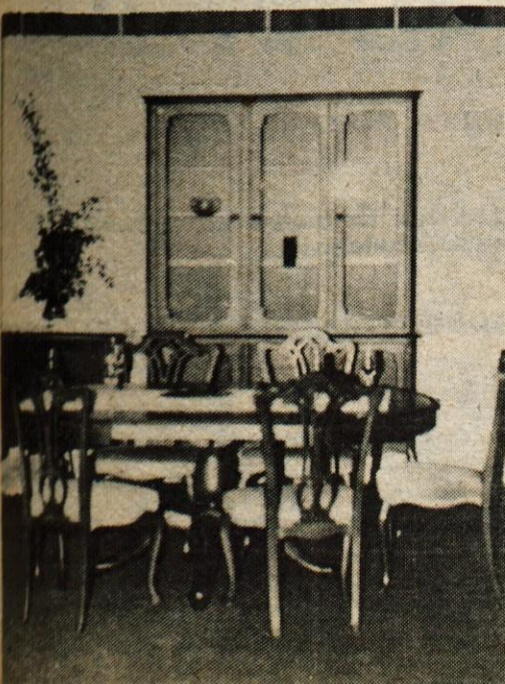
Bled – Murkino razstavo. Vaš dom 81 si je na Bledu ogledalo že veliko obiskovalcev, saj Murka ponuja na ogled in v nakup zares kvalitetno pohištvo in zadnje, najnovejše programe naših priznanih in znanih tovarn.

Tako so na razstavi lepe kuhinje – kar tri nove kuhinje Marlesa, Bresta in LIPE iz Ajdovščine: kuhinja Jasna, prijetnih tonov, novo Palema Marlesa in Brestova kuhinja 09 z masivnimi bukovimi vrati.

V zgornjih prostorih Festivalne dvorane ponuja Murka pester izbor dekorative...

Zanimiva razstava Murke na Bledu

Kupci prav gotovo še posebej privlačijo lepe in tople jedilnice v baročnem stilu, rustikalnem, kolonialnem, kmečkem in modernem stilu, prvič so na razstavi usnjene garniture, zanimivo je praktično otroško pohištvo. Na voljo so še spalnice, dekorativa, gospodinjski aparati iz Elga, vrtna garniture ter vse, kar potrebujemo za taborjenje in oddih v naravi.

Murkina letošnja razstava Vaš dom 81 v Festivalni dvorani na Bledu je zares kvalitetna in privlačna, saj so v Murki poskrbeli, da razstavijo zares najnovejše in najbolj kvalitetne programe in pohištvo ter opremo za dom.

Razstava bo odprta vsak dan, do vključno nedelje, 17. maja.

Še posebej lepe so jedilnice: v baročnem stilu, rustikalnem, kolonialnem, kmečkem in modernem stilu...

GLASOV IZLET S KOLESI

PRIJAVE ŠE PRED ŠTARTOM!

V nedeljo, 17. maja, od 8. do 11. ure se bomo srečali »Glasovci« na kolesih. Upamo, da bo vreme lepo in srečanje prijetno. Na trim kolesarjenje lahko prideti tudi, če se niste prijavili. Pogoji so enaki. Tudi pravico do sodelovanja pri žrebanju nagrad imate, Zavarovalnica Triglav Kranj pa vas bo neizogledno zavarovala, le posebne spominske nagrade Merkurja so pripravljene samo za že prijavljene.

Zelimo, da bi kolesarski izlet ostal nam vsem v prijetnem spominu in tak postal tradicionalen, zato je zelo pomembno, da bomo upoštevali navodila in cestno prometne predpise, da ne pride do kakršnekoli nesreče.

Naš kolesarski izlet ima tudi vzgojni in prometni značaj. Naša proga bo označena s smernimi tablam TRIM vse od Kokrice čez Bobovec, Sp. Belo in dalje po klancu navzgor mimo cerkve na Sp. Beli, rojstne hiše pesnika Matija Valjavca ter po klančku navzdol skozi gozdiček do križišča, kjer je znak stop in tabla Predvor. Tu bo kontrolna točka in tu boste dobili žig. Skozi prijeten gozdiček vas nato pot pripelje do Zg. Bele, kjer v prvem križišču zavijete na levo in mimo gostilne Bizjak nadaljujete proti Kokrici, kjer bo cilj.

O lepotah krajev, kjer bo izlet potekal in našem kolesarjenju pa smo izbrali pesmico, ki jo je ob prijavi napisala Rozi Jakopič:

Gorenjska in Storžič tvoj in jezero Črnava
je svet krasan, tam pod goram;
z gozdičkom ves obdan.

O jezero Črnava, ti čar si vseh lepot,
le prid' pogledat ga, tja pod Storžič,
tvoj je svet krasan, ...

Saj pot me vodi čez polje,
kjer rojstna vas se mi smeji,
in vse vasi pod Karavankami
mi kličejo v pozdrav, lepote naše se napij.

V bližini tod domuje,
sv. Jakob tam kraljuje,
ki nudi nam razgled
prečudovit in lep,
na to prelepo gorenjsko ravan,
na to zeleno gorenjsko polje.

Nasvidenje torej na Kokrici pred Kulturnim domom. Če bo deževalo, ostanite doma, ker bomo izlet potem izvedli v nedeljo, 31. maja!

alpina ŽIRI

za trim trening šport za trim trening šport

V naši trgovini na Bledu v Park hotelu imamo bogato izbiro usnjene ženske in moške konfekcije, pasov, torbic in rokavic, vse v modnih barvah in z možnostjo kombiniranja.

Če vam standardni modeli ne odgovarjajo, vam naredimo tudi po meri. Trgovina je odprta vsak dan od 8. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

Prodajamo tudi na potrošniško posojilo in za obveznice posojila kupon št. 1, 2 in 3.

Obiščite nas in se prepričajte o ugodnem nakupu in bogati izbiri

V AŠ DOM 81

RAZSTAVA IN PRODAJA:
POHIŠTVO
IZDELKI GORENJA
DEKORATIVA
OPREMA ZA ODDIH

8.—17. maja 1981

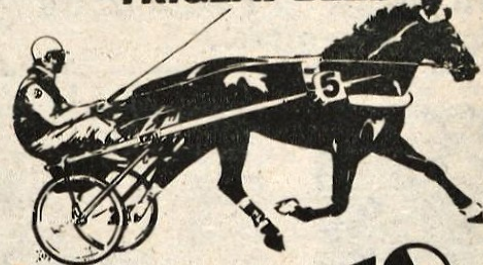
festivalna dvorana
BLED

Odprto vsak dan od 10.—19. ure
tudi v nedeljo

murka

KONJENIŠKI KLUB
TRIGLAV BLED

prireja
v nedeljo
17. maja 1981
ob 14³⁰ uri

VELIKO TOMBOLO

NA
HIPODROMU
POD LESCAML

dobitki

2 AVTOMOBILA ŠKODA
2 AVTOMOBILA WARTBURG
BIK 650 Kg
1500 l KURILNEGA OLJA
PRALNI STROJ
HLADILNA SKRINJA 300 l
2 t CEMENTA 2 t PREMOGA
in več sto drugih bogatih dobtkov!

Za jedajo in pijačo je poskrbljeno!

ČISTI DOHODEK JE NAMENJEN IZGRADNJI HIPODROMA
VABLJENI!

Tovarna vijakov
PLAMEN Kropa p. o.

Na podlagi sklepa kadrovske komisije SŽ Tovarna vijakov Plamen Kropa p. o.

objavlja naslednja dela in naloge

1. STRUGARJA
2. ORODJARJA
3. REMONTNEGA KLJUČAVNIČARJA
4. BRUSILCA

4 delavce
2 delavce
4 delavce
1 delavca

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— dokončana poklicna šola kovinsko predelovalne stroke,
— odslužen vojaški rok

Za vsa dela se sklone delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Pismene vloge z dokazili sprejema kadrovska služba SŽ – Tovarna vijakov Plamen Kropa. Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 10 dneh po izteku prijavnega roka.

SOZD
ALPETOUR

Škofja Loka
TOZD ŽIČNICE VOGEL – BOHINJ

objavlja na podlagi sklepa Komisija za delovna razmerja prosta dela oziroma naloge

BLAGAJNIKA – ADMINISTRATORJA

Pogoji:

— srednja izobrazba ekonomske ali upravno administrativne smeri

Poskusno delo je 2 meseca.

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov SOZD Alpetour Škofja Loka, Titov trg 4 b, kadrovska služba. Kandidati bodo o izidu obveščeni v 60 dneh po izteku prijavnega roka.

VEDNO VEČ JE NAVDUŠENCEV
ZA DOPUST POD PLATNENO STREHO,
SAJ JE RESNIČNO SPROŠČEN
IN TUDI BOLJ POCENI

Če ste se odločili,
dopustniški utesnjenosti v hotelih
storiti konec in se naužiti sonca ter vode
s šotorom ob morju, jezeru ali v planinskem svetu,

POGLEJTE, KAJ LETOS LAHKO STORITE
ZA URESNIČITEV SVOJE ŽELJE.

TRGOVSKO PODJETJE
nama
Škofja Loka

VAM ZA TO PONUJA
ZANIMIVO PRILOŽNOST.

OD 20. MAJA DO 22. MAJA 1981

JE SPET
PRIPRAVILA
TRADICIONALNO

RAZSTAVO IN PRODAJO
ŠOTOROV,
KAMP OPREME IN POTREBŠČIN
ZA POČITNIŠKO REKREACIJO

Vse, kar potrebujete za taborjenje
vam je na ogled in naprodaj
na enem mestu,
to pa je vsekakor ugodnost,
ki vam bo prihranila čas
in obenem omogočila, da boste kupili to, kar želite, hitro in dobro.

SŽ VERIGA
LESCE

Komisija za delovna razmerja TOZD Kovačnica objavlja
prosta dela in naloge

STROJNEGA KOVAČA II.

Pogoji: — poklicna šola,
— 12 mesecev v poklicu

Kandidati naj vložijo pismene prijave v roku 15 dni po objavi na naslov
SŽ Veriga Lesce, kadrovska služba.

Rezultati objave bodo znani 7 dni po preteku prijavnega roka.

Nogometni klub OLIMPIJA Ljubljana

prireja

največjo tombolo v Sloveniji

imenovano

SUPER TOMBOLA

Nedelja, 17. maja 1981 ob 14. uri

Ljubljanski hipodrom v Stožicah

VREDNOST DOBITKOV JE

300 milijonov S din

IZZREBANO BO 150 AVTOMOBILSKIH IN 350
DRUGIH DOBITKOV

Tombolski dobitki

20 avtomobilov: golf, zastava 101 –

3 avtomobili, 125-P, 126-P –

3 avtomobili, škoda 120

in 11 avtomobilov zastava 850,

traktor, kosilnice, kurilno olje, cement, barvni in čb. TV-aparati,
mopedi, kolesa, jadrnica S-425, pralni stroji, pomivalni stroji, hla-
dilniki, smuči, komplet avtomobilskih gum, jadrna deska, ure
Darwil-Quartz, radio-kasetofon itd.

Dobitniki avtomobilov so dolžni plačati zvezni, republiški in
občinski davek.

Predprodaja tombolskih tablic po 75 din v kiosku OLIMPIJE pred
Figovcem in v prodajnih kioskih TOBAK v Sloveniji in Ljubljani.

JADRAN, GORE, JEZERA, DEŽELA, ZDRAVILIŠČA KREDITI!

ALI ŽE RAZMIŠLJATE O DOPUSTU?

K odločitvi vam bo pomagal
Kompasov katalog „Počitnice
1981“, ki ga boste dobili v vseh

poslovalnicah Kompas. Že na-
slovna v stilu Andreja Habiča
marsikaj pove. Sama vsebina
kataloga, ki je s svojo ponudbo
programa za domačega gosta
edinstvena, je razdeljena na več

skupin. Prevladuje morje, ne
manjka pa ponudb dopustov ob
vznožju gora, ob jezerih, v zdrav-
iliščih ali pa na kmetih. Na
pot do izbranega kraja bo treba
sesti v lastni osebni avtomobil

ali pa si pri Kompas izposoditi
vozilo Kompas Hertz Rent a
Car. Za veččlansko družino je
prevoz z osebnim avtomobilom
še vedno najbolj udoben in po-
ceni.

NOVO! LETALSKI PAKETI: SREDNJA DALMACIJA IN ČRNA GORA

ZA ENEGA JE
POTOVANJE Z
LETALOM CENEJŠE

Kompas je pripravil poseben
program letalskih paketov v
srednjo Dalmacijo in Črno go-

ro, ki so namenjeni sicer vsem,
vendar se bodo zanj najverjetne-
je ogreli le tisti, ki potujejo na

dopust sami in bi jim bil prevoz
z osebnim avtomobilom pre-
drag.

25% POPUSTA ZA IZLETE V ORGANIZACIJI POSLOVALNIC KOMPASA NA OBALI

DA NA DOPUSTU
NE BO DOLGČAS

Celodnevna lenarjenja na
sodni se marsikdo kmalu nave-
liča. Kompasove poslovalnice

ob obali organizirajo številne
izlete v bližnjo okolico. Kompa-
sovi gostje bodo deležni 25

odstotkov popusta na ceno teh
izletov.

ČRNA GORA: EKSKLUZIVNA PRODAJA V SLOVENIJI KOMPAS

S KOMPASOM
V ČRNO GORO

3X „NAJ“

Črnogorske peščene plaže so
znane širom po svetu. Število
Slovencev, ki s Kompasom obi-
skujejo te lepe mediteranske
predele naše domovine, pa je iz
dneva v dan večje. Kompas v
Sloveniji prodaja črnogorske
turistične zmogljivosti celo
EKSKLUZIVNO.

Le redko kdaj človek lahko z
mirno vestjo napiše, da je nekaj
„naj“. Tokrat pa se ni moč
upreti taki skušnjavi. 105 kra-
jev, 200 objektov in 6000
postelj – to je značilnost Kompa-
sove ponudbe za počitnice
1981.

Kompasovi gostje bodo na
letovanju v črnogorskem pri-
morju imeli posebne ugodnosti.
S potrdilom o letovanju bodo
imeli 20 odstotkov popusta pri
najemanju čolnov, sandolinov,

jadrlnih desk in jadrnic v Kom-
pasovem športnem centru pred
hotelom „Beograd“ v Bečićih.
Tiste goste, ki bodo letovali pri
zasebnikih, bodo Kompasovi
predstavniki pospremili do za-
časnih stanovanj. Enkrat na te-
den bodo pooblašeni Kompa-

sovi predstavniki imeli razgovo-
re s svojimi gosti, ki bodo bivali
v hotelih. Goste pri zasebnikih
pa bodo vsaj enkrat v času
letovanja obiskali. Ti razgovori
so namenjeni reševanju more-
bitnih težav in vsestranski po-
moči.

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

KOMPAS, LJUBLJANA, Miklošičeva 11, telefon: (061) 327-761,
326-453, Titova 12, telefon: (061) 20-032, 24-611
in ostale Kompasove poslovalnice v Jugoslaviji ter pooblašene
agencije

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

Počitnice 1981 letovanja

MERKUR KRANJ

NE PREZRITE — NE PREZRITE — NE PREZRITE

SPODINJSKI DNEVI V GLOBUSU

OPREME ZA DOM
GOSPODINJSTVO PROIZVAJALCEV

A - ISKRA - GORENJE - KRISTAL

PRIZNANI PRIKAZ DELOVANJA IN UPORABE ELEKTRIČNIH
GOSPODINJSKIH STROJČKOV, APARATOV IN AKUSTIČNIH NAPRAV

PRIZNANI PROIZVAJALCI:

MA CRNUČE	14. MAJA od 10-12 ^h
	15. MAJA od 13-15 ^h in 16-18 ^h
	16. MAJA od 10-12 ^h
MA LJUBLJANA	18. MAJA od 10-12 ^h in 16-18 ^h
	19. MAJA od 13-15 ^h in 16-18 ^h
	20. MAJA od 10-12 ^h in 16-18 ^h
GENJE VELENJE	25. MAJA od 10-12 ^h in 16-18 ^h
	26. MAJA od 13-15 ^h in 16-18 ^h
	27. MAJA od 10-12 ^h in 16-18 ^h

IZ POGORNJAKOV ZA RAZNE PRILOŽNOSTI
PROIZVODI PROIZVAJALCEV STEKLA,
CELANA IN KERAMIKE

KUR-GLOBUS vas vabi da v maju obiščete
kjer vam bodo v I. nadstropju demonstratorji
prikazovali pri nakupu

GOSPODINJSKI DNEVI V GLOBUSU

V MESECU MAJU VAM MERKUR V I. NADSTROPJU VELEBLAGOVNICE GLOBUS
NUDI POSEBNO PONUDBO

OPREME ZA DOM IN GOSPODINJSTVO

ZNANIH PROIZVAJALCEV

- ELMA — ČRNUČE
- ISKRA — LJUBLJANA
- GORENJE — VELENJE
- KRISTAL — ZAJEČAR

S PRAKTIČNIM PRIKAZOM DELOVANJA IN UPORABE ELEKTRIČNIH GOSPODINJSKIH STROJČKOV, APARATOV IN AKUSTIČNIH NAPRAV

PROGRAM PRIKAZOVANJA:

18. maja od 10.—12. ure in 16. do 18. ure

proizvodi **ISKRA — LJUBLJANA**

mešalniki, sokovniki, masažni aparati, sesalci, kombinirani štedilniki, pomivalni stroji.

19. maja od 10.—12. ure in 16. do 18. ure

20. maja od 10.—12. ure in 16. do 18. ure

TV sprejemniki, gramofoni, HI-FI radijski sprejemniki, antene in naprave

OBISKOVALCI GLOBUSA SI V MESECU MAJU LAHKO OGLEDATE TUDI POGORNJKE ZA RAZNE PRILOŽNOSTI, PRIPRAVLJENE S PROIZVODI PRIZNANIH PROIZVAJALCEV STEKLA, PORCELANA IN KERAMIKE.

V MAJU OBIŠČITE ODDELKE MERKUR V GLOBUSU (I. NADSTR.) KJER VAM BODO DEMONSTRATORJI IN PROIZVAJALCI RADI SVETOVALI!

OBRTNO ZDRUŽENJE OBČINE KRANJ

Likozarjeva 1.

Na 5. mednarodnem sejmu
malega gospodarstva v Kranju
od 15. do 21. 5. 1981

Kakor vsako leto, tudi letos sodeluje. Na 250 kv. metrov razstavnega prostora razstavlja 70 obrtnikov združenja proizvode vseh vrst obrtne dejavnosti, kmetijsko mehanizacijo, razno kovinsko in plastično galanterijo za kooperacijsko sodelovanje z organizacijami združenega dela in razne potrošne artikle.

**TURISTIČNO DRUŠTVO
LESCE**
Alpska 58

vabi k sodelovanju kandidate, ki jih veseli delo v turizmu
za opravljanje nalog in opravil

VODJE TURISTIČNE PISARNE
(recepcijska, administrativna in računovodska opravila)

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja izpolnjevati še naslednje pogoje:

- dokončana srednja šola,
- znanje vsaj enega tujega jezika (nemški ali angleški)
- opravljen šoferski izpit B kategorije

Delo bomo sklenili za določen čas ali za nedoločen čas.

Sklenitev delovnega razmerja takoj ali po dogovoru.
Prednost imajo kandidati iz bližnje okolice. Pismene prijave z dokazili in življenjepisom naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi oglasa na naslov Turistično društvo Lesce, Camping Šobec, 64248 Lesce.

OSNOVNO ZDRAVSTVO GORENJSKE KRANJ

Komisija za delovna razmerja Delovne skupnosti
skupnih služb Kranj
objavlja prosta dela in naloge

KURIRJA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- dokončana osemletka,
 - izpit za voznika motornih vozil B kategorije
- Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Poskusno delo traja dva meseca.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov Osnovno zdravstvo Gorenjske o. o., Kranj, Gospodarska 10 — kadrovska služba.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

JELOVICA

Lesna industrija
ŠKOFJA LOKA

IŠČE VEČ DELAVCEV IN DELAVK

za proizvodne obrate stavbnega pohištva v Škofji Loki

Pogoji: — starost nad 15 let, urejeno stanovanjsko vprašanje,
— zaželeno je, da imajo moški kandidati odslužen vojaški rok

VEČ MIZARJEV

za zahtevnejša dela v proizvodnji

Pogoj: — poklicna šola lesne stroke in odslužen vojaški rok

Kandidatom nudimo dinamično, zanimivo delo in stimulativni osebni dohodek ter možnost nadaljnjega strokovnega izpopolnjevanja.

Kandidati naj vložijo pismene ponudbe s kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj na naslov Jelovica, lesna industrija Škofja Loka, za kadrovsko službo, lahko pa se tudi osebno zgledajo v kadrovske službi.

Rok za ponudbe je 15 dni od objave.

**TEKSTILINDUS
KRANJ**

razglašajo prosto delo oziroma nalogo

VODENJE VARSTVA PRI DELU
v kadrovskem sektorju

Pogoji:

- višja ali visoka izobrazba varnostnega inženirja ali tehniške smeri,
- 5 oziroma 3 leta delovnih izkušenj na področju varstva pri delu v industrijskih delovnih organizacijah,
- kandidat mora imeti opravljen strokovni izpit o varstvu pri delu po 17. členu Pravilnika o osnovah za organiziranje službe za varstvo pri delu ter o strokovni usposobljenosti delavcev, ki opravljajo strokovne naloge s področja varstva pri delu,
- poskusno delo je 3 mesece

Kandidati, ki izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje, naj dajo pismene priglasitve v kadrovske sektor delovne organizacije v roku 15 dni po objavi oglasa.

tozd agromehanika, kranj

Na sejmu MALEGA GOSPODARSTVA v Kranju od 15. do 21. maja 1981 predstavljamo najbolj tipične INOVACIJE iz svoje tehnologije.

Vabimo vas na ogled.

Tehnične in komercialne informacije lahko dobite na sejmu, ali v trgovini na Koroški cesti 25., Kranj ali pa na Zlatem polju, cesta JLA 11.

Telefon: 24-778 ali 24-786.

TOBAČNA
TOVARNA
LJUBLJANA
TOZD Tobak,
Tobačna 5

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

PRODAJALCA
za prodajalno v Trzinu

Pogoji:
— poklicna šola trgovske stroke,
— leto delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas in s poskusnim delom 60 dni.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema organizacijska enota v Kranju, Oldhamska ulica 12, 15 dni po objavi.

Kandidate bomo o izbiri pismeno obvestili v 30 dneh po sprejemu sklepa komisije za delovna razmerja TOZD.

kmetijsko
gozdarska
zadruga
SORA
p.o.
64226 žiri

razpisuje dve štipendiji za poklic

PRODAJALEC

Rok za oddajo prijav je najkasneje do 30. junija 1981.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz skupne objave v Delu (11. marca 1981, str. 3).

VELIKO PONUDBO VSEH VRST KOLES

VAM NUDI

MERKUR
KRANJ

VELEBLAGOVNICA GLOBUS

NA 1. KOLESARSKEM SEJMU
NA KOKRICI PRI KRANJU
V DNEH OD 15. — 17. MAJA
(V KULTURNEM DOMU)

KOLESARSKI KLUB KOKRICA

prireja
PRVI SEJEM KOLES IN
KOLESARSKO OPREME

- v petek, 15. maja od 15. ure dalje,
- v soboto, 16. maja od 8. ure dalje in
- v nedeljo, 17. maja od 8. do 19. ure

V KULTURNEM DOMU NA
KOKRICI

Vabimo vse, ki želite kupiti opremo za športno rekreacijsko kolesarjenje. Kolesa ali opremo boste lahko prodajali sami, lahko pa jo zaupate organizatorju, ki vam za kritje stroškov odtegne 5% od prodaje.

Pri nakupu bodo svetovali naši vrhunski tekmovalci, mehaniki ter strokovnjaki KK Kokrica in KK Sava. Vstopnina je 10 dinarjev. Poskrbljeno je za hrano in pijačo, sodelovali boste lahko v srečanju in zabavnih tekmovanjih.

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti naše drage

ANGELE HAFNER

se iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala Angeli Vilfan in vsem sosedom za nesebično pomoč.

VSJ NJENI

domplan

KRANJ
JLA 14

Delavski svet DO razpisuje dela in naloge
individualnega poslovnega organa

VODENJE DELOVNE ORGANIZACIJE

Kandidat mora izpolnjevati poleg splošnih pogojev, določenih v zakonu, še naslednje pogoje:

- da je dipl. ekonomist, dipl. pravnik ali diplomant II. stopnje FAGG;
- v skladu z družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj je odstopanje možno za eno stopnjo,
- da ima 5 let delovnih izkušenj pri urejanju in vodenju vsaj enega izmed področij dejavnosti delovne organizacije, ki so: urbanizem, stavbna zmljišča, investicijski inženiring in stanovanjsko gospodarstvo,
- da ima organizacijske sposobnosti ter družbenopolitične in moralnoetične kvalitete.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: DO Domplan, Kranj, JLA 14, Kranj z oznako »za razpisno komisijo«.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izbiri.

Kmetijsko živilski kombinat
Kranj
n.sol.o. Kranj, C. JLA 2

oglašja na osnovi sklepov Komisij za delovna razmerja naslednja prosta dela oziroma naloge

TOZD MLEKARNA KRANJ
ČUVANJE DRUŽBENE IMOVINE (2 delavca)

Posebni pogoji:

- delavec brez poklica,
- poznavanje požarnovarnostnih ukrepov in dela čuvajske službe

Posebni pogoji:

- zaželen je tečaj za telefonista

TOZD TOVARNA OLJA OLJARICA BRITOF

ČIŠČENJE PISARNIŠKIH, GARDEROBNIH IN
SANITARNIH PROSTOROV (1 DELAVEC)

Posebni pogoji: — delo se opravlja v popoldanskem času

Kandidati naj pošljejo pismene prošnje Splošno kadrovskemu sektorju KŽK Kranj, JLA 2, v 15 dneh po objavi.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubljeneža moža, tatija, dedka in pradedka

JOŠKOTA ŠOBERLA

železn. transp. kontrolorja in šefa postaje Moškanjci v pokoju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in izrekli ustno ali pismeno sožalje. Zahvaljujemo se gasilskemu društvu Sr. Dobrava in ostalim gasilcem, posebna zahvala tov. Alojzu Vidicu za poslovilne besede, kakor tudi g. župniku za opravljeni obred.

ŽALUJOČI: žena Grozdana, hčerka Breda, vnukinja Bredica z možem Vilijem, Nevenka z možem Dragotom ter pravnuki Karli, Aleš, Alenka, Nataša in drugo sorodstvo!

Zg. Dobrava, Velenje, Ljubljana, 12. maja 1981

OBLETNICA

14. maja mineva leto, kar nas je za vedno zapustil ljubi mož, ata, stari ata in brat

FRANC AHAČIČ

upokojenec

Za vedno neotlažljivi in žalujoči žena Francka, hčerke Bernarda, Micka z družino in Francka, brat Tone in sestra Milka

Zabukovje, Žiganja vas, 14. maja 1981

*Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije,
in ti se več ne prebudiš*

*Kako pozabiti to gomilo,
kjer srce tvoje spi,
ljubi ata sladko spi,
saj snidemo se kmalu vsi*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame in sestre

JUSTINE KOCIJANČIČ

roj. Švegelj iz Vrbenj pri Radovljici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, darovano cvetje in za spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo vsem sosedom za nesebično pomoč v času njene bolezni in v najtežjih trenutkih. Hvala tovarni Elan v Begunjah, Osnovni šoli A. T. L. v Radovljici, pevcem, govorniku in župnijskemu upravitelju v Mošnjah za lepo opravljen obred.

ŽALUJOČI: mož Janez, sin Janez z ženo Miro, sin Jaka z zaročenko Polonco, brat Tine in sestra Micka!

Vrbenje, Ljubno, 5. maja 1981

MALI

telefon
23-341

OGLASI

PRODAM

Prodaj rabljeno SAMONAKLA-
DALKO SIP 15-kubično. Jagodic,
Selca 25, Škofja Loka 4355
Prodaj 500 kosov STRESNE
OPEKE, novomeške, rdeče, ter
OBRACALNIK maratona za BCS
kosilnico. Potočnik Lojze, Lenart 6,
Selca nad Škofjo Loko 4417
Ugodno prodaj dve novi OKNI z
roletami 80/140 KLI Logatec, ter-
mopan. Sokol Fani, Gabrk 14, Škofja
Loka 4418

Prodaj 1000 kg SENA. Bergant,
Sp. Luša 18, Selca nad Škofjo Loko
4419
Prodaj ŠOTOR za 4 osebe. Valja-
vec Rado, Brezje pri Trzinu 27 4420
Prodaj komplet NAPRAVO za
avtogensko VARJENJE in kotni
BRUSILNI STROJ. Kolman, Finž-
garjeva 10, Bled 4421
Prodaj starejši macesnovi stru-
ženo POHISTVO. Finžgarjeva 10,
Bled (Kolman) 4422
Ugodno prodaj rabljeno OPEKO
- ZIDAK, OKNO z roletom, različna
rabljena zastekljena OKNA in
VRATA ter 8 DIMNIH TULJAV
po stari ceni in TRAME in BANKI-
NE. Zalog 10, Golnik 4423
Poceni prodaj OPEKO. Parti-
zanska 29/a, Kranj 4424

Po lanski ceni prodajamo PE-
LARGONIJE - BRSLINKE in
druge. VRTNARIJA v Senčurju
4255
Prodaj bukova DRVA. Pipanova
38, Senčur 4425
Prodaj 80 kg težkega PRAŠICA
in ŽGANJE (slivovko). Bašelj 33,
začasno 6 4427
Prodaj PIANINO. Tel.: 26-852
4428
Prodaj globok OTROŠKI VOZI-
ČEK, italijanski. Bubaš, Titov trg
14, Kranj 4429
Nemške OVCARJE, stare 6
tednov, prodaj. Zevnik, Zg. Bitnje
70, Zabnica 4430
Prodaj BANKINE, PUNTE,
PLOHE in DESKE. Tel.: 064-40-620
4431

Prodaj PEC za centralno kurjavo
EMO 35.000 cal. Lužan Jože, Žezko-
va 1, Kranj
Ugodno prodaj trajnožarečo
PEC EMO, kamin na drva in pre-
mog ter črnobel TELEVIZOR iskra
panorama alfa, rabljen 2 leti in
popolnoma tranzistoriziran. Telefon
74-660 4468
Prodaj belo otroško POSTELJI-
CO na kolesih z joggjem, malo rab-
ljeno. Telefon 74-660 4469
Prodaj več GOBELINOV. Pre-
šernova 9, Bled 4470
Prodaj globok OTROŠKI VOZI-
ČEK, cena 1.000 din. Telefon 27-201
in PONY KOLO 4471
Prodaj dve mladi KOZI in
oddaj PSA čuvaja. Podhom 7,
Zg. Gorje 4472
Prodaj kombinirano PEC s
120-litrskim bojlerjem za v kopalni-
co, na trdo gorivo in elektriko.
Andolšek, Pod Rebrum 24, Bohinj-
ska Bistrica 4473

Prodaj 16-colski GUMI VOZ v
dobrem stanju. Luže 6, Senčur 4587
Prodaj HLADILNIK gorenje in
PRINZA 1200. Kovčič Josip, Go-
renjskega odreda 14, Kranj 4588
Prodaj TELICO, ki bo koncem
junija telila. Dolžanova 1, Koprca
4589
Prodaj OVCO z jagnjetom ter
več KOŠTRUNČKOV in R-4, v voz-
nem stanju. Bašelj 24, Predvor 4590
Ugodno prodaj novo HLADIL-
NO SKRINJO LTH, 300-litrsko in
250 PUNT. Pokorn, Šutna 13, Zha-
bnica 4591
Prodaj električno GRADBENO
OMARICO in 50 REMELNOV.
Podbrezje 10, Duplje 4592
Prodaj bele PISKE. Pivka 13
Naklo 4593
Poceni prodaj dobro ohranjen
kombiniran STEDILNIK (2 plin, 4
elektrika) in dvokrilna VRTNA
VRATA. Kranj, Kidričeva 33, Gr-
gorač 4594
Ugodno prodaj italijanski globok
VOZICEK za dvojčke. Kavčič Ta-
tjana, Oprešnikova 38, Kranj 4595
Prodaj 9 mesecev brejo KRAVO,
ki bo drugič telila. Mavčiče 40
4596

OBLETNICA

FRANCA JEKOVCA

z Ročevnice št. 50

Minilo je leto dni, kar te ni več med nami, pa je kljub majniške-
mu zelenju najin dom pust in prazen. Pa tako lepo sva se imela.
Vsa srečna sva hodila v najino rodno Žiganjo vas, k svojim
domačim. Sedaj pa je ostala le ozka stezica, po kateri s težkim
korakom odhajamo s tvoje gomile. Lučka na njej pa vedno gori,
enako kot v naših srcih.

Zahvala vsem, ki se ga spominjate!

Neutolajljiva žena Milka, oče in mama, sestra in bratje
z družinami!

Trzin, 15. maja 1981

ŠOTOR za 4 osebe prodaj za
3.000 din. Kranj, Tomažičeva 1/a
4432
Prodaj električne ORGLE tiger
P 106, dvo-manualne, še v garanciji.
Informacije po tel. 61-845 4433
Prodaj PRALNI STROJ, črno-
bel TELEVIZOR in mali plinski
STEDILNIK. Naklo 5 4434
Dobro ohranjen ŠOTOR za dve
osebi prodaj. Čanak Peter, Pristava
69/a, Trzin 4435
Prodaj dobro ohranjeno trajno-
žarečo PEC kreka-wesso in 1740 kg
črnega PREMOGA. Kranj, Tomši-
čeva 11 4436

Ugodno prodaj gradbeno DVI-
GALO in 1400 kg PLOČEVINE, de-
beline 5 mm. Pintar Janez, Bled,
Rečiška 22 v bližini trgovine LIP
Bled 4474
Prodaj nova GARAZNA VRA-
TA LIP Bled (200229) in prenosni
stereo RADIO-KASETOFON hita-
chi TRK 5280. Telefon 47-035 4475
Prodaj GORENJSKE NAROD-
NE NOSE in AVBE posamezno.
Informacije po tel. 061-551-392 4476
Ugodno prodaj kombiniran ŠTE-
DILNIK (4 plin, 2 elektrika). Infor-
macije po 17. uri po tel. 26-455 4477
Prodaj SENO. Kocjančič, Krnica
3, Zg. Gorje 4478
Prodaj 100 kg težkega TELETA
in KROMPIR. Hlebce 8, Lesce 4479
Prodaj po teden dni stara črno-
bela BIKCA za rejo. Basaj, Suha 40,
Kranj 4480
Prodaj PRAŠICE. Šenturška
gora 6, Cerklje 4481
SMREKOVE VEJE za butare,
večjo količino, ugodno prodaj.
Kranj, Jezerska cesta 87 4482
Prodaj rabljen STEDILNIK (4
plin, 2 elektrika), PRALNI STROJ
gorenje, MEŠALEC za beton. Sred-
nje Bitnje 66/a 4483
Prodaj zelo dobro ohranjen
PRALNI STROJ zanussi - kon-
čar, 2 beli dekorativni KONJSKI
KOZI, 2 globlji okrasni BETONSKI
KORITI za rože ali grmovnice ter 12
kv. m tricentimetrske talne izolaci-
ske PLUTE. Kličite po tel. 25-726
4484

Prodaj LES za ostrešje, 7 kom.
12/14, dolžine 10 m, 1 kom. 18/20,
dolžine 9 m. Jezerska c. 124/c 4587
Prodaj OBRACALNIK za BCS
kosilnico, ter domače ŽGANJE
Vidic Milan, Dvorska vas 3, Begunje
4588
Prodaj nekaj jesenjih PLO-
HOV. Naslov v oglasnem oddelku
4589
Prodaj rabljen traktorski OBRA-
CALNIK. Stara Loka 45, Škofja
Loka 4590
Prodaj HI-FI stolp TECHNICS
(2 x 45 W). Pušar, Pungert 4, Škofja
Loka 4591
Prodaj zložljive lesene vrte
STOLE in 40 CEVI za ograjo. Tele-
fon 064-62-118 4592
Prodaj KONJA - PONJA in
ročno SLAMOREZNICO. Šutna 32,
Zabnica 4593
Prodaj hrastove in češnjeve
PLOHE (5 in 8 cm). Podpurfelc 2,
Škofja Loka 4594
Prodaj PRAŠICE, težke od 30 do
40 kg. Posavec 16, Podnart 4595
Prodaj jahalnega KONJA in ob-
lovnega VOLA. Pivka 15, Naklo
4596

Prodaj nov KOMAT za konja.
Zg. Duplje 34 4437
Ugodno prodaj nov nerabljen
10-litrski BOJLER. Deržek Vojko,
C. JLA 46, Kranj 4438
Prodaj popolnoma novo uvoženo
ČELADO. Ogled vsak dan od 14. do
15.30. Bulatović Mišo, Zasavska 6,
Kranj, tel. 27-295 4439
Prodaj lažjo KRAVO, ki je prvič
telila s teletom ali brez. Bodešče
1/a, Bled 4440
Prodaj 1000 kg SENA. Valburga
10, Smlednik 4441
Prodaj KOSILNICO rapid 101.
Ljubno 27, Podnart 4442
Prodaj 4 mm PLOČEVINO.
Informacije po tel. 064-79-733 4443
Prodaj TRAKTOR deutz -
torpedo, 600 ur, 42 KM, 1979 letnik,
ter enosno »nekiper« PRIKOLICO
4 tone in črnega PSA ovčjaka, stare-
ga 8 mesecev. Velesovo 43, Cerklje
ga 4444
Prodaj termopan OKNO, 180 x
x 120, brez rolete. Jama 23, Mavčiče
4445
Prodaj jedilni KROMPIR igor.
Olševšek 53, Predvor 4446
Prodaj 6 tednov starega TELE-
TA. Prebačev 41, Kranj 4447
Prodaj SLAMOREZNICO s pu-
halnikom speiser. SP. Bitnje 24,
Zabnica 4448
Ugodno prodaj traktorski OB-
RACALNIK za seno in kupim nekaj
delov od motorja za kosilnico AEB.
Gros Jože, Brdo 1 nad Ljubnim 4449

Prodaj TROSILEC za gnoj in
DINAMO 15 kW. Zalog 39, Cerklje
4485
Prodaj suho SENO. Pšenična po-
lica 9, Cerklje 4486
Prodaj OPAŽ za opaženje. BAN-
KINE in PUNTE. Apno 9, Cerklje
4487
Prodaj KRAVO, ki bo v kratkem
četrtič teletila. Srednja vas 51, Sen-
čur 4488
Prodaj dobro ohranjen betonski
MEŠALEC. Telefon 23-739 od pone-
deljka dalje 4426
Prodaj obtesan suh smrekov
LES za ostrešje z letvami 4 x 5 cm,
kovinska VRATA 2,50 x 2,45 m s
steropor vložkom in 2 malo rabljeni
trajnožareči PEČI küppersbusch.
Informacije: Hrastje 145, Kranj 4572

Prodaj mlado KRAVO sime-
taltko s teletom. Predosle 1, Kranj
4573
Nujno prodaj PRALNI STROJ
castor za 2.000 din. Kranj, Gubec
7, stan. 19 4574
Prodaj PRALNI STROJ
nje. Božidar Šrmpf, Bistrica 19
Trzin 4575
Prodaj 500 kosov monta OPE-
KE, nove. Pavlič, Cerklje 201 4576
Prodaj dva PSA NEMSKA OVCAR-
JA (od dobrih čuvajev) stara
2 meseca. Sp. Brnik 60, Cerklje 4577
Prodaj dobro ohranjen TRAK-
TORSKO PRIKOLICO (3 tone)
kiper in 3 močne, zdrave ČEBELJE
DRUŽINE. Češnjavek 3, Cerklje
4578

Prodaj obžagan LES za ostrešje.
Voglje 86, Senčur 4450
Prodaj lahko KRAVO s prvim
teletom. Ribno 31, Bled 4451
NEMŠKO OVCARKO, staro 14
mesecev z mladičem, starim 1 mesec,
prodaj. Smolej, Dovje 93, Mojstra-
na 4452
Prodaj navadno diatonično
HARMONIKO. Telefon 70-015 4453
Prodaj 80-litrski električni BOJ-
LER, več OKEN z roletami GLIN
Nazarije različnih dimenzij, dvojje
VRAT, vezana plošča, dimenzija
60-70 cm. Jelenč Maks, Dražgoše
28, Zeleznički 4454
Prodaj novo MOTORNO ŽAGO
stihl 045. Ogled od 17. do 20. ure.
Rožič Marica, Mevkuš 11, Zg. Gorje
4455
Ugodno prodaj 1000 kosov rab-
ljene STRESNE OPEKE folc.
Stalekar Slavko, Zlatnarjeva 5,
Stražišče 4456
Uvoženo deško KOLO moto cross
za starost od 8 do 16 let prodaj.
Triglavska 29, Radovljica, tel.
75-624 4457
KANU prodaj. Telefon 40-010
4458

Prodaj obhajilno OBLEKO za
fantka in punčko. Gradišar, Sebenje
27, pri Trzinu 4573
Prodaj otroški VOZICEK in
STAJICO. Telefon 22-056 po 15. uri
4574
Prodaj dobro ohranjeno DNEV-
NO SOBO. Kerec, Podljubelj 27,
Trzin 4575
Prodaj 190 kv. m dvoslojnih
KOMBI PLOŠČ 5 cm debeline. Te-
lefon 25-345 popoldan 4576
Prodaj 2 TELICI: ena breja 6
mesecev, druga stara 16 mesecev, si-
mentalki. Hotavlje 4, Poljane nad
Škofjo Loko 4577
Prodaj mladiče, čistokrvne
NEMŠKE OVCARJE z rodovni-
kom, odličnih staršev in malo rab-
ljen ŠOTOR, za 4 osebe s spalnico.
Dernovšek, Reteče 20, Škofja Loka
4578

Prodaj plemensko TELIČKO s
mentalko, staro 4 tedne. Vasco
Cerklje 4579
Prodaj nekaj ton CEMENTA
Zg. Brnik 73, Cerklje 4580
Prodaj žagan LES (dolžina
rovcev 6 m), primeren za vikend
garažo. Naslov v oglasnem oddelku
4581
Prodaj 2 kub. m suhih smrekovih
PLOHOV. Jeras, Lahovce 14, Cer-
klje 4582
Prodaj 2 BIKCA za plem. Ro-
gelj, Lenart 1, Cerklje 4583
Prodaj 3 mesece staro PSIČKO
NEMŠKO OVCARKO z rodovni-
kom. Informacije po tel. 50-440 do
poldan 4584
Prodaj italijansko STAJICO
prenosni otroški SEDEŽ in ŽARO-
METE za Z-101 mediteran. Tele-
fon 27-083 popoldan 4585
Prodaj PEC küppersbusch
135-litrski HLADILNIK. Štebo
Črnivec 20, Brezje 4586
Prodaj 2000 kg SENA. Fran, Go-
renja vas 38 nad Škofjo Loko 4587
Prodaj OBRACALNIK maratona
za kosilnico BCS. Eržen, Ravna 1,
Kamná gorica 4588
Prodaj SIVALNI STROJ veritas
- industrijski, električni pogon. Te-
petništvo Rautar, Rožna dolina 12,
Lesce, tel. 74-972 4589
Prodaj BANKINE in PUNTE
Štravs, Kranj, Oprešnikova 36 4590
Po ugodni ceni prodaj OKNO
GLIN Nazarije 145 z roletom. Gali-
Pavel, Ul. XXXI. divizije 52, Kranj
4591

Prodaj vrtna VRATA, širine
3,10 m in železne CEVI, primerne za
ograj. Zalog 77, Cerklje 4459
Prodaj KRAVO po drugi telitvi.
Zdravko Slivnik, Podhom 13, Zg.
Gorje 4460
Prodaj viseče PELARGONIJE
(avstrijske). VRTNARIJA ing.
Gomzi, Podbrezje 135 4462
Prodaj KRAVO s teletom ali
brez teleta. Potočnik Franc, Sp.
Gorje 4 4463
Ugodno prodaj skoraj nov elek-
trični VARILNI APARAT gorenje
- varstroj, 160-180 A ter kotno
BRUSILKO iskra, 6000 obr./min.
Telefon 21-852 4464
Poceni prodaj dve PEČI AEG,
2,3 kW. Tudor, Mlaka 28/a, Kranj
4465
Nov trofazni CIRKULAR z mo-
torjem 3 kW za žaganje debelih
drv ugodno prodaj. Šmarca 56,
Kamnik 4466
Prodaj FOTOAPARAT zenit -
EM. TELEOBJEKTIV jupiter
135 mm. Bogataj Bojan, Valjavčeva
4, Kranj 4467

Ugodno prodaj barvi TELEVI-
ZOR, znamke spektor (7 progra-
mov). Ogled v popoldanskem času.
Žagar, Velesovo 16, Cerklje 4579
Prodaj TELICO s teletom. Pod-
brezje 34, Duplje 4580
Prodaj barvni TELEVIZOR
is-kra panorama 73 in HLADILNIK
zoppas. Trboje 96, tel. 49-025 4581
Poceni prodaj nova OKNA: 2
trodelna 160 x 130 in dvodelna
120 x 130 in BALKONSKA VRATA
z rolejem. Visoko 42 (pri mostu),
Senčur 4582
Prodaj 5 ton SENA, sušilno NA-
PRAVO za seno »vihar«, HLADIL-
NIK gorenje, POSNEMALNIK za
mleko ter MLIN za mletje žita. Gro-
bin, Češnjica 24, Podnart 4583
Prodaj 40 kv. m lamelnega PAR-
KETA (hrast) po 400 din in kotni
KAMIN schidel. Gorjan Bojan, Zg.
Bitnje 100, Zabnica 4584
Prodaj nove električne KRO-
JASKE SKATJE. Koželj Franc, Šu-
ceva 1, Kranj, tel. 22-668 4585
Prodaj en teden staro TELIČKO
sivko. C. na Klanec 5, Kranj 4586

Prodaj 2 kub. m suhih smrekovih
PLOHOV. Jeras, Lahovce 14, Cer-
klje 4582
Prodaj 2 BIKCA za plem. Ro-
gelj, Lenart 1, Cerklje 4583
Prodaj 3 mesece staro PSIČKO
NEMŠKO OVCARKO z rodovni-
kom. Informacije po tel. 50-440 do
poldan 4584
Prodaj italijansko STAJICO
prenosni otroški SEDEŽ in ŽARO-
METE za Z-101 mediteran. Tele-
fon 27-083 popoldan 4585
Prodaj PEC küppersbusch
135-litrski HLADILNIK. Štebo
Črnivec 20, Brezje 4586
Prodaj 2000 kg SENA. Fran, Go-
renja vas 38 nad Škofjo Loko 4587
Prodaj OBRACALNIK maratona
za kosilnico BCS. Eržen, Ravna 1,
Kamná gorica 4588
Prodaj SIVALNI STROJ veritas
- industrijski, električni pogon. Te-
petništvo Rautar, Rožna dolina 12,
Lesce, tel. 74-972 4589
Prodaj BANKINE in PUNTE
Štravs, Kranj, Oprešnikova 36 4590
Po ugodni ceni prodaj OKNO
GLIN Nazarije 145 z roletom. Gali-
Pavel, Ul. XXXI. divizije 52, Kranj
4591

V SPOMIN

Te dni mineva leto dni,
odkar nas je zapustila

MILENA ROZMAN

Tako prazen, tih in žalosten je sedaj naš dom brez tebe. Še vedno
živis z nami in mi s teboj.
Zahvaljujemo se vsem tistim, ki se je spominjate in ji prinašate
cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI VSI NJENI!

102. letu je umrl naš dragi

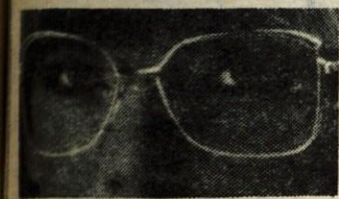
MOHOR PETRIČ

Pogreb pokojnika bo v petek, 15. maja 1981, ob
15. uri na kranjskem pokopališču.

VSI NJEGOVI!

Izdaja ČP Glas, Kranj, Stavek TK Go-
renjski tisk Kranj, tisk: ZP Ljubla-
pravica, Ljubljana. Naslov uredništva
in uprave lista: Kranj, Mole Pijavica 1.
- Tekoči račun pri SDK v Kranju: Re-
vilka 51500-603-31999 - Telefoni: n. e.
23-341, glavni urednik, odgovorni ured-
nik in uprava 21-535, redakcija 21-500.
komercialna - propaganda, naročniki,
mali oglasi in računovodstvo 23-341.
Individualna polletna naročnina
250,- din, za inozemstvo priloženo
v valuto vključno s poštnino.
Oproščeno prometnega davka po pri-
stojnem mnenju 421-1/72.

Prodaj OPEKO porolit 8, 300
Zemva, Smokuč 24, Zirovnica
4626
Prodaj 350 kosov STRESNE
PEKE, model kikirinda 333. Tele-
fon 4627
Prodaj dve KRAVI po teletu.
Krajevci Jože, Podjelje 21, Sr. vas
4628
Prodaj manjše moško KOLO.
Krajevci Marjan, Tončka Dežma-
na, Kranj - Planina
4629
Prodaj nov ELEKTROMOTOR
Krajevci Končar, 380 V, 7,5 kW, 2900
Watt. Telefon 89-009, Aljaževa 6.
4630
Prodaj NOVO TELEVIZOR
Krajevci aries, črnobel. Breznik, Pod-
jelje 65, Škofja Loka, tel. 61-106
4631

EKSPRES OPTIKA

Kranj

Tavčarjeva 1

(nasproti Delikatese)

Vam nudi hitro in kvali-
tetno izdelavo vseh vrst
očal z navdnimi in s
specialnimi lečami.
Izdelujemo na recept in
brez njega.

PRIPOROČAMO!

KUPIM

RADIO-KASETOFON,

ali 1140 grundig. Tel. 21-194

4637

Prodaj manjšo količino OPEKE

(delarec). Sporočite po tel. 26-603

4638

Prodaj rabljen vzdiljivi ŠTEDIL-

Potoče 14, Predvor

4639

Prodaj 400 kosov STRESNE

PEKE kikirinda. Telefon 24-938

4640

Prodaj 50-litrski ZAMRZOVAL-

nik zamenjam za 380-litrski

ZAMRZOVALNO SKRINJO. Dani-

larič, Beleharijeva 25, Senčur

4641

Prodaj termoakumulacijsko PEČ

Ponudbe v nedeljo dopoldan

25-761 - int. 99 - Zupan

4642

Prodaj MIZO za NAMIZNI TE-

lefon 26-817

4643

Prodaj 80-litrski betonski MESA-

nik v slabem stanju. Ribni-

čar, Trzin, Virje 32

4644

Prodaj bukovo HLODOVINO.

Jože, Seneur, Partizanska

41-100

4645

VOZILA

Prodaj TL in sportno KOLO, pro-

jekt zamenjam za gradbeni ma-

šinar. Bistrica 41 ali dopoldan

50-260 - int. 378

4488

Prodaj ŠKODO 105 LS, letnik

1972, Franc, Smolevo 1, Ze-

lezniški

4387

Prodaj osebni avto LADA in ZA-

STAVA 750, Leše 7, Trzin

4393

Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1972, ugod-

no. Ljubljanska c. 21, Kranj

4489

Prodaj ZASTAVO 750, letnik

1977, Kalan, Kutinova 2/c, Kranj -

4490

Prodaj MINI 1000, letnik 1975 -

Britof 158, Kranj

4491

Prodaj WARTBURGA, letnik

1971, Tel. 21-662, Rozman, Šorlijeva

4492

Prodaj FIAT 850 special, letnik

1970, v voznem sta-

nju. Poljane 59 nad Škofjo

4493

Prodaj tovorni avto TAM 6500, z

napravo HIAB. Mohorčič

4494

Prodaj ZASTAVO 750, letnik

1977, Škofja Loka

4495

Prodaj ZASTAVO 750 de lux,

1977, Železnik Rudi, Breznica

4496

Prodaj ZASTAVO 750

v odličnem stanju. Posavec

4497

Prodaj MOTOR tomos

Stimova 10, Kranj

4498

Prodaj VAW 1200, v voznem sta-

nju. Komenda

4499

Prodaj ZASTAVO 750, letnik

1977, Brnik 31, Cerklje

4500

Prodaj ohranjeno GUMO za MI-

MORRIS 1000. Tudor, Mlaka

4501

Prodaj ZASTAVO 750, letnik

1970, Otok 10, Radovljica

4502

Prodaj RENAULT 4, letnik

1971, Cerklje 281

4503

Prodaj SIMCO 1100, letnik 1974

zamenjam za ZASTAVO 750. Tele-

fon 210 dopoldan

4504

Ugodno prodaj ŠKODO 1000
MB. Mlaka 22, Kranj 4505
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1972. Ogled popoldan. Zalog 15, Cer-
klje 4506
Kupim 3 do 4 leta staro ZASTA-
VO 101. Naslov v oglašnem oddelku.
4507
Prodaj RENAULT 8 po ugodni
ceni. Telefon 27-637 4508
Prodaj ZASTAVO 101, letnik
1974. Lacković Jože, Podbrezje 131,
Duplje 4509
Ugodno prodaj ŠKODO 110-L.
Telefon 064-25-302 4510
MOSKVIČ 1500, letnik 1978, pro-
dam. Telefon 064-26-150 - Kranj.
Ručigajeva 28 4511
Prodaj avto PZ 125 po ugodni
ceni. Kokrški log 14, Primskovo -
Kranj 4512
Prodaj ŠKODO 100, letnik 1973.
Šter, Trboje 41, Kranj 4513
Prodaj VW 1303 J. Ogled v sobo-
to od 15. do 18. ure. Grašič, Šorlijeva
4, Kranj 4514
DIANO, staro 3 leta, prodaj za
6,2 SM. Vodopivčeva 10, Kranj 4515
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1973, registrirano. Luže 6, Senčur

4516
ZASTAVO 101, letnik 1976, z do-
datno opremo ali brez prodaj. Go-
lob Andrej, Begunje 26/b 4517
Prodaj ZASTAVO 750, lepo
ohranjeno in registrirano do marca
1982. Hotomaže 15, Predvor 4518
Ugodno prodaj ZASTAVO 101,
letnik 1972, garažiran. Ropret Aloj-
zij, Trubarjeva 1, Radovljica 4519
Kupim MOPEL tomos avtomatik
ali APN-4 do 8.000 din. Barle Franc,
Nasovčeva 14, Komenda 4520
Prodaj dobro ohranjen PONY
EXPRES. Jeglič, Podbrezje 86, Dup-
lje 4521
Prodaj ŠKODO 110-L, letnik
1974, registrirano do maja. Dolinar,
Oprešnikova 31, Kranj 4522
Poceni prodaj ŠKODO 100, regi-
strirano do aprila 1982. Zakrajšek,
Gobovce 9, Podnart 4523
Prodaj FORD CAPRI 1700 GT
XL, letnik 1970, ali zamenjam za
manjšo vozilo. Naslov v oglašnem
oddelu. 4524
GRADITELJI POZOR! Prodaj
dobro ohranjen VW variant karavan
1500, veliko prostora za prtljago
ter otroško POSTELJO z vzmetni-
co. Tominac, Ul. 1. avgusta 3/II,
Kranj. Ogled popoldan 4525
WARTBURG letnik 1970 poceni
prodaj. Tomičičeva 24, Stražišče,
tel. 21-164 (Oman) 4526
Prodaj R-4, letnik 1979. Tele-
fon 22-534 4527
R-18, prodaj ali zamenjam za
novega GOLFA. Telefon 26-996 4528
Prodaj osebni avto CITROEN
GS klub, letnik 1975, oranžne barve.
Horvat Miro, Breznica 40, Zirovni-
ca. Ogled v petek ali soboto od 15.
ure dalje 4529
Poceni prodaj ZASTAVO 750,
letnik 1971. Kuhar, Župančičeva 25,
Kranj 4530
VW 1200, spredaj karamboliran,
prodaj celega ali po delih. Tele-
fon 28-762, Lekić 4531
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1977, 49.000 km, registrirano do ok-
tobra. Ponudbe pod šifro: Oranžen

4532
Prodaj ZASTAVO 750 lux, let-
nik 1975. Zupanc, Predoslje 112 4533
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1972, neregistrirano, potrebno po-
pravi. Šenk, Predoslje 71 4534
Prodaj PONY EXPRESS. Visoko
92, Senčur 4535
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1976, registrirano do aprila 1982.
Naglič, Cerklje 69 4536
Prodaj R-4 TLS, letnik 1977, za
6,5 SM. Informacije po tel. 61-724.
Krajinik Franc, Podlubnik 161, Škof-
ja Loka 4537
Prodaj ZASTAVO 101, letnik
1976, dobro ohranjeno, rdeče barve.
Mohorič Srečo, Log 54, Železniki

4538
Ugodno prodaj NSU pretis 1100,
letnik 1968, v voznem stanju in NSU
pretis 1000, po delih. Možno plačilo
na kredit. Naslov v oglašnem od-
delku. 4539
Ugodno prodaj MOTORNO KO-
LO CZ 250 enduro in nova JOGIJA
admiral. Zg. Bitnje 136 pri Puškarni

4540
Prodaj še dobro ohranjen MO-
TOR tomos SL 15. Globoko 8, Ra-
dovljica 4541
Prodaj motor TOMOS 18, rah-
ljen dve sezoni tel. 23-954

Prodaj TOVORNO PRIKOLI-
CO za osebni avto. Informacije po
tel. 44-607 4542
R-4, letnik 1978, ugodno prodaj.
Benedik Jože, Tominčeva 72, Kranj,
tel. 23-722 4543
ZASTAVO 750 special, letnik
1977, odlično ohranjeno, garažirano,
prodaj. Telefon 27-329 4544
Prodaj HUSQVARNO, 125 ccm
cross. Zg. Brnik 7, Cerklje 4545
Prodaj ohranjen KOMBI zasta-
va 750, letnik 1975, registriran do
aprila 1982. Virmaše 98, Škofja Loka
4546
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1968. Jerman, Predoslje 126, Kranj
4547

Nujno prodaj FORD CAPRI
1300, karamboliran, letnik 1969,
cena 3,5 SM. Zupanc Srečo, Bled,
Jelovška 21 4548
R-4 celega ali po delih prodaj.
Krmelj, Stražišarjeva 25, Jesenice
4549

Prodaj odlično ohranjeno ZA-
STAVO 750, obnovljeno, za 35.000
din. Informacije po tel. 74-367. Čer-
ne, Zabreznica 53/a, Zirovnica 4550
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1976. Kelih Jože, Begunje 60 4551
Prodaj 126-P, oktober 1978, cena
7,2 SM. Telefon 62-445 4552
DIANO, letnik 1977, registrirano
do marca 1982, ugodno prodaj
zaradi začasne odsotnosti. Ivan
Volf, Zg. Gorje 81 4553
126-P, 25.000 km, letnik 1978, do-
datno opremljen, prodaj. Radov-
ljica, Triglavskva 29, tel. 74-624 4554
ZASTAVO 101, dobro ohranjeno,
letnik december 1977, prodaj za
8,5 SM. Zavrl, Podlubnik 158 (stolp-
nica), Škofja Loka, tel. 62-428 4555
Prodaj 126-P, letnik 1979, cena
75.000 din. Leben Milan, Breznica
30, Zironica ali tel. 83-088 od 6. do
13. ure 4556
Prodaj dele za AUSTIN 1300 in
FIAT 850 special. Praše 5, Mavčiče
4557

Prodaj ZASTAVO 101, dobro
ohranjeno, registrirano do aprila
1982, cena po dogovoru. Informacije
21-484 - Vlado 4558
Prodaj dobro ohranjeno ZASTA-
VO 750, letnik 1975, registrirano 1
leto. Vopovlje 7, Cerklje 4559
Prodaj AMI 8, letnik 1972, po
delih. Ivković Miroslav, Radovljica,
tel. 74-557 4560
Prodaj MOTOR tomos elektro-
nic, nov, še neregistriran. Kveder
Igor, Voklo 9, Senčur 4561
Prodaj eno leto star 126-P. Tele-
fon 47-180 vsak dan od 18. do 19. ure
4562

Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1971, registriran do aprila 1982. Ko-
kra 66, Jezersko 4563
Prodaj ZASTAVO 101, letnik
1977. Ogled vsak dan popoldan. Zu-
pan, Sp. Laze 7, Zg. Gorje 4564
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1974, z novo školjko. Ogled vsak dan
od 16. do 19. ure. Hočevar Jože,
Bečanova 14, Trzin 4565
Ugodno prodaj ZASTAVO 101,
letnik 1973/74, registrirano do de-
cembra, prevoženih 82.000 km, cena
3,9 SM. Tatinec 1, Predvor 4566
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1974 in ZASTAVO 101, letnik 1975.
Zupan, Krnica 58, Zg. Gorje 4567
Ugodno prodaj ZASTAVO 101,
letnik 1974. Zakojč, Gosposvetska
13, Kranj 4568
DIANO, letnik 1976, registrirano
do novembra, ugodno prodaj. Tele-
fon 82-991 dopoldan 4569
Prodaj MOPEL T 12. Plemelj
Matevž, Grič 3, Bled, tel. 77-551

4570
Ugodno prodaj avto RENAULT
4, star 4 leta. Ogled vsak dan v po-
poldanskem času. Por, gostilna Blej-
ska Dobrava 73, Jesenice 4571
Prodaj dobro ohranjen avto
PASSAT, letnik 1974. Tel. 57-032 4632
KATRCO, letnik 1978, prodaj,
cena 10,5 SM. Suhadolnik Boris, Pot
na Jošta 39, Kranj, tel. 24-206 4633
Prodaj ZASTAVO 750, letnik
1971. Oman, Žabnica 42, tel. 44-602
4634

Poceni prodaj SPAČKA, general-
no obnovljenega, registriranega do
aprila 1982, letnik 1974. Partizanska
c. 48, Kranj 4635
Prodaj avto NSU 1000, neregis-
triran. Matijašević, Šorlijeva 3,
Kranj 4636
Prodaj ZASTAVO 101, LETNIK
1979, karamboliran. Ogled v ne-
deljo od 10. do 12. ure, Podbrezje 7
4669
Prodaj FIAT 750, letnik 1970.
Pogačnik Ivan, Podnart 71

STANOVANJA
Študent Visoke šole za organiza-
cijo dela išče SOBO v Kranju s
1. septembrom 1981. Pismene po-
nudbe z vsemi pogoji pošljite na na-
slov: Majetič Ivanka. Za žago 1.
Bled 4668
Mlada družina z otrokom išče v
Kranju ali okolici SOBO ali vzame v
najem enosobno STANOVANJE.
Naslov v oglašnem oddelku. 4411
Prodaj dvosobno STANOVA-
NJE v Kranju. Naslov v oglašnem
oddelku. 4646
Učiteljica z otrokom nujno rabi
STANOVANJE na Jesenicah ali
bližnji okolici. Šifra: Solidna 4647
STANOVANJE ali SOBO v Kra-
nju ali bližnji okolici za šolsko leto
1981/82 iščejo 3 dijakinje Tekstilne
tehnične šole. Laharnar Jožica,
Dijaški dom Ivo Loka Ribar, soba
405, Kidričeva 53, Kranj ali tele-
fon 22-319 4648

POSESTI
OBJEKT (140 kv. m), opremljen z
vodo in elektriko, primeren za de-
lavnico raznih obrtniških dejavno-
sti, oddam v najem ali prodaj. Po-
nudbe pošljite pod: 10 km iz Kranja
4649

V najem oddam HIŠO z vrtom v
okolici Kranja za dobo 3-4 let. Ši-
fra: Ponudbe 4650
Starejšo KMEČKO HIŠO s po-
slopjem, lahko v hribih, do 20 km iz
Kranja ali Škofje Loke, kupim. Po-
nudbe s ceno pošljite na naslov:
Pečjak, Lajše 17, Selca 4651
Prodaj HIŠO v bližini Kranja za
gotovino. Naslov v oglašnem od-
delku. 4652
Kupim GARSONJERO, STANO-
VANJE ali STAREJŠO HIŠO na
Bledu. Naslov v oglašnem oddelku
4653
Kupim PARCELO v Radovljici,
na Bledu ali okolici. Zmavc Jože,
Kropa 3/b 4654
Iščem STANOVANJE ali SOBO v
širši okolici Radovljice ali kupim
gradbeno PARCELO. Šifra: Grad-
bena parcela 4655

ZAPOSLITVE

ORODJAR - rezkalec, z večletno
(vsaj 4 letno) prakso dobi zaposlitev.
Šifra: Visok OD - Šk. Loka 3936
Iščem kakršnokoli zaposlitev v
Kranju. Ponudbe pod: Trgovka 4656
Tako zaposlim delavca za dolo-
čen čas v kovinski galanteriji. Pogoji:
osnovna šola in več let prakse. Po-
nudbe pod: Poročen v Kranju 4657
Samostojnega MIZARJA sprej-
mem v redno delovno razmerje. OD
do 12.000 din, ostalo po dogovoru.
Pohištveno MIZARSTVO Šivic, Do-
bropolje 3, Brezje 4658
Iščem delo za univerzalno struž-
nico. Cenjene ponudbe sprejemam
po tel. 064-60-482 - Obrtnik 4659

TAVČAR MILENA

Partizanska 8

Kranj

SPREJMEM FRIZERSKO

POMOČNICO.

Telefon 23-472 popoldan.

ZAHVALA

Kovač Bogdan, Dobje 1, se zahva-
ljujem Gasilskemu društvu Poljane,
sosedom, znancom in vsem, ki so po-
magali pri gašenju požara od 1. na 2.
maj 1981 v mojem stanovanju.
Dobje 1. Se enkrat vsem prisrčno
hvala! Hvaležni Kovač Bogdan z
družino! 4664

IZGUBLJENO

Med Trato in Podlubnikom sem
9. 5. izgubil rabljeno ZLATO za
zobe. Postenega najditelja prosim,
da sporoči po tel. 62-218 4665

OSTALO

Vdova z dvema punčkama sprej-
me v novo hišo na deželi mlajšo upo-
kojenko za manjšo pomoč v gospo-
dinstvu. Nudim sobo in celotno
oskrbo. Rozman Vida, Poljšica 4,
Podnart, tel. 70-164 4666
Iščem UČITELJA za trobento.
Naslov v oglašnem oddelku. 4667

stil kamin

- ODPRTI KAMINI
- VRTNI GRIL KAMINI
- ORODJE, OPREMA,
DODATKI

- Proizvodnja, montaža, fi-
nalizacija vseh vrst od-
prtih kaminov s popolnim
sek. ogrevanjem zraka in
radiatorske vode (15.000
kcal/h)

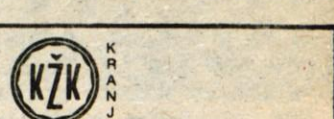
ZUPAN Janez, Maistrova 1,
61234 MENGEŠ,
tel. 061/737-562

OBVESTILA

PRALNE STROJE, popravljam v
Škofji Loki in okolici. Naročila, po
tel. 064-62-848 zvečer 4338
Popravljam vseh vrst TRANZI-
STORSKIH SPREJEMNIKOV,
GRAMOFONE, KASETOFONE.
Silvo Mulej, Staneta Žagarja 57, pri
plinarni 4660
EKSPRES VEZAVO diplomskih
nalog ter vezavo revij, uradnih listov
in kartic: KAŠIRANJE slik vam
izvrši hitro in po solidnih cenah
KNJIGOVEZ Orehek Ivan, Kokri-
ca, Snediceva 12, tel. 25-447 4661

PRIREDITVE

VABIMO vas na PLES na prostem
ob ZBILJSKEM JEZERU v
nedeljo, 17. 5. ob 15. uri. Zabavala
vas bo popularna skupina SIBILA s
pevcema ROMANO in TONIJEJEM
4662
OO ZSMS LANCOVO prireja v
soboto, 16. 5. 1981 MLADINSKI
PLES s pričetkom ob 20. uri. Igra
ansambel SENCA 4663

Po ugodnih cenah imamo
na zalogi krmila za krave
molznice v skladišču KZK
pri železniški postaji Kranj.

ŽIVINOREJSKI
VETERINARSKI
ZAVOD GORENJSKE

DEŽURNI VETERINARJI

od 15. 5. do 22. 5. 81.

Za občini Kranj in Trzin

RUS Jože, dipl. vet., Cerklje
147, tel. 42-015
GASPERLIN Boštjan, dipl.
vet., Kranj, Šorlijeva 39,
tel. 26-836

Za občino Škofja Loka

HABJAN Janko, dipl. vet.,
Ziri 130, tel. 69-280
KRIZNAR Miro, dipl. vet.,
Godešič 134, tel. 62-130

Za občini Radovljica in

Jesenice
PLESTENJAK Anton, dipl.
vet., Bled, Prešernova 34,
tel. 77-828 ali 77-863

Dežurna služba pri Živino-
rejskem veterinarskem za-
vodu Gorenjske v Kranju,
Iva Slavca 1, tel. 25-779 ali
22-781 pa deluje nepreki-
njeno.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 16. maja, bodo
odprte naslednje dežurne pro-
dajalne:

Kranj

Pasji zajtrki

Na Gorenjskem je bilo že veliko hude krvi in je še vedno zaradi nehygienskega prevoza in dostave kruha. Potem so peki le uspeli nabaviti nove košare za kruh – namesto pletenih so zdaj v prometu plastične. Sicer je vprašanje, koliko so plastične zares »hygienske«, vendar vsaj na videz se zdi, da je vse v redu in prav.

Ni pa v redu in prav, kako in na kakšen način poteka dostava do naših trgovin, dostava mlečnih proizvodov in izdelkov. Naše delikatesne trgovine se odpirajo ob sedmih ali osmih, dostava pa je znatno prej.

In kam se dostavlja jogurt in mleko? Pred veliko klasičnih in samopostrežnih trgovin na našem podeželju se rana dostava znajde na tleh pred zaprto roletno trgovine. Naj bo sneg ali dež, jogurt in mleko sta običajno na tleh pred trgovino. Ko pridejo prodajalke, gredo mlečni proizvodi v trgovino. Lepo in prav, saj so izdelki v zanesljivo zaprti embalaži in se jim tudi na vetru in na dežju nima kaj zgoditi. Ali res?

Kaj začudeno pa pogledaš in kaj čudno se počutiš, ko se v ranem jutru pelješ mimo podeželske trgovine in ko dela družbo

mlečnim izdelkom kaj nenavadna družina. Dva majhna, čisto-krvna vaška potepuha intenzivno in z vso vneto ovohavata vabljivo embalažo, skačeta po njej in jo na vse načine in z vso pasjo spretnostjo hočeta pregristi. Pri tej silni in dolgotrajni vnemi ni časa, da bi privzdignila tace na bližnjem vogalu, zato opravita najnujnejše kar na jogurtovi embalaži – zdaj se ti pa resnično zagnusi!

In končno uspeša privleči liter mleka iz košare in ga pregristi, da bela tekočina steče pred trgovino – dovolj jo je za zasilni jutranji pasji zajtrk! To mleko je torej odpisano, kaj pa drugo, narizano, preskakano, prevohano in še kaj hujšega?

Ni, da bi pomislil, da si potem sam kupec teh izdelkov, čeprav velikodušno dopuštaš vse in vtisih še hujše higienske spodrajaje.

Večakor bi bili srčno zaželeni sanitarni inšpektorji, ki bi lahko upravičeno zahtevali, da se pred trgovino postavi ustrezna polica ali kaj drugega za jutranjo dostavo, mesto, ki bo nedosegljivo vsaj vašim čukom. Ti primeri sploh niso osamljeni in jih je lahko videti domala prav povsod – vsaj v radovljjski in jeseniški občini...

D. Sedej

Takole skačejo po embalaži mlečnih izdelkov pred našimi trgovinami vaški pasji potepuhi, ki so očitno zjutraj prej »na nogah« kot drugi odgovorni za čistočo. – Foto: D. Sedej

LOTERIJA

Srečka št.	din	Srečka št.	din
0	40	55	100
33520	2.040	65	60
107480	20.040	275	160
481090	20.040	09525	8.000
		48625	2.000
		198425	1.000.000
2	40	342465	20.060
7692	1.040	477985	100.000
49932	8.040		
89362	8.040	47	60
		67	80
		77	80
481	200	8377	680
761	160	62687	4.000
030061	20.000	097687	20.000
227401	20.000	363657	20.000
73	60	18	80
283	200	78	60
2053	400	88	60
3793	400	6128	400
08423	2.000	02468	4.000
50343	2.000	12148	2.000
57433	6.000	41768	8.000
64383	6.000	85518	6.080
030643	20.000	180418	20.080
197213	20.000	287958	20.000
451893	20.000	292848	20.000
462423	50.000	470718	20.080
		498238	500.000
04	80		
64	100	19	120
4454	600	89	60
22404	4.080	3289	860
124074	20.000	6249	400
130004	20.080	02169	4.000
		02379	6.000
274956	20.000	73949	2.000

Voznik umrl pod bagrom

Škofja Loka – V sredo, 13. maja popoldne, je na gradbišču rekonstrukcije regionalne ceste Škofja Loka – Žiri umrl voznik delovnega stroja Ivan Klaus (roj. 1949). Delovodja je vozniku bagra Klausu naročil, naj prepelje stroj na drugo mesto, kjer je že zjutraj delal. Po približno 800 metrih vožnje je iz neznanega vzroka zasukal stroj v levo poševno preko ceste, peljal še okoli 15 metrov, nato pa se je stroj prevrnil okoli 10 metrov pod cesto in pokopal voznika pod seboj. Za sedaj še ni znano, zakaj je voznik zapeljal s ceste. Vzroke nesreče še raziskujejo.

NESREČE

NENADOMA ČEZ CESTO

Kranj – Na magistralni cesti pred gostilno v Naklem, kjer je že vsa leta ena najbolj »črnih« točk na gorenjski magistrali, se je v ponedeljek, 11. maja, ob 6.30 uri zjutraj spet pripetila nesreča. Damjan Černilec (roj. 1963) iz Strahinja je izza avtobusa nenadoma, ne da bi se prepričal, če je prosto, prišel na prehod za pešce. Prav tedaj je pripeljal iz smeri Bistrice voznika osebnega avtomobila Franciška Žemva (roj. 1931) iz Žirovnice, tako da je avtomobil zadell pešca. Damjan Černilec je bil v nesreči huje ranjen.

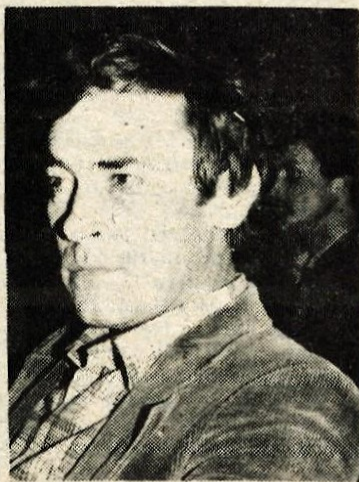
GLASOVA ANKETA

Dopisnikov je premalo

V sredo so se v Škofji Loki zbrali uredniki tovarniških glasil in glasil krajevnih skupnosti škofjeloške občine, da bi se pogovorili o težavah, s katerimi se srečujejo, si izmenjali izkušnje in ocenili, če njihova glasila izpolnjujejo svojo vlogo – ponuditi delavcu in krajanu informacijo, na osnovi katere bo lahko odločal. Povedali so, da ima večina glasil uredniške odbore, ki vodijo uredniško politiko, da dokaj redno izhajajo in so v večini primerov le del informiranja, ponekod je še opaziti željo po lakiranju informacij, največ težav pa imajo z organizacijo dopisniške mreže, zlasti tam, kjer je več temeljnih organizacij, posebno če so te v različnih krajih.

spevek za glasilo, vendar to ni dovolj. V našem glasilu bi morali objavljati tudi prispevke in dogodke iz naših gradbišč, pogovore z delavci na terenu, o njihovih težavah. Vendar se vodenje, čeprav so izobraženi, zelo težko pripravijo k pisanju. Mogoče si dopisnikov nismo znali vzgojiti.

Miklavž Žebre, urednik glasila Alpetour: »Ni težko napolniti glasila, veliko težje je dobiti aktualne in zanimive informacije iz vseh 22 temeljnih organizacij, ki jih ima Alpetour po vsej Sloveniji in celo po drugih republikah. Zlasti je težko dobiti informacije o problemih, ki neposredno zadevajo delavce. Večkrat smo problem dopisniške mreže že dali na delavske svete vseh temeljnih organizacij in zahtevali, naj poskrbijo za rednega dopisnika, vendar uspeha ni. Celo tako smo predlagali, da nas naj po telefonu ali posmeno opozorijo na problem, a je odziv zelo slab.«

Franc Žagar, urednik glasila Tehnikov poročevalec: »Smo srednje velika delovna organizacija in nimamo posebne službe za informiranje. Tako je pisanje in urejanje glasila le dodatna delovna zadolžitev. Tudi pri nas je problem dopisništva. Imamo sicer 10 do 12 stalnih dopisnikov, ki znajo in so tudi vedno pripravljeni napisati pri-

Janez Krajnik, urednik glasila EGP Odprte strani: Nikdar ni problem, da ne bi mogli glasilo napolniti. Dogovorimo se, kaj bo kdo naredil in potem mora to izpolniti. Večji problem nam je pred časom predstavljalo to, da glasilo ni bilo brano. Ni bilo zanimivo. Zato smo vsebino spreminili, jo približali delavcem tako, da vsak najde v njem kaj zanimivega in potem se mu zdi, da bi lahko tudi sam kaj napisal in dobimo novega dopisnika. V našem glasilu so razen novic iz kolektiva tudi zanimivosti, malo športa in humora. Skratka, glasilo je tako, da ga nestrno pričakujejo tudi upokojeanci.

L. Bogataj

gorenje

RAZSTAVNO PRODAJNICE CENTER

V LJUBLJANI

na TITOVI 118
(Bežigrad)
tel. 061/348-927

Radovljica – Na mokri cesti pri odcepu ceste za Šobec je v torek, 12. maja zjutraj, voznik tovornjaka Peter Omovšek (roj. 1938) z Bleda pred srečanjem z avtobusom zaviral, tako da ga je začelo zanašati; voznik avtobusa Anton Perlič iz Zagreba je odvil v desno, da bi tako preprečil trčenje, pri tem pa zapeljal z desnimi kolesi na neutrjeno bankino, ki se je udrila in se je avtobus prevrnil na bok. V nesreči so bili ranjeni voznik avtobusa in sedem potnikov. Vse so prepeljali v jeseniško bolnišnico, kjer pa so po pregledu vse potnike razen voznika že odpustili. Škode na avtobusu je za 200.000 din. – Foto: D. Sedej

Novosti zakona o temeljih varnosti cestnega prometa (12)

ZAČASNI ODVZEM VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA

Poglavje posebnih varnostnih ukrepov vsebuje tudi novosti glede začasnega odvzema vozniškega dovoljenja in izključitve voznika iz prometa. Pooblaščen oseba mora ukrepati, kadar ugotovi:

– da je voznik pri vožnji ali poskusu vožnje v takem duševnem in telesnem stanju, da ni zmožen zanesljivo voziti (utrujenost, bolezen, učinek zdravil, mamil in podobno);

– da poklicni voznik vozi ali poskuša voziti, ko ima v organizmu kaj alkohola ali kaže znake alkoholnih motenj (vozniki, ki morajo biti pri vožnji popolnoma trezni). Enak ukrep velja tudi za voznike, ki so prekorčili dovoljeno zgornjo mejo koncentracije alkohola v krvi 0,5 promile;

– da je voznik avtobusa ali tovornega motornega vozila ali voznik skupine vozil z največjo dovoljeno težo nad 3500 kg vozil brez presledka na vožnji več kot pet ur oziroma v času 24 ur več kot 8 ur; enako ukrepa tudi zoper voznika avtobusa, tovornega motornega vozila ali skupine vozil z največjo dovoljeno težo nad 20 ton, ki prevozi v času 24 ur več kot 500 km oziroma vozi več kot 8 ur;

– da voznik noče opraviti preizkusa oziroma noče na strokovni pregled, da se preveri ali ima v organizmu kaj alkohola oziroma ali kaže znake alkoholnih motenj, je pod vplivom mamil ali psihoaktivnih zdravil.

Ob vseh teh primerih se morajo vozniki posloviti od vozniškega dovoljenja do 24 ur.

IZKLJUČITEV VOZILA IZ PROMETA

Iz prometno varnostnih razlogov se izločajo iz prometa vozila, kadar pooblaščen oseba ugotovi, da vozilo:

– zaradi tehničnih hib ogroža ali ovira druge udeležence v prometu;

– če je tovor nepravilno naložen oziroma nezadostno zavarovan;

– da je na vozilu tovor z dimenzijami oziroma težo, ki presega največje dovoljene dimenzije, težo ali osnovno obremenitev – v teh primerih pooblaščen oseba ukaže vozniku, da takoj prekine vožnjo in hibo odpravi ali pa vozilo odpelje do kraja, kjer bo to lahko storil. Če se voznik ne ravna po odredbi pooblaščen osebe, ta izključi vozilo iz prometa.

Pooblaščen oseba lahko zahteva tudi ponovni tehnični pregled vozila zaradi:

– tehnične hibe pri napravi za upravljanje,

– tehnične hibe pri napravi za usklajevanje,

– poškodb bistvenih elementov za varnost na vozilu, ki so nastale v prometni nezgodi,

– suma okvare na napravi za spajanje vlečnega in priklopnega vozila.